

MEGÚJULÓ ALAPÚ ENERGIATERMELŐ BERENDEZÉSEK ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSA

KUTATÁSI JELENTÉS

Készítette

az Energia Klub

a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda

bevonásával

A jelentés a Magyar Energia Hivatal megbízásából, a MEH „Megújuló ösztönzési rendszer” felülvizsgálati projektjének keretében íródott. A tanulmány felhasználási joga a MEH-et illeti meg.

Budapest, 2010. május

VEZETŐI ÖSZEFoglaló

Az alábbi több mint száz oldalas anyag arra tesz kísérletet, hogy a megújuló erőforrásra (biomassza – gáz, folyékony és szilárd -, szél, nap, víz, valamint geotermia) alapozott erőművek, fűtőművek, illetve üzemanyagokat előállító üzemek engedélyezési eljárásának folyamatát bemutassa az olvasónak. A folyamatok körültekintő feltérképezése érdekében az Energia Klub valamint az általa bevont dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda az elmúlt két hónapban intenzív feltáró munkában 33 személyes és több telefonos interjút készített az érintettekkel. Ennek keretében 9 hatósággal, illetve szakhatósággal, 21 beruházóval valamint 3 hálózati engedéllyel került sor személyes interjúra, továbbá 2-3 telefonos pontosító illetve kiegészítő interjú is készült. Ezzel párhuzamosan természetesen a hazai vonatkozó joganyag is feldolgozásra került. A felhalmozott tapasztalatok alapján egyértelműen állíthatjuk, hogy sikerült modellezni valamennyi engedélyezési eljárást.

Ezen engedélyezési eljárások összetettek, ugyanakkor jogszabályi szempontból számos esetben nem koherensek. Példának okáért a hálózati csatlakozási szerződés előfeltételeként semmilyen jogszabályban nem szerepel a jogerős építésügyi engedély, de a villamos energia elosztói engedélyesek Elosztói Szabályzata (amely nem jogszabály) mégis előírja.

Az engedélyeztetés folyamatára általában véve jellemző, hogy 3-6 főhatóság, továbbá a főhatóság bevonása útján több szakhatóság vesz részt az eljárásokban. Utóbbiak száma meglehetősen nagy lehet, így a főhatóság a környezetvédelmi engedély iránti eljárásba például 8 szakhatóságot, míg a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal az építésügyi engedély iránti eljárásba akár 23 szakhatóságot és közműtársaságot vonhat be. Ez okozza azt a „számmisztikát”, mely szerint az engedélyezési eljárások tekintetében 20-40 közötti „hatóság” kerül megemlítésre a médiában, nyilvános prezentációkban. A geotermikus villamos erőművek esetében például 6 főhatóság jár el és akár 36 szakhatóság, illetve közmű társaság is részt vehet az engedélyezési folyamatban.

Általánosságban problémát okoznak az új Ket¹ és a megújuló energia technológián alapuló energiatermelő berendezések engedélyezésére vonatkozó egyes kormányrendeletek ellentmondásai abban a tekintetben, hogy a Ket. szerint az elektronikus kapcsolattartás a főszabály 2009. október 1. napjától, ugyanakkor a 314/2006 Korm. rendelet² és a VET Vhr.³ ezzel ellentétesen elektronikus és nyomtatott dokumentumok benyújtását is előírja.

Általánosságban problémát okoz számos beruházónak a hálózati csatlakozási szerződés megkötése. Ezen alapvető szerződéskötési folyamat jelenleg a villamos energia elosztói engedélyesek Elosztói Szabályzatában (azaz nem jogszabályban) van szabályozva számon kérhető határidők nélkül.

A hálózati csatlakozás díjának megállapítását jelenleg a vonatkozó rendelet⁴ az elosztói engedélyes hatáskörébe utalja, mely visszaélésekhez vezethet.

A hatóságok számos esetben nem tudják tartani az eljárási határidőket (különösen a környezetvédelmi engedélyezési eljárásban), amelyek nagyon sok esetben arra vezethetők vissza, hogy a bevont szakhatóságok sem tartják be az ügyintézési határidőt, és természetesen a szakhatósági hozzájárulás(ok) hiányában a főhatóságok nem döntenek.

Az engedélyezési eljárás fent említett általános jellemzőinek bemutatása mellett a kutatási jelentésben kitérünk arra is, hogy szinte valamennyi megújulóenergia-technológián alapuló engedélyezési eljárásban, további speciális, az adott engedélyezési eljárásra jellemző anomália is fellelhető. Egy-egy jellemző példát mindegyik megújuló energiaforrás esetében bemutatunk már itt.

¹ A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

² 314/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet. a Vám- és Pénzügyőrség szervezetéről, valamint egyes szervek kijelöléséről

³ 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

⁴ 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről

A biogáz esetében a trágya feldolgozás környezetvédelmi engedélyezési eljárásban történő kategorizálását az egyes Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek eltérően végzik, ennek következtében a beszerzendő engedély típusa is eltérő.

A szélerőmű beruházások esetében a 33/2009 (VI.30.) KHEM rendelet⁵ tartalmaz lényeges rendelkezéseket, amelyek megítélésünk szerint ellentétesek a VET-tel.

A vízerőművek esetében problémát okoz az, hogy a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő eljárása nincs határidőhöz kötve.

A geotermikus energiát hasznosító erőművek létesítését az új bányászati szabályozás⁶ koncesszióköteles tevékenységként jelöli meg, de nem rendezi megnyugtatóan a jelenleg már előrehaladott fázisban lévő engedélyezési eljárások sorsát.

A bioetanol- és biodízel-üzemeknél jó néhány esetben nehezen megállapítható, hogy mely építmény esik az általános építésügyi hatóság, és mely építmény a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal engedélyezési hatáskörébe.

Végül a hatósági eljárások jogszabályban meghatározott díjai és az engedélyezési eljárás során felmerülő költségek sok esetben jelentős eltérést mutathatnak.

Ez a sokszínűség jellemzi ma a megújulóenergia-technológián alapuló engedélyezési eljárásokat, mellyel kapcsolatban a továbbiakban számos feladat vár megoldásra az új Megújuló Energia Irányelvből⁷ adódó implementációs kötelezettségekre is tekintettel. Kiemeljük, hogy ezen feladatokat már egy koherens, együttműködő szabályozás keretében - a szabályozási megoldások, alternatívák mielőbbi előkészítésével, illetve ágazati egyeztetéssel - kellene megvalósítani, annak érdekében, hogy a jelenlegi engedélyezési rendszer „letisztulhasson”, jogszabályi szinten „kigyomlálásra” kerülhessen. Ez nagyban segítené a megújuló erőforrásokra alapozott energiatermelés akadálymentesítését, ahogy arra az irányelv is ösztönzi a tagállamokat.

Budapest, 2010. május

Ámon Ada
Igazgató
Energia Klub

dr. Lengyel Attila
Irodavezető ügyvéd
Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda

⁵ 33/2009. (VI. 30.) KHEM rendelet a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól

⁶ 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról

⁷ 2009/28/EK irányelv (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
1 BEVEZETÉS	7
2 KUTATÁSI MÓDSZERTAN	9
3 AZ ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁS ÖSSZEFOGLALÁSA TECHNOLÓGIÁNKÉNT	10
3.1 BIOGÁZ-ERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	10
3.2 SZILÁRD BIOMASSZA-TÜZELÉSŰ ERŐ- ÉS FŰTŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	12
3.3 SZÉLERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	15
3.4 NAPELEMÉK ÉS NAPKOLLEKTOROK ENGEDÉLYEZÉSE ÖSSZEFOGLALÓ	17
3.5 VÍZERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	19
3.6 GEOTERMIKUS RENDSZEREK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	21
3.7 HŐSZIVATTYÚS RENDSZEREK - ÖSSZEFOGLALÓ	25
3.8 BIOETANOL-, BIODÍZEL ÜZEMEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ	26
4 AZ ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSOK RÉSZLETES BEMUTATÁSA MEGÚJULÓ ENERGIA TECHNOLÓGIÁNKÉNT	29
4.1 BIOGÁZ-ERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE	30
Engedélyezés folyamata általában	30
Környezetvédelmi engedély	30
Építési engedély és vezetékjog.....	32
Hálózati csatlakozás.....	35
A Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye	37
Jogsabályi anomáliák	38
Gyakorlati anomáliák.....	41
4.2 SZILÁRD BIOMASSZA-TÜZELÉSŰ ERŐ- ÉS FŰTŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE	45
Engedélyezés folyamata általában	45
Környezetvédelmi engedély	45
Építési engedély és vezetékjog.....	48
Hálózati csatlakozás (villamosenergia-termelés esetén)	52
Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	53
Jogsabályi anomáliák	56
Gyakorlati anomáliák.....	58
4.3 SZÉLERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE	61
Engedélyezés folyamata általában	61
Környezetvédelmi engedély	61
Építési engedély és vezetékjog.....	63
Hálózati csatlakozás.....	67
Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	69
Jogsabályi anomáliák	70
Gyakorlati anomáliák.....	74

4.4	NAPELEMEK, NAPKOLLEKTOROK ENGEDÉLYEZÉSE.....	76
	Engedélyezés folyamata általában	76
	Építésügyi engedélyezés	76
	Hálózati csatlakozás.....	80
	A Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye	82
	Jogszabályi anomáliák	83
4.5	VÍZERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE	84
	Engedélyezés folyamata általában	84
	Környezetvédelmi engedély	84
	Vízjogi engedély	86
	Építési engedély és vezetékjog.....	88
	Hálózati csatlakozás.....	91
	Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	93
	Jogszabályi anomáliák	94
	Gyakorlati anomáliák.....	97
4.6	GEOTERMIKUS ENERGIAHASZNOSÍTÁS ENGEDÉLYEZÉSE.....	100
	Bevezetés.....	100
	A. Geotermikus hőhasznosítás	100
	Engedélyezés folyamata általában	100
	Környezetvédelmi engedély	100
	Vízjogi engedély	103
	Építési engedély.....	104
	Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	105
	Jogszabályi anomáliák	106
	Gyakorlati anomáliák.....	108
	B. Geotermikus erőművek.....	108
	Engedélyezés folyamata általában	108
	Bányászati koncesszió és bányafelügyeleti engedélyek	109
	Környezetvédelmi engedély	110
	Építési engedély.....	112
	Hálózati csatlakozás.....	117
	Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	119
	Jogszabályi anomáliák	119
4.7	HŐSZIVATTYÚS RENDSZEREK ENGEDÉLYEZÉSE	123
	Bevezetés.....	123
	A. Föld-víz hőszivattyú engedélyezése.....	123
	a) Talajkollektoros rendszer	123
	b) Talajszondás rendszer engedélyezése.....	123
	B. Levegő-víz hőszivattyú engedélyezése.....	124
	C. Víz-víz hőszivattyú engedélyezése	124
	Jogszabályi Anomáliák.....	125
	Gyakorlati Anomáliák	126
4.8	BIOETANOL-, BIODÍZEL-ÜZEMEK ENGEDÉLYEZÉSE	127
	Engedélyezés folyamata általában	127
	Környezetvédelmi engedély	127
	Katasztrófavédelmi engedély	130
	Építési engedély.....	131
	Hálózati csatlakozás.....	134
	Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye.....	136
	Adóaktári engedély	137
	Kiemelt beruházások.....	138
	Jogszabályi anomáliák	139
	Gyakorlati anomáliák.....	141

5	MELLÉKLET - KÉRDŐÍVEK.....	144
5.1	BERUHÁZÓ	144
5.2	HIVATALI MUNKATÁRS.....	146
5.3	HÁLÓZATI ENGEDÉLYES.....	148
5.4	BERUHÁZÓ-ÖNKORMÁNYZAT	150

1 BEVEZETÉS

Az Európai Unió több országához hasonlóan Magyarországon is a hatósági engedélyeztetési folyamatok jelentik a megújuló energiaforrásokat hasznosító energiatermelő berendezések elterjedésének egyik legnagyobb gátját. A procedúrák – annak ellenére, hogy a kapcsolódó jogszabályokban az utóbbi években több változtatás is történt – a legtöbb hazai piaci szereplő véleménye szerint bonyolultak és nehezen átláthatóak. Ez az engedélyezésben tapasztalattal nem rendelkező - különösen a külföldi – vállalkozásokat elriaszthatja a beruházásoktól.

Az Energia Klub 2009 folyamán több szakmai fórumot is rendezett, ahol az egyes megújuló erőforrásra alapuló technológiákban érdekelt iparágak szereplői, képviselői, a szabályozásban illetékes ágazati szakértők, közigazgatási szakértők, döntéshozók közösen vitatták meg a megújuló energiák magyarországi helyzetét. Szinte mindegyik rendezvény alkalmával megfogalmazásra kerültek az engedélyezési rendszer körüli anomáliák.

A fenti folyamat során a következő summás megállapításokra jutottak a szektor egészét reprezentáló résztvevők. A megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatát a jogszabályban meghatározott határidők be nem tartása, a magas eljárási díjak, illetékek, valamint az engedélyezésekhez kapcsolódó, gyakran tetemes szakértői díjak jellemzik. Az üzleti szereplőket érzékenyen érinti az is, hogy a világgazdasági válság hatására beszűkült pénzügyi piacok rugalmatlansága mellett a bürokratikus-jogi keretek sem mindig tisztázottak. Tapasztalataink alapján Magyarországon néhány, a megújuló energiaforrások technológiáinak elterjedése szempontjából kulcsfontosságú jogszabályt az ország különböző pontjain különbözően értelmeznek és alkalmaznak a hatóságok.

A Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium megbízásából a Magyar Energia Hivatal a 2009/28/EK irányelv (megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról) szerinti Nemzeti Cselekvési Terv előkészítésén dolgozik. Ennek a tervnek részét képezi a megújulóenergia-beruházásokhoz szükséges engedélyezési rendszer feltérképezése, valamint a lehetséges változtatások, korrekciók megfogalmazása. A Magyar Energia Hivatal az eddigi gyakorlat feltérképezésére, valamint a problémák feltárására az Energia Klubot bízta meg. A feladat jellegéből adódóan a témában jártas, komoly energijogi ismeretekkel rendelkező céget is szükséges volt bevonni. Ezért a munkát a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Irodával együttműködésben végeztük.

A kutatás célja nem csak a jelenlegi engedélyezési eljárások feltérképezése és modellezése, hanem a jogszabályok szerinti elméleti folyamatok és a gyakorlati megvalósulások összevetése volt. A tanulmányban ennek megfelelően bemutatjuk az egyes eljárások lépcsőit, ezek egymáshoz való viszonyait, valamint a feltárt jogi és gyakorlati anomáliákat.

A tanulmány megújulóenergia-technológiáinként épül fel. A vezetői összefoglaló, a kutatás módszertanát leíró fejezet és a technológiánkénti rövid, ábrákkal tarkított összefoglalók után valamennyi technológiára vonatkozóan részletesen bemutatja a teljes engedélyezési folyamatot azok anomáliáival együtt. Mivel a főbb engedélyek, folyamatok több technológiánál hasonlóak, az egyes technológiai részfejezetek tartalmazhatnak ismétléseket. Ez a látszólagos redundancia biztosítja azonban, hogy minden rész önmagában is megállja a helyét. A jelen tanulmány nem terjed ki az egyes megújuló technológiák esetében egyedi esetekben, a sajátos körülményekhez kapcsolódóan előforduló speciális engedélyek feltárására.

A kutatási jelentés felépítése ahelyett, hogy az energetikában szokásos technológiai vagy erőforrás alapú logikát követné, az egyes megújulóenergia-technológiák jogi engedélyezési eljárásainak jellemzőihez igazodik. Ezért kezdődik a tanulmány a beszerzendő engedélyek tekintetében sok hasonlóságot mutató biogáz-, szilárd biomassza és szélenergia-beruházásokhoz szükséges folyamatok bemutatásával. Ezután foglalkozunk az engedélyezési szempontból

egyszerűbb napenergia-beruházásokkal, majd a vízjogi engedélyezési eljárások miatt részbeni hasonlóságot mutató vízenergia- és geotermia-projektek engedélyezésének ismertetésével. A tanulmányt a bioüzemanyag-technológiák zárják, amelyek engedélyezési eljárása több ponton is jelentős eltérést mutat az előbbi folyamatokhoz képest.

Reméljük, hogy ezzel a tanulmánnyal is hozzá tudunk járulni ahhoz, hogy az egyes megújulóenergia-szektorok előtti akadályok mérséklődjenek hazánkban. Jelen kutatáshoz hasonlóan széles körű, valamint az egyes megújuló technológiákat és a vonatkozó jogszabályokat ennyire mélyen vizsgáló tanulmány tudomásunk szerint eddig még nem készült Magyarországon.

2 KUTATÁSI MÓDSZERTAN

Az egyes megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatainak alapos feltérképezéséhez és elemzéséhez – részletes szakirodalom hiányában – alapvetően a megújulóenergia-piac kulcsszereplőivel folytatott személyes interjúkra, valamint a vonatkozó joganyag elemzésére támaszkodtunk.

Összesen 33 mélyinterjút készítettünk 2010. január közepétől március közepéig. Ezek közül 21 darab készült olyan beruházókkal, akik az engedélyezési eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatokkal rendelkeznek – azaz már engedélyezett, illetve már üzemelő berendezések tulajdonosaival, kivitelezőivel, üzemeltetőivel. Megújulóenergia-technológiánként 2-3 személyes interjúra került sor. Emellett 9 darab mélyinterjú készült az engedélyezési folyamatban kulcsszerepet betöltő hatóságok, szakhatóságok vezetőivel, munkatársaival, valamint 3 interjú a hálózati engedélyesek képviselőivel.

A hivatalok esetében igyekeztünk a főhatósági jogköröket gyakorló szervek közül engedélyezési típusonként és regionálisan többet személyesen is felkeresni. A szakhatósági kompetenciákkal rendelkező szerveknél az első körös személyes beszélgetéseket követően további regionális társintézményeket is felkerestünk személyesen, vagy írásban. A hazai hálózati engedélyesek nagy részét megkerestük. Itt szeretnénk megjegyezni, hogy - sajnálatos módon - az engedélyezési eljárások egyik kulcsszereplőjétől, a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivataltól, minden erőfeszítésünk ellenére sem sikerült választ kapnunk, miután a személyes interjú lehetőségétől elzárkózott a hatóság vezetője⁸.

A személyes találkozók hossza 40 és 80 perc között mozgott. További szereplőknél – a személyes interjúkat kiegészítendő - telefonos és írásos megkeresést végeztünk. Ahol csak lehetett az interjút rögzítettük, ami aztán a felvétel alapján lejegyzetelésre került. Az interjú alanyok által képviselt vélemények és megosztott tapasztalatok anonim módon kerültek a végső tanulmányba.

A kutatás során külön kérdéssorok segítségével kérdeztük a piaci szereplőket, a hivatalok képviselőit, az elosztói engedélyesek munkatársaival, valamint néhány nagyobb geotermikus projektben érintett önkormányzatot. A kérdőíveket a tanulmány melléklete tartalmazza.

Tételesen összegyűjtöttük a beszerzendő engedélyeket az egyes megújulóenergia-technológiákra vonatkozóan, valamint sorra vettük az ezekhez szükséges illetékes főhatóságokat és azokat a közigazgatási szerveket, amelyeket szakhatóságként vonnak be a folyamatba. Szektoronként elemeztük a meglehetősen összetett „jogszabály halmazban” rögzített, valamint a gyakorlati tapasztalatokból levezetett ügyintézési határidőket, az egyes engedélyekhez kapcsolódó eljárási díjakat. Minden technológia engedélyezése kapcsán készítettünk összegző ábrákat, amelyek szematikusan mutatják be az engedélyezésben illetékes szervek eljárási kapcsolatait, valamint a folyamatok kölcsönhatásait.

A munkafolyamat koordinálása, a kérdőív megszerkesztése, az interjúalanyok kiválasztása és az interjúk leszervezése az Energia Klub feladata volt, melybe a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda bevonásra került és aktív közreműködésével segítette ezt a munkát is. Az interjúkon legtöbb esetben a két szervezettől egy-egy ember vett részt. A hatályos hazai joganyag áttekintését és elemzését a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda végezte.

⁸ Az MKEH számára a Magyar Energia Hivatalon keresztül küldtük meg a szakhatósági kérdőívet, melyre a kutatás lezártaig nem érkezett válasz.

3 AZ ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁS ÖSSZFOGLALÁSA TECHNOLOGIÁNKÉNT

3.1 BIOGÁZ-ERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A beruházó a biogáz-erőmű létesítésének és működésének engedélyezése érdekében négy önálló eljárást köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság. Az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) A *környezetvédelmi engedélyezési eljárás* az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;
- b) A *hálózati csatlakozási szerződés megkötésének* a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;
- c) A hálózati csatlakozási szerződés a *MEH engedély* szükséges előzménye;
- d) Az *építési engedély* alapján kivitelezés kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A *környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.*

2.) A trágya-hasznosítás a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet szerinti, a hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles „nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól” tevékenységi kategóriába sorolható. Ugyanakkor a gyakorlati tapasztalatok szerint a trágyát hasznosító biogáz-erőművek engedélyezése során egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek az egységes környezethasználati engedély beszerzését is előírják, miután a trágyahasznosítást érthetetlen okból a „*létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással*” tevékenység alá sorolják be.

3.) A hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a végrehajtási rendeletei nem írnak elő eljárási határidőket, illetve más engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózat csatlakozás alapvető követelményeit fogalmazza meg, amikor jogerős környezetvédelmi és jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez!

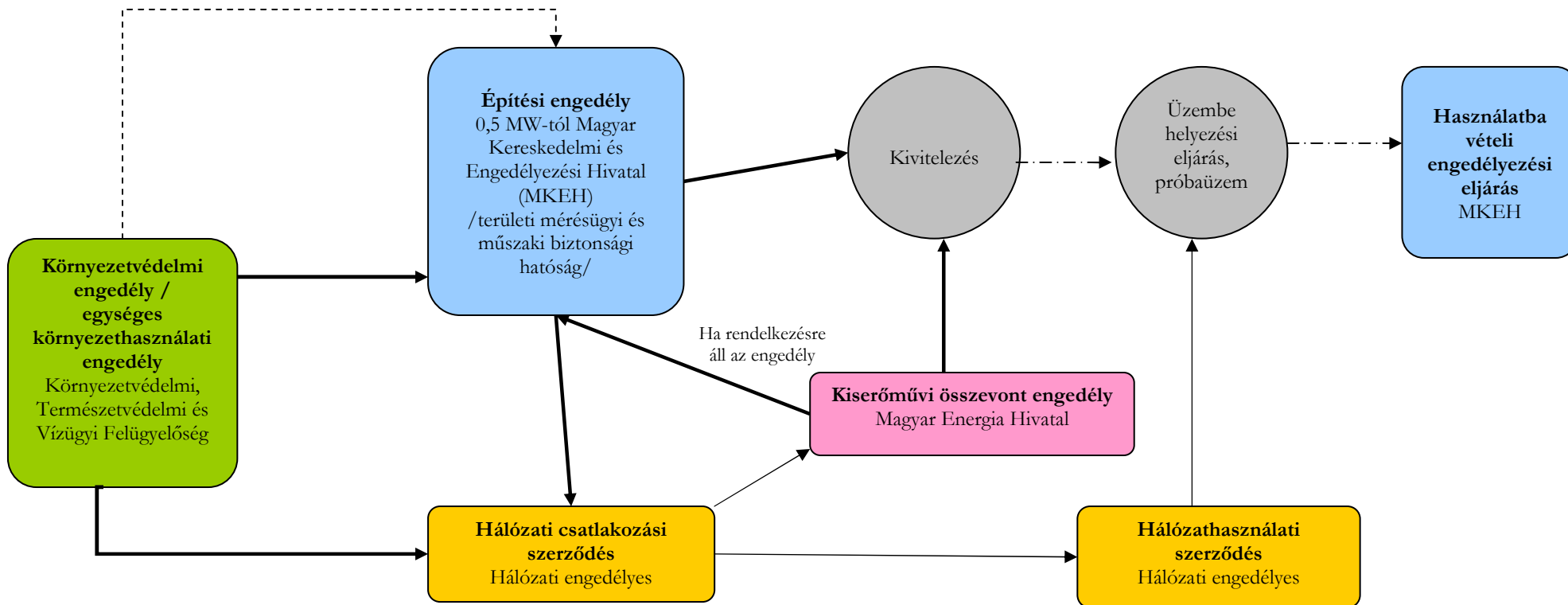
4.) Általános jelleggel megállapítható, hogy az engedélyezések időben jelentősen elhúzódnak, melynek jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt határidőt nem tartják be, a főhatóságok pedig a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot. Az interjúk során szerzett tapasztalatok alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság, mint szakhatóság eljárása rendkívüli módon elhúzódó, illetve az engedélyezési eljárásban jelentős időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal, mivel ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy az érintett terület közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra.

Előzetes javaslat

A hálózatsatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

Biogáz-erőmű (kiserőmű) engedélyezési folyamatára

Jelmagyarázat

- > szükséges jogerős engedély
- =====> szükséges szerződés
- - - -> szakhatósági viszony
- · - · -> egymást követő folyamatok

3.2 SZILÁRD BIOMASSZA-TÜZELÉSŰ ERŐ- ÉS FŰTŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A beruházó a szilárd biomassza-alapanyagokat hasznosító erő- és fűtőművek létesítésének és működésének engedélyezése érdekében négy önálló eljárást köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság, mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

a./ A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;

b./ A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;

c./ A hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye;

d./ Az építési engedély alapján a villamos-erőmű, illetve az 5 MW hőteljesítményt meghaladó fűtőmű kivitelezése kizárólag a Magyar Energia Hivatal jogerős engedélye birtokában kezdhető meg.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.

2.) Villamosenergia-termelés célú biomassza-hasznosításhoz kapcsolódóan a hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a végrehajtási rendeletei nem írnak elő eljárási határidőket, illetve más engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózat csatlakozás alapvető követelményeit fogalmazza meg, amikor jogerős környezetvédelmi és jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez!

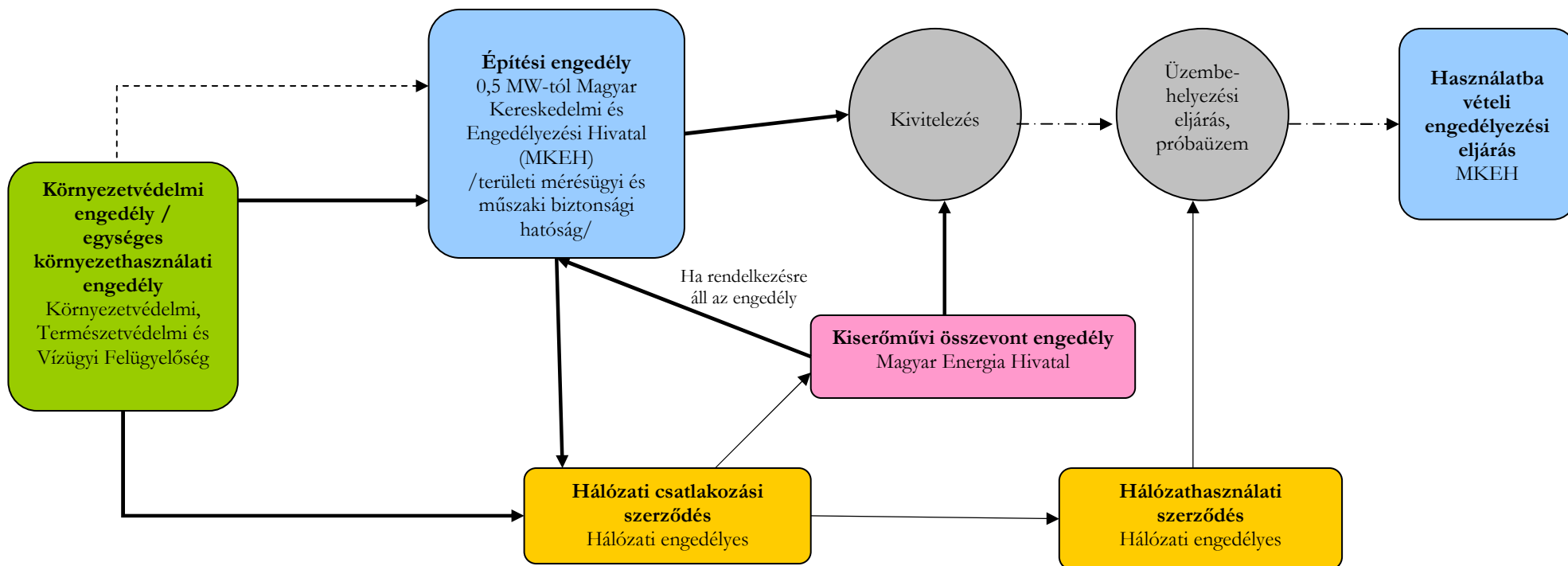
3.) Általános jelleggel megállapítható, hogy az engedélyezések időben jelentősen elhúzódnak, melynek jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt határidőt nem tartják be, a főhatóságok pedig a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot. Az interjúk során szerzett tapasztalatok alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság, mint szakhatóság eljárása rendkívüli módon elhúzódó, illetve az engedélyezési eljárásban jelentős időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal, mivel ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy az érintett terület közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra.

Előzetes javaslat

A hálózat csatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

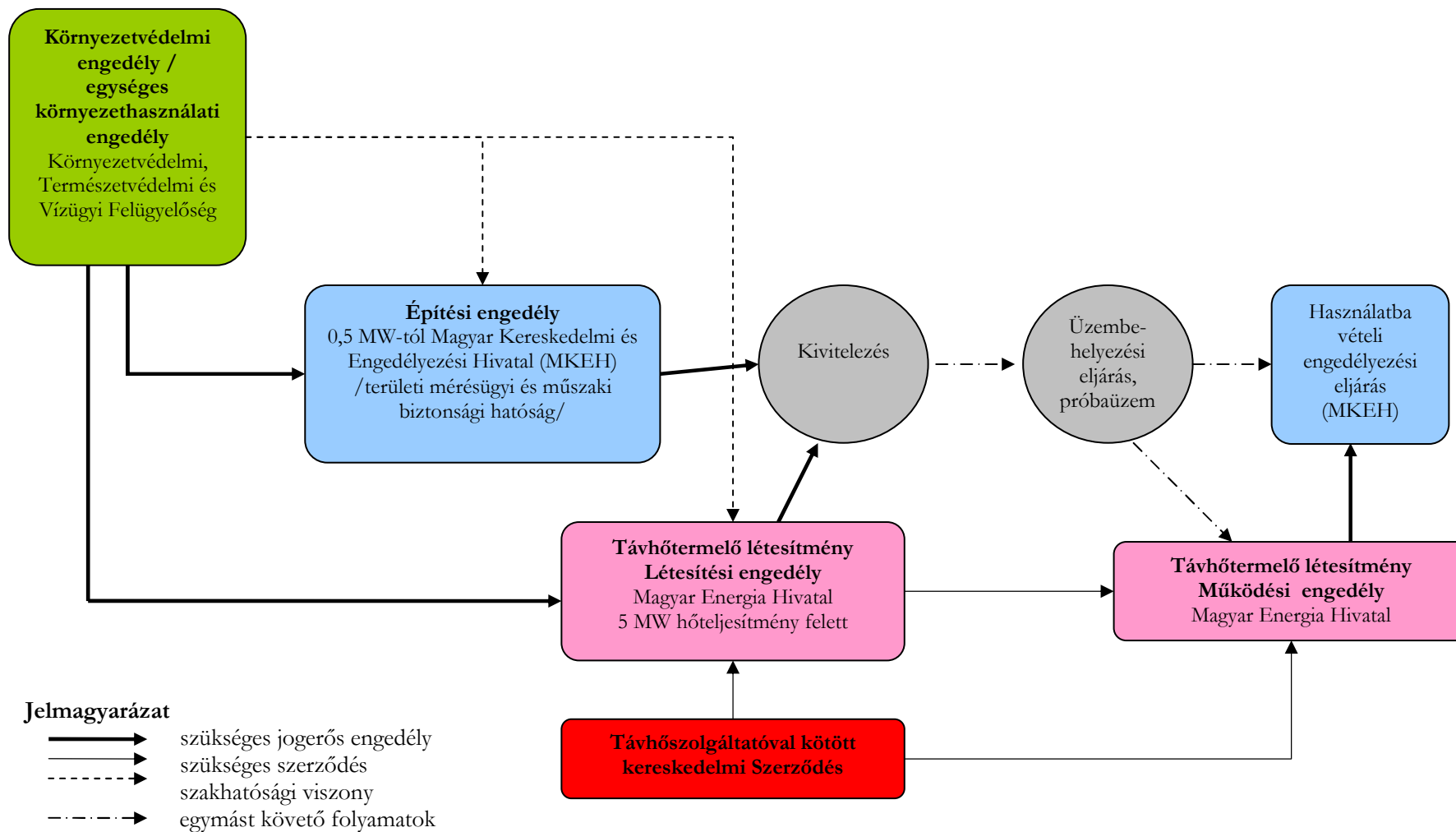
Szilárd biomassza-tüzelésű erőmű (kiserőmű) engedélyezése – folyamatábra

Jelmagyarázat

- > szükséges jogerős engedély
- ====> szükséges szerződés
- - - -> szakhatósági viszony
- · - · -> egymást követő folyamatok

Biomassza-fűtőmű engedélyezés - folyamatábra

3.3 SZÉLERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A beruházó a szélerőmű létesítésének és működésének engedélyezése érdekében négy önálló eljárást köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság, mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a *környezetvédelmi engedélyezési eljárás* az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;
- b) a *hálózati csatlakozási szerződés megkötésének* a jogerős környezetvédelmi és építési engedély valamint a kapacitás létesítési jogosultság pályázaton történő megszerzése szükséges előzménye;
- c) a hálózati csatlakozási szerződés a *MEH engedély* szükséges előzménye;
- d) az *építési engedély* alapján kivitelezés kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

1) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) kormányrendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.*

2) A hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a végrehajtási rendeletei nem írják elő eljárási határidőket, illetve más engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózat csatlakozás alapvető követelményeit fogalmazza meg, amikor jogerős környezetvédelmi és jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez! A hálózati csatlakozás költségeinek meghatározása a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozik, amely visszaélésre ad lehetőséget.

3) A szélerőmű létesítési jogosultság biztosítására vonatkozó pályázat kiírásainak feltételeiről szóló 33/2009 KHEM rendelet több rendelkezése ellentétes a VET-tel.

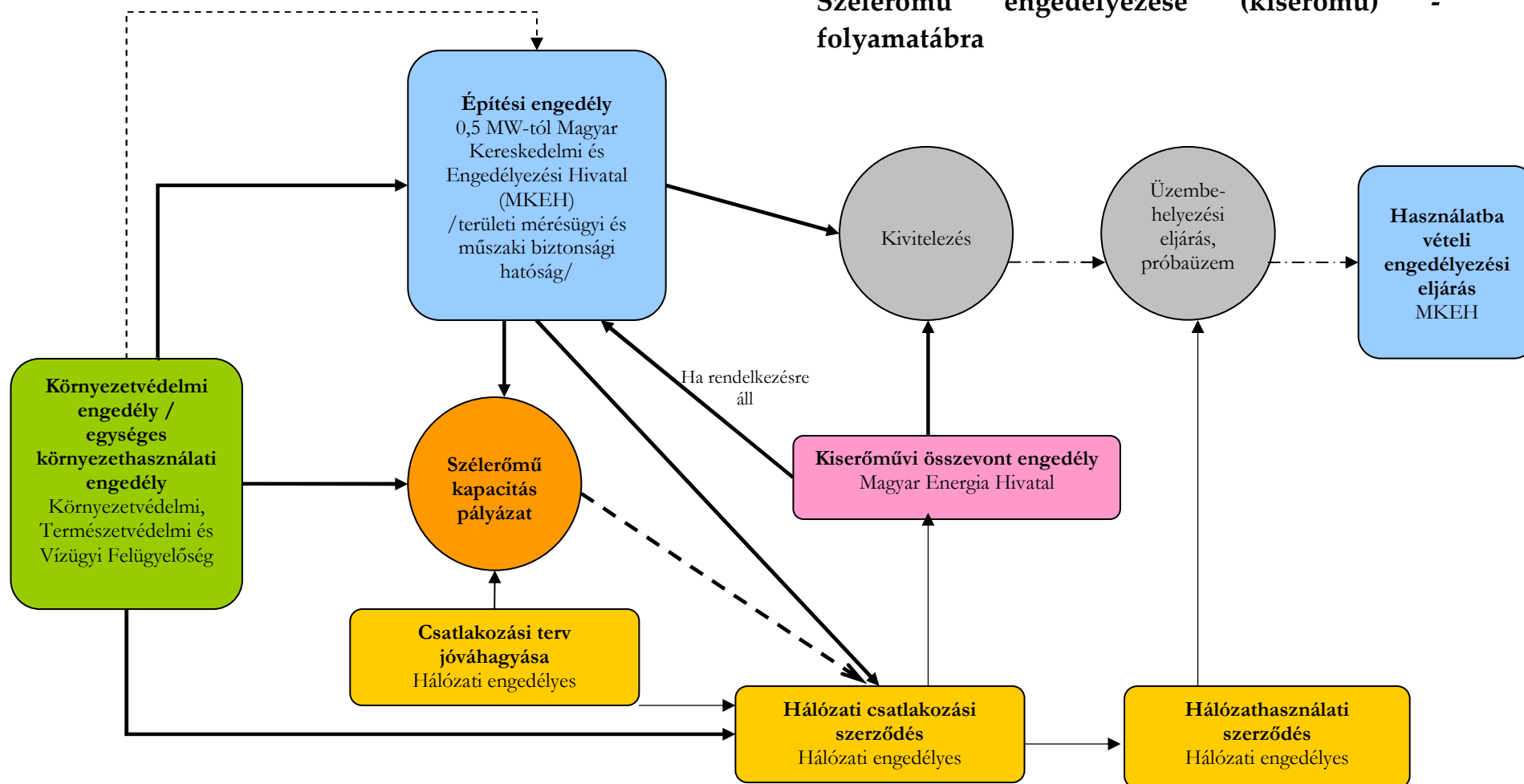
4) Általános jelleggel megállapítható, hogy az engedélyezések időben jelentősen elhúzódnak, melynek jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt határidőt nem tartják be, a főhatóságok pedig a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot. Az interjú tapasztalatok alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság, mint szakhatóság eljárása rendkívüli módon elhúzódo, illetve az engedélyezési eljárásban jelentős időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal, mivel a szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy az érintett terület közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra.

Előzetes javaslat

A hálózat csatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

Szélerőmű engedélyezése (kiserőmű) - folyamatábra

Jelmagyarázat

- szükséges jogerős engedély
- szükséges csatlakozási terv, szerződés
- - - - - nyertes kapacitáspályázat
- · · · · szakhatósági viszony
- · - · - egymást követő folyamatok

3.4 NAPELEMEK ÉS NAPKOLLEKTOROK ENGEDÉLYEZÉSE ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A napenergia, mint megújuló energiaforrás hasznosítása napelemek útján villamosenergia-termelés, napkollektorok útján pedig hőenergia termelés formájában történhet. A két energiahasznosítási formához eltérő engedélyeztetési eljárási rend kapcsolódik.

A napkollektorok létesítéséhez alapvetően csak az általános építésügyi hatósági eljárás lefolytatása szükséges.

A napelemes rendszer, mint villamosenergia-termelő egység létesítésének engedélyezését - teljesítmény függvényében – a villamos-erőművekre vonatkozó szabályok határozzák meg. A 0,5 MW teljesítmény feletti napelemes rendszer telepítésével összefüggésben a beruházó három engedélyezési eljárást köteles megindítani, melyből kettő közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság. Az egyes eljárások az alábbi sorrendben kapcsolódnak egymáshoz: *jogerős építési engedély* kell a *hálózati csatlakozási szerződés* megkötéséhez, ami pedig *aMEH engedély* előfeltétele.

A 0,5 MW teljesítmény alatti napelemes rendszer létesítéséhez – meghatározott feltételek fennállta esetén – *jogerős építési engedély*, valamint *hálózati csatlakozási szerződés* megkötése szükséges.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

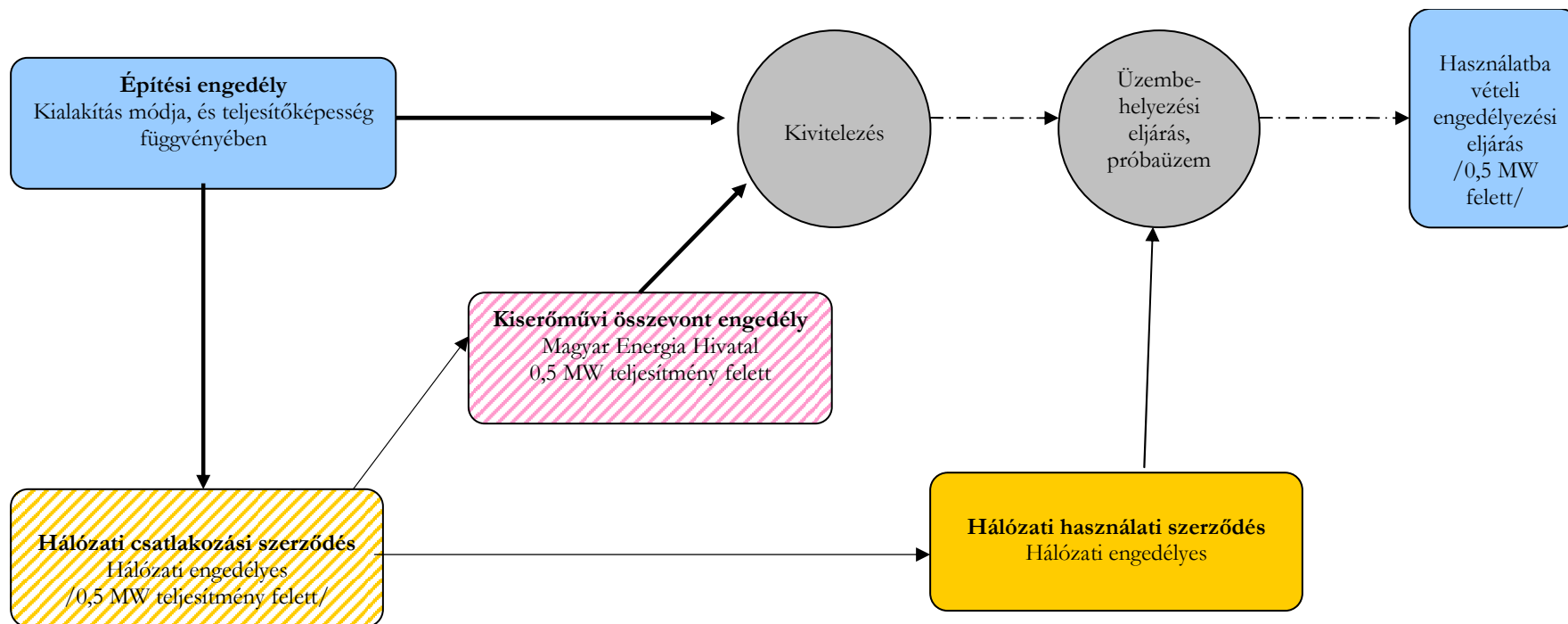
1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A VET Vhr. a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikusan szerkeszthető és nyomtatott formában történő benyújtását.*

2.) A hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatcsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a Vhr-ek nem írnak elő eljárási határidőket, illetve egyéb engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózati csatlakozás alapvető követelményét fogalmazza meg, amikor jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez!

Előzetes javaslat

A hálózat csatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

Napelem- rendszer engedélyezése-folyamatábra

Jelmagyarázat

- szükséges jogerős engedély
- szükséges szerződés
- szakhatósági viszony
- egymást követő folyamatok

csak 0,5 MW kapacitás feletti kiserőművek esetén

3.5 VÍZERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A beruházó a vízerőmű létesítésének és működésének engedélyezése érdekében öt önálló eljárást köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság, mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a *környezetvédelmi engedélyezési eljárás*, valamint a *vízjogi létesítési engedély* az építésügyi hatósági eljárás szükséges előzménye;
- b) a *hálózati csatlakozási szerződés megkötésének* a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;
- c) a hálózati csatlakozási szerződés *MEH engedély* szükséges előzménye;
- d) az *építési engedély* alapján a kivitelezés kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) kormányrendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.*

2.) A hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a végrehajtási rendeletei nem írnak elő eljárási határidőket, illetve más engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózat csatlakozás alapvető követelményeit fogalmazza meg, amikor jogerős környezetvédelmi és jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez!

3.) A vizek hasznosításáról szóló 379/2007 (XII.23.) kormányrendelet alapján megállapítható, hogy az a vízerőműi vízhasznosítást nem nevesíti, azt nem különbözteti meg egyéb vízgazdálkodási, vízhasznosítási tevékenységektől. A vízerőműi vízhasznosítás szabályozásának hiányosságát tükrözi az a körülmény, hogy a hazai vízügyi szabályozásban a (kis) vízerőmű egyedül a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII.27.) KvVM rendeletben jelenik meg, mint speciális igazgatási és szolgáltatási díj alá tartozó engedélyezési kategória.

4.) Általános jelleggel megállapítható, hogy az engedélyezések időben jelentősen elhúzódnak, melynek jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt határidőt nem tartják be, a főhatóságok pedig a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot.

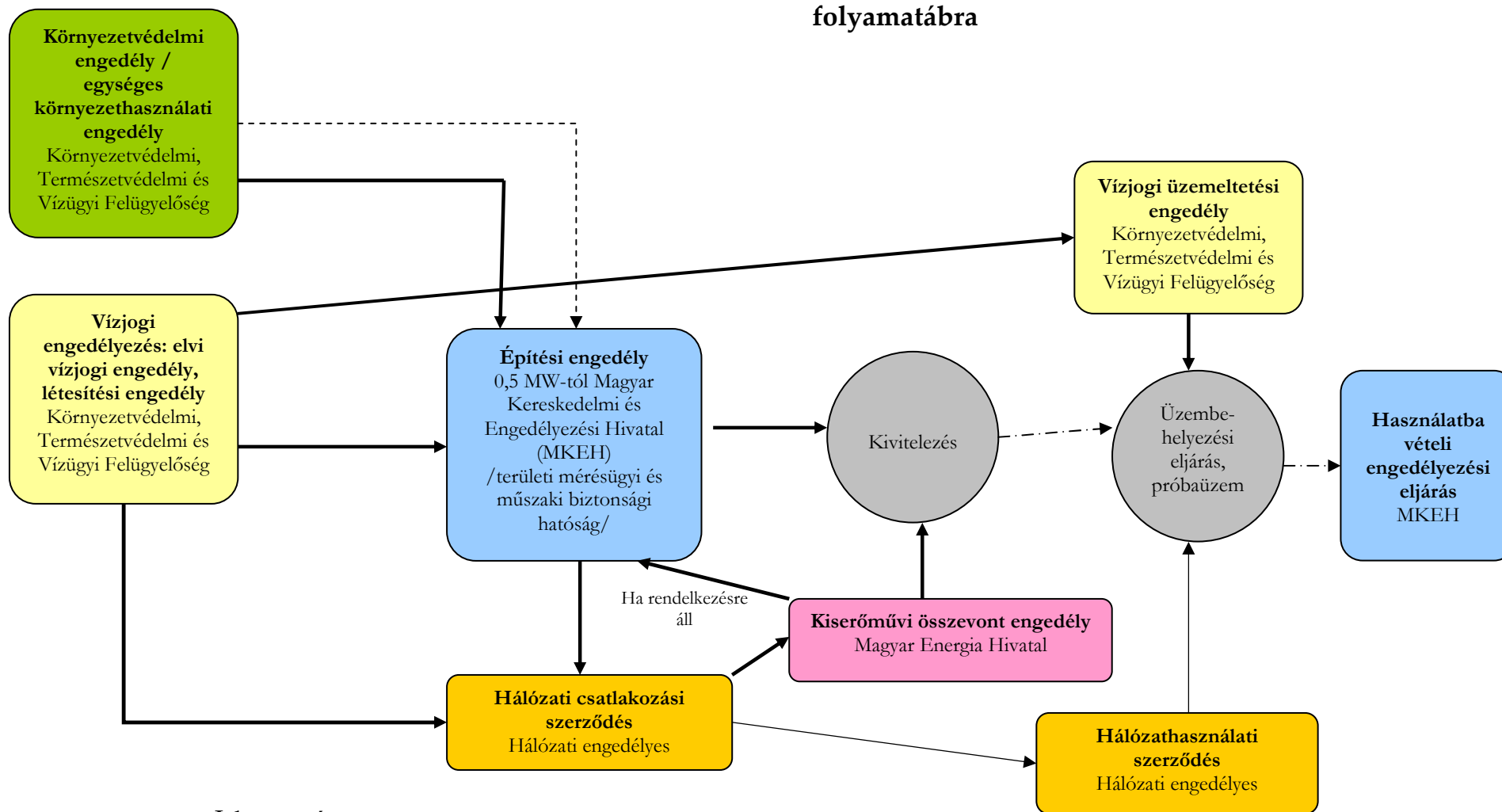
5.) A vízjogi engedélyezési eljáráshoz a Vízügyi Igazgatóság kezelői, illetve a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása szükséges, amely eljárások nem minősülnek hatósági eljárásnak, így nem vonatkoznak rájuk a közigazgatási ügyintézési határidők, ami komoly időbeli bizonytalansági tényezőt jelent a beruházók számára.

Előzetes javaslat

A hálózat csatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

Vízerőmű (kiserőmű) engedélyezése - folyamatábra

Jelmagyarázat

- szükséges jogerős engedély
- szükséges szerződés
- - - - - szakhatósági viszony
- · - · - egymást követő folyamatok

3.6 GEOTERMIKUS RENDSZEREK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

A, Geotermikus hőhasznosítás

Engedélyezési eljárás

Az energiahasznosítási célú hévízgyaldálkodás létesítésének és működésének engedélyezése érdekében a beruházó négy önálló eljárást köteles megindítani, három közigazgatási szerv előtt, mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak egymáshoz, az egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a *környezetvédelmi engedélyezési eljárás* szükségszerű előzménye az építési engedélynek és a távhőtermelő létesítmény létesítési engedélyének;
- b) a *vízjogi létesítési, az építési* valamint a *távhőtermelő létesítmény létesítési engedélye* szükséges a kivitelezés megkezdéséhez;
- c) a kivitelezés befejezése után üzembe helyezési eljárást (próbaüzem) követően adható ki a *használatba vételi engedély, a vízjogi működési engedély, valamint a távhőtermelő létesítmény működési engedélye;*

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

- 1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) kormányrendelet a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.*
- 2.) A vízjogi engedélyezési eljáráshoz a vízhasznosításra tekintettel szükséges a Vízügyi Igazgatóság kezelői, illetve a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása, amely eljárások nem minősülnek hatósági eljárásnak, így nem vonatkoznak rájuk a közigazgatási ügyintézési határidők. Ebből eredően a beruházók komoly időbeli bizonytalansági tényezővel kötelesek szembe nézni ezen hozzájárulások tekintetében.
- 3.) A hévízgyaldálkodási formák közül egyedül az energiacélú hasznosítás esetén írja elő a 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet a felhasznált hévíz kötelező visszatáplálását.
- 4.) A vízjogi engedélyezési eljárás hatósági díjai különösen magasak a bányászati geotermikus energiahasznosítás hatósági díjaihoz képest.

B, Geotermikus erőmű

Engedélyezési eljárás

A villamos energiát előállító geotermikus erőművek létesítésének és működésének engedélyezése érdekében a beruházó öt önálló eljárást köteles megindítani öt különböző fórumon, melyből négy közigazgatási szerv, egy pedig az illetékes hálózati engedélyes társaság, mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak egymáshoz, az egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a beruházónak elsődlegesen *bányászati koncessziót* kell szereznie pályázat útján, ami alapján kutatási jogot és geotermikus védőidom-kijelölést kaphat;
- b) a bányászati koncesszió alapján megvalósítani kívánt tevékenység tekintetében lefolytatott *környezetvédelmi engedélyezési eljárás* az építésügyi hatósági eljárás szükséges előzménye;
- c) a környezetvédelmi és építési engedély a hálózati csatlakozási szerződés megkötésének előfeltétele;

- d) a hálózati csatlakozási szerződés megkötése a MEH engedély szükséges előzménye.
- e) az építési engedély alapján a villamos-energiaipari kivitelezés kizárólag *a jogerős MEH engedély* birtokában kezdhető meg.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

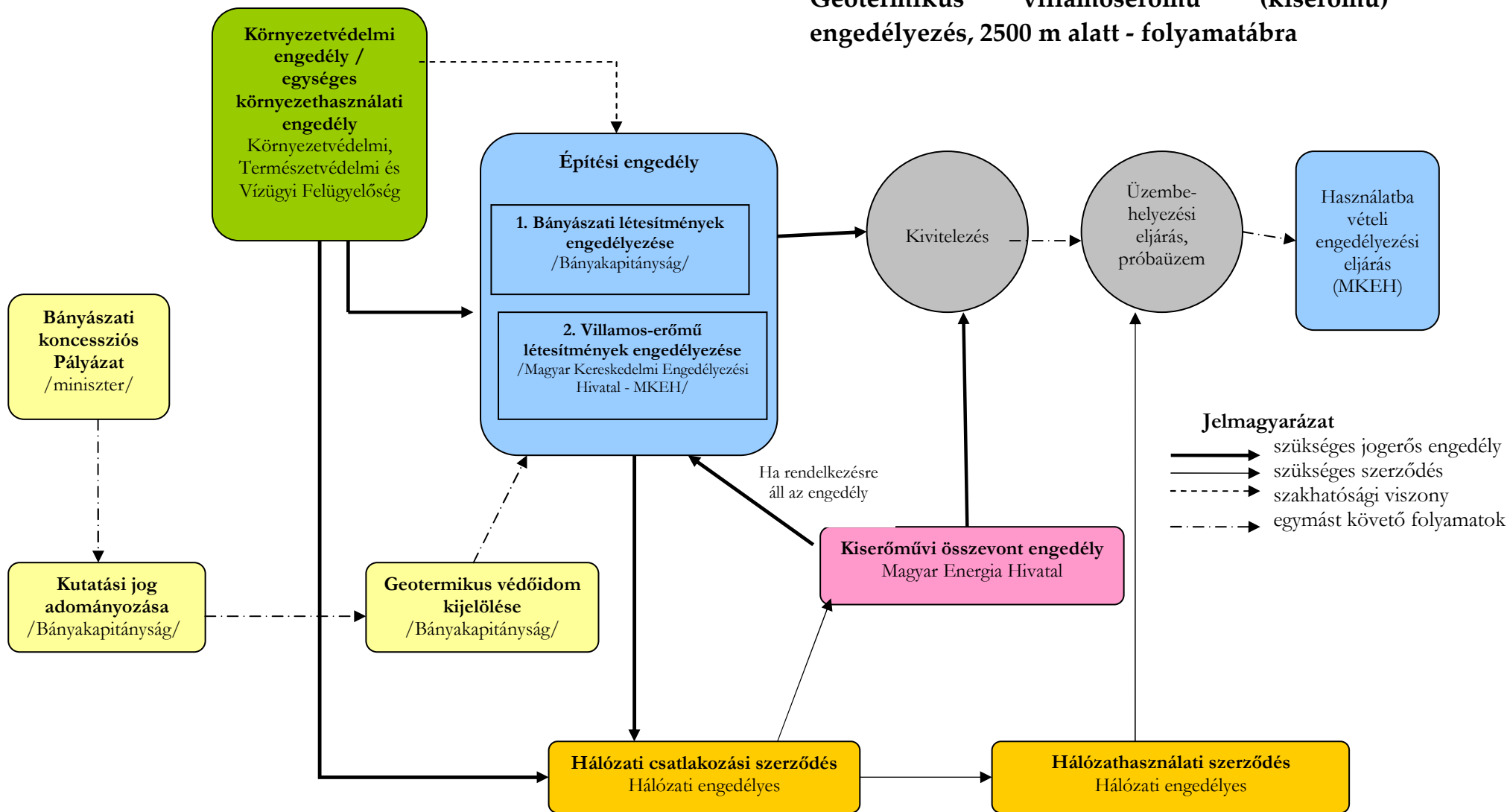
1. A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 2010. januári módosítása a természetes felszíntől mért 2500 m alatti földkéreg geotermikus energiájának – így a felszín alatti víz – hasznosítását a bányatörvény hatálya alá vonja, és ezáltal új alapokra helyezi a szabályozást, miközben nem kezeli a beruházók geotermikus energia kutatásának eddigi eredményeit, a folyamatban lévő engedélyezési eljárásokat. Továbbá a jogszabályváltozás alapján koncessziós eljárás kiírására legkorábban csak 2011. január 1-től kerülhet sor.
2. A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) kormányrendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását*
3. A hálózati engedélyesekkel megkötendő hálózatsatlakozási szerződéshez sem a VET, sem a Vhr-ek nem írnak elő eljárási határidőket, illetve más engedély rendelkezésre állására vonatkozó előfeltételt. Az Elosztói Szabályzat ugyanakkor a hálózat csatlakozás alapvető követelményeit fogalmazza meg, amikor jogerős környezetvédelmi és jogerős építési engedélyt ír elő, mint előfeltételt a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez!

Előzetes javaslat

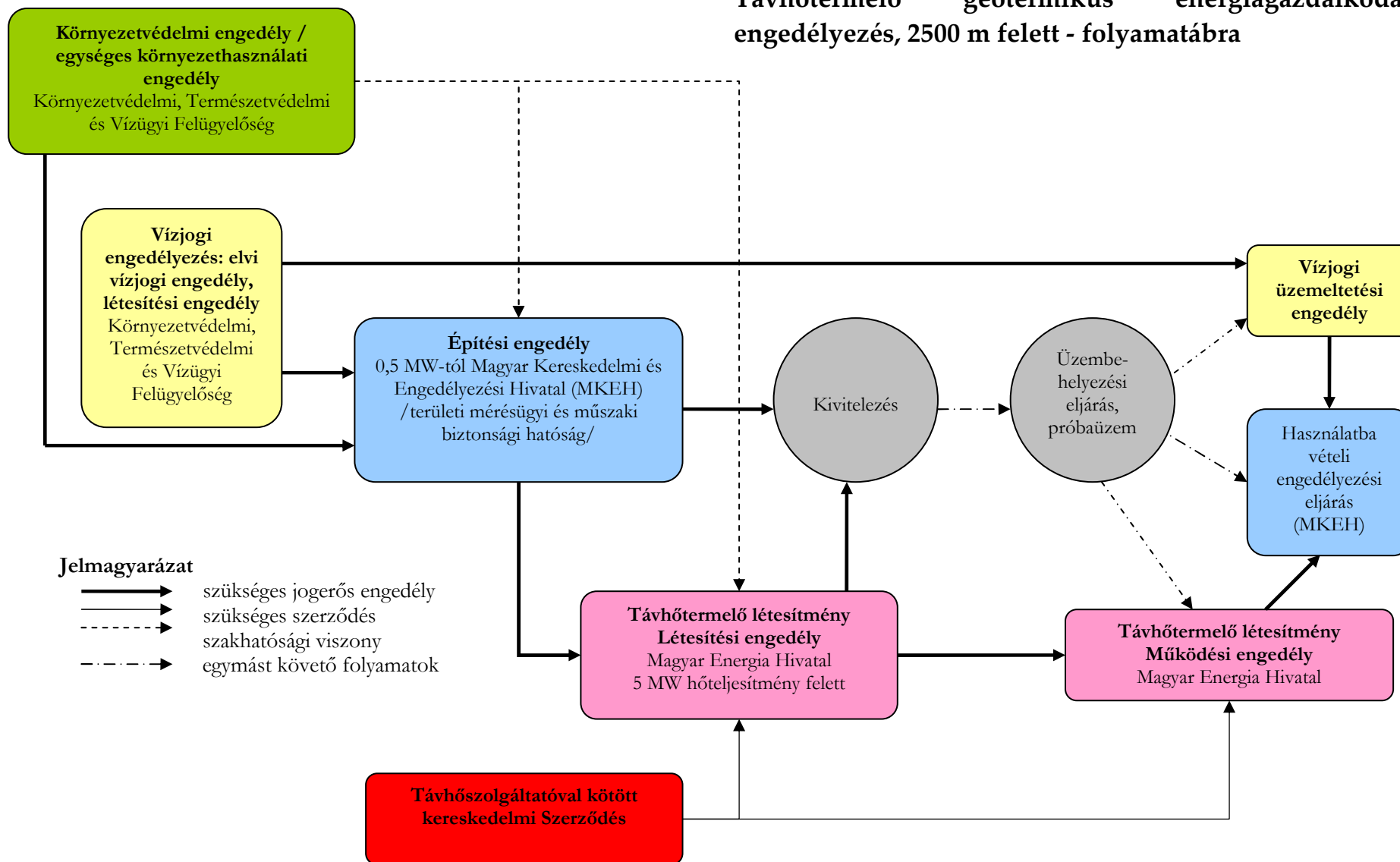
A hálózat csatlakozási szerződés megkötésének folyamatát rendeleti szinten javasolt megfogalmazni, ideértve a határidők és a szükséges taxatív előfeltételek rögzítését.

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

Geotermikus villamoserőmű (kiserőmű) engedélyezés, 2500 m alatt - folyamatábra

Távhőtermelő geotermikus energiagazdálkodás engedélyezés, 2500 m felett - folyamatábra

3.7 HŐSZIVATTYÚS RENDSZEREK - ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

Hőszivattyús rendszerek (föld-víz, levegő-víz, víz-víz hőszivattyú) létesítésének és működésének engedélyezése – amennyiben külön engedélyhez kötött – egyetlen hatóság eljárásában történnek:

1. A talajkollektoros- és a levegő hőszivattyús rendszerek nem esnek külön engedélyezési kötelezettség alá.
2. A talajszondás föld-víz rendszer tekintetében a bányakapitányság, mint építésügyi hatóság ad ki létesítési és használatba vételi engedélyt;
3. A szívó-nyomó kutas víz-víz rendszer tekintetében – a hasznosítással érintett vízmennyiség függvényében – a helyi önkormányzat jegyzője (maximum évi 500 m³ mennyiségig), illetve a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség ad ki vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyt.

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban:

- 1.) Jogszabályi önellentmondás folytán a bányakapitányság eljárásában a talajszondás földalatti létesítmény tekintetében tűzvédelmi szakhatóságot kell bevonni, annak ellenére, hogy egyébként a bányák földalatti létesítményeit kifejezetten kiveszi a jogszabály a tűzvédelmi szakhatósági ellenőrzés alól.
- 2.) A szakhatóságok (tűzoltóság, önkormányzat jegyzője) nem a szakhatóságként történő bevonás alapjául szolgáló kérdést vizsgálják.
- 3.) A bányakapitányság és a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség eljárásának igazgatási- és szolgáltatási díja egységes, a teljesítmény függvényében nincs differenciálva.
- 4.) A konkrét vízbázis-területek és azok védőterületei nincsenek jogszabályi szinten meghatározva, többnyire csak mérnöki dokumentáció tartalmazza. Az eljárás megindulását – engedélyezési dokumentáció összeállítását - követően derülhet ki, hogy vízbázis terület érintettsége miatt nem valósítható meg a létesítmény.

(Miután a fenti technológiák engedélyezéséhez egyetlen eljárás kapcsolódhat, itt eltekintünk az folyamatábrától.)

3.8 BIOETANOL-, BIODÍZEL ÜZEMEK ENGEDÉLYEZÉSE – ÖSSZEFOGLALÓ

Engedélyezési eljárás

A bioetanol-, illetve biodízel-üzemek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata az alábbi engedélyekből tevődik össze:

1. *Környezetvédelmi engedély*

2. *Katasztrófavédelmi engedély*, amennyiben az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyisége eléri a 18/2006. (I.26.) Kormányrendelet mellékletében meghatározott ún. alsó küszöbértéket

3. *Építésügyi hatósági engedélyek* (építési és használatba vételi engedély)

A gyakorlati tapasztalatok szerint a bioetanol- és biodízel-üzemek többsége saját villamosenergia-ellátása érdekében villamos-erőművet létesít, amire tekintettel az alábbi további engedélyezési eljárások merülnek fel:

4. *Hálózati csatlakozás*

5. *MEH engedély*

A bioetanol- illetve biodízel-üzem létesítését követően a működéshez kapcsolódóan további engedélyként merül fel az:

6. *Adóraktári engedély*

Lényeges anomáliák az engedélyezési eljárásban

1.) A hatályos Ket. szerint a kapcsolattartás fő szabály szerint elektronikus úton történik, és a Ket. csak eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet esetében engedi meg, hogy az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. *A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendelet és a VET Vhr. is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek az elektronikus és nyomtatott formában történő benyújtását.*

2.) Általános jelleggel megállapítható, hogy az engedélyezések időben jelentősen elhúzódnak, melynek jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt határidőt nem tartják be, a főhatóságok pedig a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot. Az interjúk tapasztalatok alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság, mint szakhatóság eljárása rendkívüli módon elhúzódó, illetve az engedélyezési eljárásban jelentős időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal, mivel ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy az érintett terület közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra.

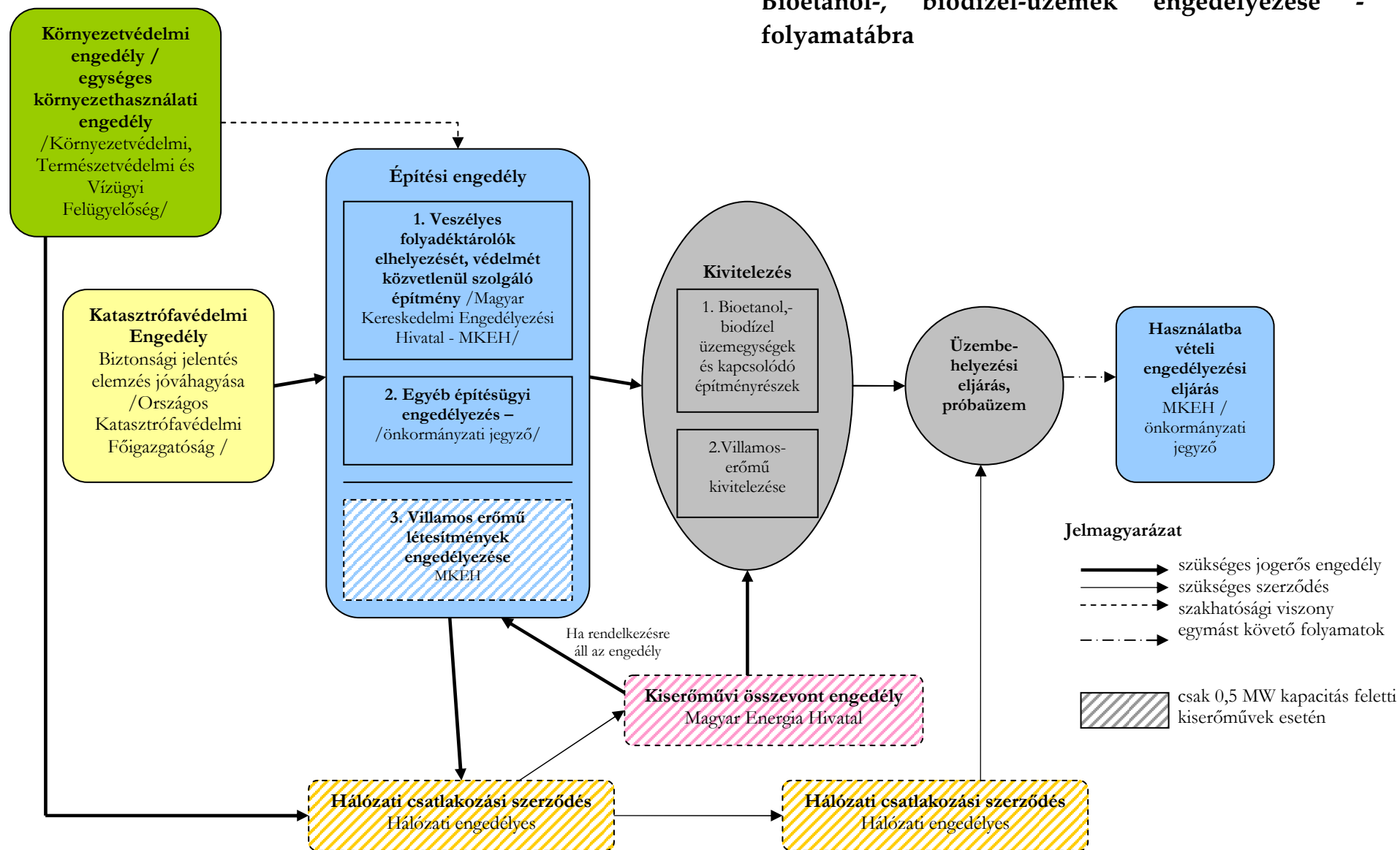
3.) A biodízel- és bioetanol-üzemek építési engedélyezése tekintetében különös problémát jelent, hogy a jogszabályok az üzem egyes részei tekintetében párhuzamosan két építésügyi hatóságot jelölnek ki. Az üzemnek azon építményei tekintetében, melyek közvetlenül a veszélyes folyadéktárolók elhelyezését vagy védelmét szolgálják a 260/2006 (XII.20.) Korm. rendelet a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt jelöli ki hatáskörrel rendelkező építésügyi hatóságnak, egyéb építményrészek tekintetében pedig az általános szabályok szerint a 343/2006. (XII.20.) Korm. rendelet az önkormányzati jegyzőt jelöli ki.

4.) A villamosenergia-hálózati csatlakozáshoz hasonlóan a beruházók a közműkezelők, és üzemeltetők vonatkozásában kiszolgáltatott helyzetben vannak. Ezek a kezelők magáncégek, akik kiemelt közfeladatot látnak el piaci alapon, monopolhelyzetben, úgy hogy az engedélyezési eljáráshoz kapcsolódó eljárásuk nincsen megfelelően szabályozva, és a kérelmező helyzetét biztosító eljárási garanciákkal ellátva.

Előzetes javaslat

A hatósági és szakhatósági eljárási határidők zárt rendszerét javasolt megfontolni.

Bioetanol-, biodízel-üzemek engedélyezése - folyamatábra

4 AZ ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSOK RÉSZLETES BEMUTATÁSA MEGÚJULÓ ENERGIA TECHNOLÓGIÁNKÉNT

4.1 BIOGÁZ-ERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE

Engedélyezés folyamata általában

A biogáz-erőművek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata négy önálló, de egymástól nem független eljárásban történik:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Építésügyi hatósági engedélyek
3. Hálózati csatlakozás
4. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

A beruházó mind a négy eljárást külön-külön köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három hatóság (közigazgatási szerv), egy pedig magánjogi alany (cég). Mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a./ A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;
- b./ A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;
- c./ A hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye;
- d./ Az építési engedély alapján kivitelezés kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Környezetvédelmi engedély

a./ A környezetvédelmi engedélyezés alapja

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése során ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b./ Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A biogáz-erőművek létesítésével összefüggésben az alábbi tevékenységekre tekintettel merülhet fel környezetvédelmi engedélyezési eljárás szükségessége:

(2) Egységes környezethasználati engedély:

a./ kommunális hulladékégető berendezések 3 tonna/óra kapacitás felett;

b./ nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül;

c./ hulladéklerakók 10 tonna/nap feltöltési kapacitáson felül vagy 25.000 tonna teljes befogadó kapacitáson felül, az inert hulladékok lerakóinak kivételével;

d./ létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással;

(3) A felügyelet döntésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ nem veszélyes hulladék ártalmatlanítása 3t/óra;

b./nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól.

Mind az egységes környezethasználati engedély, mind pedig a – hatóság mérlegelésétől függő – környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása előtt ún. előzetes vizsgálati eljárást kell lefolytatni.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség a rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

(1) *ÁNTSZ,*

(2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*

(3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*

(4) *települési önkormányzat jegyzője,*

(5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*

(6) *körzeti földhivatal,*

(7) *bányakapitányság,*

(8) *állami főépítész.*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A Felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

(1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (köz meghallgatás esetén);

(2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

(3) egységes környezethasználati engedély: 3 hónap.

A Felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárástípusoktól függően az alábbiak szerint alakul a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

(1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárás, és egységes környezethasználati engedélyezést megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft;

(2) energiaipari tevékenységek egységes környezethasználati engedélye:

- hulladékkezelés (kiv. az alábbi): 1.500.000,- Ft
- nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül: 2.100.000,- Ft;

(3) a Felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás:

- hőenergiát termelő létesítmény (gőz és melegvíz előállítása) 50 MW kimenő teljesítménytől: 1.500.000,- Ft
- nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól: 1.200.000,- Ft;

e./ Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt már az elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítész szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) térségi jelentőségű elemnek minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Építési engedély és vezetékjog

a./ Az építésügyi engedélyezés alapja

A villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET) értelmében erőmű (villamosmű), továbbá termelői vezeték építéséhez, üzemeltetéséhez és használatbavételéhez az építésügyi hatóság engedélye szükséges.

Továbbá a VET alapján az építésügyi hatóság a hálózati engedélyesek mellett az 50 MW-t meghaladó teljesítményű, valamint megújuló energiaforrást hasznosító erőművek részére termelői vezeték létesítése érdekében vezetékjogot engedélyezhet idegen ingatlanon.

b./ Illetékes hatóság

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

A Hatóság az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők :

- (12) *útkezelők;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgazdálkodási társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató;*
- (20) *KTV-internet szolgáltató;*
- (21) *közlekedési társaságok;*
- (22) *szén-hidrogén és kőolajszállító társaságok;*
- (23) *kéményseprőipari szolgáltató szerv.*

c./ Eljárásrend:

ca./ Általános kérdések

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

cb./ Egyes engedélyezési eljárás:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is, ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik, az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól független tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

A kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóság határozatát, engedélyét.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye már rendelkezésre áll, azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem előfeltétele a MEH engedély (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről szóló 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le. Az eljárás tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően:

- közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy
- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;
- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket;
- erőmű, illetve belső kezelőterületű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében *használatbavételi engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatbavételi engedély birtokában lehet használatba venni.

cc./ Építésügyi hatósági eljárások illeték és igazgatási-szolgáltatási díj vonzata:

A Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények engedélyezésével összefüggő eljárási díjait. A kapcsolódó díj tétel (egyéb sajátos energiaellátási építményfajták létesítési és használatba vételi engedélyezése): 48 000 Ft.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illetékvonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

- (1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;
- (2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén - ha mérete alapterületben kifejezhető - minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000,-Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás

a./ Hálózati csatlakozás alapjai

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtásáról szóló 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igénybejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel *ún. hálózati csatlakozási szerződést* köt. Ezen szerződés alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor a *hálózathasználati szerződés*, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegköri szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele.

b./ Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján a következő:

A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.

A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.

Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
- jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
- jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól;

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hazai hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *beérkezik az ügyfél igénybejelentése*
- *az elosztói engedélyes 30 napon belül előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiából adódhatnak*
- *az ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére*
- *az elosztói engedélyes 30 napon belül végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését*
- *az ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat benyújtja (beleértve: csatlakozási terv)*
- *az elosztói engedélyes 30 napon belül tervzsűrit folytat le, és sikeres tervzsűri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat: építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat*
- *az ügyfél beküldi a kért dokumentumokat*
- *30 napon belül hálózatcsatlakozási szerződés megküldése*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés aMEH engedély szükséges előzménye.

c./ Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően a MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d./ Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegköri(tagsági) szerződés megkötése.

e./ Hálózati csatlakozás költségei:

„Eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a

széndioxidkibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelőkapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedélyessel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha a létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítési beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamos-energia termeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díj fizetési kötelezettsége alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

A Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

a./ Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamos-erőmű teljesítőképességétől függ: a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni, így tehát az ezen teljesítményt el nem érő, többnyire saját energia-ellátást biztosító biogáz-erőművek esetében ezen engedélyt nem kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőművek (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkategóriáját lehet megkülönböztetni: kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére és a villamos-energia termelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próbaüzemét követően külön működési engedélyt ad ki. Tekintettel arra, hogy a biogáz-erőművek technológiai sajátosságaiból eredően az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó teljesítményű erőmű létesítése ismereteink szerint nem valószínű, így az 50 MW feletti teljesítményű erőművek engedélyezésének részleteire nem térünk ki.

Az engedély iránti kérelemhez a hálózati engedélyessel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint előfeltételt kell csatolni.

b./ Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamosenergia-termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely határozott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezett üzembehelyezést legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembehelyezésről értesíteni a Hivatalt, valamint az átviteli rendszerirányítót.

c./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmező a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles eljuttatni a Hivatalhoz.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A kiserőművi összevont engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft

d./ A MEH engedély helye az eljárásban

A MEH engedélynek szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi és építésügyi engedély, valamint a hálózati csatlakozási szerződés létrejötte. A kiserőművi összevont engedély nélkül a kivitelezés nem kezdhető meg.

Jogsabályi anomáliák

a./ Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1.-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz: nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormányrendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1.-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekinti általánosnak, és a 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést. Mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, tekintettel arra, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelettről van szó.

b./ Környezetvédelmi engedélyezés

A biogáz-erőművek létesítésével összefüggésben az energiatermeléshez feldolgozni kívánt trágyára tekintettel súlyos problémaként merül fel a trágya, mint állati eredetű termék hasznosításának környezetvédelmi engedélyezés szempontjából történő besorolása.

A trágyahasznosítás a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet szerint meghatározott, a hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles „*nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól*” tevékenységi kategóriába sorolható. Ugyanakkor a gyakorlati tapasztalatok szerint a biogáz-erőművek engedélyezése során egyes Felügyelőségek az egységes környezethasználati engedély beszerzésének kötelezettségét is előírják, tekintettel arra, hogy a trágya-hasznosítást a „*létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással*” tevékenység alá sorolják be.

Mindenekelőtt ki kell emelni, hogy magyar sajátosságnak tekinthető, hogy ezt a „hulladékgazdálkodási” kategóriát az egységes környezethasználati engedélyhez kötik, tekintettel arra, hogy a vonatkozó közösségi szabályozás (a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló 2008/1/EK irányelv; továbbiakban: Irányelv) e tekintetben nem ír elő integrált engedélyezési eljárást. Az Irányelv értelmében a nem veszélyes hulladékot ártalmatlanító létesítmények közül kizárólag 50 tonna/nap kapacitás felett szükséges az integrált engedélyezési eljárás lefolytatása. Mindazonáltal a magyar szabályozás többlet eleme különös problémát vett fel a biogázüzem-beruházások számára, különös tekintettel a trágya-feldolgozás jelentőségére.

Ezzel összefüggésben megállapítható, hogy a közösségi szabályozás a trágya hulladékként történő feldolgozását kiveszi az általános hulladékgazdálkodási (2006/12. EK irányelv a hulladékokról) szabályozás alól, és közvetlenül hatályos rendeleti formában szabályozza azt: 1774/2002. EK rendelet a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre vonatkozó egészségügyi előírások megállapításáról (továbbiakban: Rendelet). E Rendelet kifejezetten rendelkezik az állati melléktermékek feldolgozását végző biogáz-komposztáló üzemek engedélyezéséről. A Rendeletben foglaltakkal azonosan az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet is külön szabályozza az állati hulladékok, így többek között a trágya hulladékként történő feldolgozását. Az FVM-rendelet rendelkezik egyben az állati hulladékok, így a trágya feldolgozását végző üzemek létesítésének és működésének hatósági felügyeletéről, amit egyrészt az állat-egészségügyi élelmiszer ellenőrző állomás, másrészt a hatósági állatorvos végez. Azaz mind a közösségi, mind a hazai szabályozás figyelemmel az állati eredetű hulladékok sajátosságaira külön szabályozza ezek feldolgozására irányuló üzemek tevékenységét, megfelelő hatósági felügyeletet teremtve mind a létesítés, mind pedig a működés tekintetében. Így megállapítható, hogy a 314/2005. (XII.25.) Kormány Rendelet gyakorlatilag az engedélyezési eljárás megkétszereződését eredményezi, hiszen az állati eredetű hulladékok feldolgozását a jogrendszer már kifejezetten kezeli.

Egyúttal szükséges rámutatni, hogy a közösségi szabályozás közvetlenül hatályos rendeleti formában szabályozza az adott területet, így a közösségi jognak az Európai Bíróság következetes gyakorlata (így többek között a 39/72 Bizottság v. Olaszország (1973) ECR 101.) útján megerősített értelmezése szerint ahhoz tilos nemzeti szabályozást fűzni, mivel az a rendelet egységes és egyidejű alkalmazását veszélyeztetné. Ennek alapján mind az FVM rendelet (mint közvetlenül implementáló jogszabály), mind pedig a 314/2005. kormány rendelet (mint az adott terület tekintetében közvetetten rendelkező jogszabály) tekintetében felmerül a közösségi jog megsértésének gyanúja.

c./ Hálózati csatlakozás

ca./ csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet főszabály szerint a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és a csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

cb./ Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I.30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltatott helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés- és visszaélés-mentes hozzáférés biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal a MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építésügyi engedély. A 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építésügyi hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében a MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

cc/ Próbauzemi termelés

Súlyosan szabályozatlan területet jelent az üzembe helyezési eljárás (továbbiakban: próbauzem) során a hálózatra termelt villamos-energia értékesítésének kérdése: a próbauzemi eljárás során a erőmű a villamos-energiát termel a hálózatra, mindazonáltal mivel ez még nem kereskedelmi üzem, a termelő nem tud értékesítési szerződést kötni a hálózatra termelt energia tekintetében.

Ezzel összefüggésben fontos a 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezéseit kiemelni:

A megújuló energiaforrásokból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos-energia kötelező átvételi rendszerét szabályozó rendelet értelmében „kereskedelmi üzem” az erőmű működésének az az időszaka, amikor a próbauzem sikeres lezárása után értékesítésre termel energiát. A fogalom meghatározásból a contrario következik, hogy a próbauzem alatt a termelő nem értékesítésre termel energiát.

A rendelet alkalmazási köre az „értékesítés” átvételi árait, ezen árak alkalmazási feltételeinek megállapítására vonatkozik. A rendelet szóhasználatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a kötelező átvételi rendszer „értékesítésre”, azaz a próbauzem lezárását követően kereskedelmi üzemben termelt villamos-energia átvételére vonatkozik, és így az nem terjed ki a próbauzemben termelt villamos-energia átvételére.

A rendelet 6.§ (11) bekezdése értelmében biomasszából vagy biogázból termelt villamos-energia kötelező átvétel keretében történő értékesítésére kizárólag azt követően kerülhet sor, ha a termelő igazolja, hogy az erőműegység hatásfoka eléri a rendelet mellékletében meghatározott hatásfokot. A hatásfok igazolásához is próbauzem szükséges, így ez a rendelkezés is alátámasztja, hogy a próbauzem során termelt villamos-energiára a kötelező átvételi rendszer nem alkalmazható.

Összegezve megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek a próbauzem során hálózatra termelt villamos-energia értékének megtérítéséről, így a termelő az akár több hónapig is elhúzódó próbauzem során ingyen termel villamos-energiát a hálózatra.

d./ Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonhárom szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell, szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség).

Gyakorlati anomáliák

a./ Ügyintézési határidők

Különösen a környezetvédelmi és építésügyi engedélyezési eljárásokban merülnek fel határidő túllépések: az eljárás időtartama gyakran eléri a hat hónapot, egységes környezet használati engedély esetében akár hosszabb is lehet.

Általános jelleggel megállapítható, hogy az eljárások időbeli elhúzódnásának jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt nem tartják be, míg a főhatóságok a szakhatósági állásfoglalás bevétele nélkül nem hoznak határozatot. Éppen ezért a Ket. 2009. október 1.-i módosításával bevezetett eljárási illeték,

igazgatási szolgáltatási díj visszafizetési szankció nem biztosítja megfelelően a kérelmező ügyfélnek az eljárás gyors, ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő törvényes érdekét.

Az eljárások gyors és ésszerű határidőn belül történő befejezésének jogszabályi szintű biztosítása érdekében elkerülhetetlen az eljárási rend olyan reformja, mely kimondja, hogy amennyiben a szakhatóság a rendelkezésére álló határidőn belül, illetve az azt követő 8 munkanapos póthatáridőn belül nem nyilatkozik a főhatóság megkeresésére, a szakhatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, és a főhatóság ennek megfelelően köteles határozatot hozni.

b./Területileg eltérő jogértelmezés – környezetvédelmi engedélyek

A biogáz-erőművek környezetvédelmi engedélyezése szempontjából speciális anomáliát jelent az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségeknek a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendeletre vonatkozó eltérő értelmezése.

A biogáz-erőművek működése szempontjából különösen kiemelt jelentőséggel bír a tárgya feldolgozás, melyhez kapcsolódóan az ország egyes területein a Felügyelőségek eltérő értelmezési gyakorlatot alakítottak ki, és a Rendelet mellékletében szereplő, eltérő tevékenységi kategóriákba sorolják be e tevékenységet:

- (1) az egyik gyakorlat szerint a Rendelet 3. sz. mellékletének 117. pontja alatti tevékenységi kategóriába („*nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól*”) sorolják, ami tekintetében a Felügyelőségnek a kötelező előzetes vizsgálati eljárásában hozott döntésétől függően kell környezeti engedéllyel végződő környezeti hatásvizsgálatot lefolytatni vagy sem;
- (2) a másik gyakorlat szerint a Rendelet 2. sz. mellékletének 10. pontja szerinti tevékenységi kategóriába („*létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással*”) sorolják, ami alapján a beruházó egységes környezethasználati engedélyezési eljárást köteles lefolytatni.

Nyilvánvaló, hogy a trágya biogáztermelés-célú hasznosítása során nem merülhetnek fel olyan különbségek, ami a fenti különbségtételt indokolhatná. Másrészt megállapítható, hogy a trágya hasznosítása nem tekinthető állati hulladékok ártalmatlanításának. (Ezzel összefüggésben ismételten hivatkozunk a Jogszabályi Anomáliák fejezet b/ pontjában kifejtett jogi álláspontra.)

c./ Hálózati csatlakozás

A Jogszabályi Anomáliák fejezet c/ pontjában hivatkozott szabályozási úrból kifolyólag a hálózati csatlakozás során a hálózati engedélyes sem ügyintézési határidőhöz, sem egyéb érdemi eljárási szabályokhoz nincs kötve, ami a beruházót a hálózati csatlakozás során teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza. A szabályozási környezetből adódóan a beruházó a hálózati csatlakozás során mind az ügyintézési időt, a műszaki feltételeket, mind pedig a pénzügyi feltételeket illetően teljes bizonytalansággal néz szembe, ami a gyakorlatban a hálózati csatlakozás több hónapos időbeli elhúzódsát szokta eredményezni. A gyakorlati tapasztalatok alapján az átlag eljárási idő 6-12 hónap, de akár 2 évig is eltarthat a folyamat.

A beruházói interjúk során valamennyi interjú alany a legnehézkesebb eljárások közé sorolta a hálózati csatlakozási szerződés megkötését.

Olyan esetről is beszámoltak, amikor a hálózati engedélyes nem biztosította a beruházó számára a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet 4.§ (7) bekezdésében foglalt jogszabályi lehetőséget arra, hogy a jóváhagyott kiviteli terv alapján a beruházó saját beruházásban valósítsa meg a szükséges hálózatfejlesztést.

d./Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítést az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

e./ Egyéb megállapítások, anomáliák

Az eljárás komplexitása miatt számos beruházó vesz igénybe szakcéget a környezetvédelmi, építésügyi, hálózatcsatlakozási eljárásban illetve egyes szakhatósági eljárásokban is.

A Hatóság és a szakhatóságok közötti kapcsolattartás jellemzően csak írásbeli, horizontális koordináció jelenleg nem működik a szakhatóságok között. Az elektronikus ügyintézés sem működik még. A hatékony engedély-kérelmezők azzal rövidítik az eljárást, hogy valamennyi szakhatósággal közvetlenül tartják a kapcsolatot, illetve az írásos határozatok „postázását átvállalják”.

Szinte egybehangzó a beruházók véleménye abban a tekintetben, hogy a Közlekedési Hatóság a legkörülményesebb, leglassabb szakhatóság, valamint, hogy a hálózati engedélyes magántársaságok eljárása rendkívül időigényes.

Az engedélyezési eljárások szempontjából rendkívüli időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal esetleges főhatósági eljárása. Ezen szakhatóság a vonatkozó jogszabályok alapján az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy bár nem régészeti lelőhely a terület, de a közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra, melynek eredményeként mint főhatóság kb- 6-7 hónapos eljárást bonyolít le.

A visszajelzések alapján a MEH engedélyezési eljárása vonatkozásában negatív tapasztalat nem említhető.

A hatóságok, szakhatóságok felkészültsége rendkívül eltérő, megújuló technológia vonatkozású képzésben nem vesznek részt az engedélyezésben részt vevő munkatársak.

A teljes engedélyezés hatósági/szakhatósági költségei az előzetesen kalkuláltak egyes esetekben a tízszeresét is elérik.

Számos esetben a hatóságok egy - eltérő eljárást nem igénylő – bővítést (pl. eggyel több gázmotor beépítése) új erőmű engedélyezésként kezelnek!

4.2 SZILÁRD BIOMASSZA-TÜZELÉSŰ ERŐ- ÉS FŰTŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE

Engedélyezés folyamata általában

A szilárd biomassza-alapanyagot tüzelő erő- és fűtőművek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata négy önálló, de egymástól nem független eljárásban történik:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Építésügyi hatósági engedélyek
3. Hálózati csatlakozás
4. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye
 - a./ villamosenergia-termelésre vonatkozóan
 - b./ távhőszolgáltatáshoz kapcsolódóan

A beruházó mind a négy eljárást külön-külön köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három hatóság (közigazgatási szerv), egy pedig magánjogi alany (cég). Az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

a./ A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;

b./ A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;

c./ A hálózati csatlakozási szerződés a MEH villamosenergia-termelésre vonatkozó engedélyének szükséges előzménye;

d./ Az építési engedély alapján a villamos-erőmű, illetve az 5 MW hőteljesítményt meghaladó fűtőmű kivitelezése kizárólag a MEH jogerős engedélye birtokában kezdhető meg.

Környezetvédelmi engedély

a./ A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése során ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b./ Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek;
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek;

- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A szilárd biomassza-alapanyagokat felhasználó erő- és fűtőművek létesítése az (1), (2) illetve (3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

(1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ Hőerőmű 20 MW villamos teljesítménytől, egyéb égető berendezés 300 MW kimenő hőteljesítménytől;

(2) Egységes környezethasználati engedély köteles tevékenység:

a./ tüzelőberendezések 50 MWth-ot meghaladó bemenő hőteljesítménnyel;

b./ nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül;

c./ létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással;

(3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ hőenergiát termelő létesítmény (gőz és meleg víz előállítás) 50 MW kimenő teljesítménytől;

b./ nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól;

Mind az egységes környezethasználati engedély, mind pedig a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása előtt ún. előzetes vizsgálati eljárást kell lefolytatni.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

(1) *ÁNTSZ,*

(2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*

(3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*

(4) *települési önkormányzat jegyzője,*

(5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*

(6) *körzeti földhivatal,*

(7) *bányakapitányság,*

(8) *állami főépítész.*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A Felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

(1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (köz meghallgatás esetén);

(2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

(3) egységes környezethasználati engedély: 3 hónap.

A Felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárás, és egységes környezethasználati engedélyezést megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft;
- (2) kötelező környezeti hatásvizsgálati eljárás (hőerőmű 20 MW villamos teljesítménytől, egyéb égető berendezés 300 MW kimenő hőteljesítménytől): 2.250.000,- Ft;
- (3) egységes környezethasználati engedély alá tartozó tevékenységek:
 - tüzelőberendezések 50 MWth-ot meghaladó bemenő hőteljesítménnyel: 1.500.000,- Ft;
 - nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül: 2.100.000,- Ft;
- (4) a Felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás:
 - hőenergiát termelő létesítmény (gőz és melegvíz előállítás) 50 MW kimenő teljesítménytől: 1.500.000,- Ft
 - nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól: 1.200.000,- Ft;

e./ Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy azt már elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítéssz szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) *térségi jelentőségű elemnek* minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Építési engedély és vezetékjog

Az építésügyi engedélyezés alapjai

A szilárd biomasszát tüzelő erőművek építésügyi engedélyezését alapvetően meghatározza a biomassza-tüzelés energiahasznosítási módja.

A villamosenergia-termelési céllal megvalósuló létesítmények esetében a villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET) valamint annak végrehajtási rendeletei alapján megállapított villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárás lefolytatásának van helye.

A villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásban az építésügyi hatóság a hálózati engedélyesek mellett az 50 MW-t meghaladó teljesítményű, valamint megújuló energiaforrást hasznosító erőművek részére termelői vezeték létesítése érdekében vezetékjogot engedélyezhet idegen ingatlanon.

Amennyiben a szilárd biomassza tüzelése kizárólag hőtermelési célt szolgál – villamosenergia-termelés nélkül – a létesítmény építésügyi hatósági eljárására az Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban) és annak végrehajtási rendeletei az irányadóak, mindazonáltal a hőtermelési és hőszolgáltatási berendezés védelmét közvetlenül szolgáló építmény tekintetében speciális építésügyi hatóság van kijelölve.

Villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárás

a./ Illetékes hatóság

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

A Hatóság az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők :

- (12) útkezelők,;
- (13) vasutak üzemeltetői;
- (14) vízgazdálkodási társulatok;
- (15) távközlési szolgáltató;
- (16) víz-csatornázási művek;
- (17) hálózati engedélyes;
- (18) gázszolgáltató/gázmű;
- (19) távhőszolgáltató
- (20) KTV-internet szolgáltató
- (21) közlekedési társaságok
- (22) szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok
- (23) kéményseprőipari szolgáltató szerv

b./ Eljárásrend

ba./ Általános kérdések

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

bb./ Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól független tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

A kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóság határozatát, engedélyét.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll, azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről szóló 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően

- közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy
- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;
- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket;
- erőmű, illetve belső kezelőterületű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében *használatbavételi engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy
- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

Általános építésügyi engedélyezési eljárások

a./ Illetékes hatóság

A kizárólag hőtermelési célú létesítmény építésügyi engedélyezési eljárása két építésügyi hatóság között oszlik meg:

Egyrészt Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a 0,5 MW-nál nagyobb hőteljesítményű hőtermelési és hőszolgáltatási berendezés (ideérve a fűtőművet is) védelmét közvetlenül szolgáló építmény tekintetében építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

Másrészt a hőtermelési és hőszolgáltatási berendezés védelmét közvetlenül nem szolgáló építmény tekintetében az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében az *önkormányzat* jegyzője az illetékes építésügyi hatóság.

b./ Eljárásrend

Az egyes eljárások szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg.

ba./ Elvi építési engedély

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje: 22 munkanap.

bb./ Építési engedély

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje: építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap

bc./ Bejelentés köteles tevékenységek

Bejelentés köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

bd./ Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építetőnek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított 22 munkanapon belül kell meghozni.

Az építésügyi hatósági eljárás illeték-, díjvonzata:

A Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények létesítési és használatba vételi engedélyezésével összefüggő eljárási díjait:

Táv hőellátáshoz kapcsolódó hőtermelő létesítmény (berendezés) 5 MW-tól 20 MW-ig: 96 000 Ft

Táv hőellátáshoz kapcsolódó hőtermelő (berendezés) 20 MW-tól 150 MW-ig: 192 000 Ft

Egyéb sajátos energiaellátási építményfajták: 48 000 Ft

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

(1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;

(2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén, ha annak mérete alapterületben kifejezhető, minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000.-Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás (villamosenergia-termelés esetén)

a./ Hálózati csatlakozás alapjai:

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Korm. Rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel ún. *hálózati csatlakozási szerződést* köt. Ezen szerződés alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor *hálózathasználati szerződés*, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegkörü szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének a feltétele.

b./ Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján a következő:

A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.

A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.

Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
- jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
- jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól.

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *Beérkezik az ügyfél igénybejelentése.*
- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak.*
- *Az ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére.*
- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését.*
- *Az ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat benyújtja (beleértve: csatlakozási terv).*

- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül tervszürit folytat le, és sikeres tervszüri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat: építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat.*
- *Az ügyfél beküldi a kért dokumentumokat.*
- *30 napon belül hálózatsatlakozási szerződés megküldése.*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés aMEH engedély szükséges előzménye.

c./ Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően a MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d./ Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegkörü (tagsági) szerződés megkötése.

e./ Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxidkibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedéllyel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha a létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamosenergia-termeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díj fizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

A Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye az energiahasznosítás módja – villamosenergia-, illetve hőtermelés – függvényében két irányú lehet

a./ Villamosenergia-termeléshez kapcsolódó engedélyek

b./ Távhőszolgáltatáshoz kapcsolódó engedélyek

Villamosenergia-termeléshez kapcsolódó engedélyek

a./ Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamoserőmű teljesítőképességétől függ: a MEH engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni, így tehát az ezen teljesítményt el nem érő, többnyire saját energia-ellátást biztosító biomassza-erőművek esetében ezen engedélyt nem kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőművek (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkategóriáját lehet megkülönböztetni: kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére és a villamosenergia-termelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próba üzemét követően külön működési engedélyt ad ki.

Az engedély iránti kérelemhez a hálózati engedéllyessel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint az engedély előfeltételét kell csatolni.

b./ Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely határozott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezett üzembe helyezést legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és az átviteli rendszerirányítót értesíteni.

c./ Létesítési és működési engedély

Az 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek esetében a MEH két lépésben engedélyezi az erőmű-létesítést.

Az erőmű létesítésére külön létesítési engedélyt kell kérnie a beruházónak, mely engedély a kivitelezés megkezdésének előfeltétele. A MEH az engedélyt határozott időtartamra adja ki, amit egy alkalommal az eredeti időtartammal – de legfeljebb további két évre – meghosszabbíthat.

A beruházó a villamosenergia-termelését és értékesítését kizárólag a MEH által az üzembe helyezést követően kiadott működési engedély birtokában kezdheti meg.

d./ Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles eljuttatni a Hivatalhoz.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A MEH engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (az erőmű teljesítőképességétől függően):

Kiserőművi összevont engedély:

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft
50 MW fölött – 200 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	
(1) létesítési engedély:	2.000.000,- Ft
(2) működési engedély:	2.000.000,- Ft

e./ A MEH engedély helye az eljárásban

A MEH engedély szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi és építésügyi engedély, valamint a hálózati csatlakozási szerződés létrejötte. A kiserőművi összevont engedély illetve (50 MW felett) a létesítési engedély nélkül a kivitelezés nem kezdhető meg.

Távhőtermeléshez kapcsolódó engedélyek

a./ Engedély-kategóriák:

A MEH az 5 MW vagy annál nagyobb névleges hőteljesítményű távhőtermelő létesítmény létesítése, bővítése, átalakítása, teljesítményének növelése és csökkentése, a tüzelő anyagának megváltoztatása tekintetében létesítési engedélyt ad ki.

A MEH a létesítmény megvalósulását, valamint az üzembehelyezési eljárás lefolytatását követően határozatlan időre külön működési engedélyt ad ki.

Az 5 MW-nál kisebb névleges hőteljesítményű létesítményre csak távhőtermelői működési engedélyt kell kérni és kiadni.

b./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A Hivatal ügyintézési határideje: 3 hónap.

A 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet alapján a hőtermelő létesítmények létesítési engedélyezési eljárásban kijelölt szakhatóságok:

- (1) *Nemzeti Közlekedési Hatóság;*
- (2) *Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség;*
- (3) *Kulturális Örökségvédelmi Hivatal;*
- (4) *tűzoltóság;*

A szakhatóságok bevonásán túl a beruházónak az engedély iránti kérelemhez mellékelnie kell a távhőszolgáltatóval kötött kereskedelmi szerződést is.

Hőtermelő létesítményhez létesítési engedély kiadása és meghosszabbítása iránti, termelői működési engedély kiadása iránti engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 5 MW-nál kisebb hőteljesítmény esetén	200.000,- Ft
(2) 5 MW – 50 MW hőteljesítmény esetében:	500.000,- Ft
(3) 50 MW fölött – 200 MW hőteljesítmény esetében:	2.000.000,- Ft
(4) 200 MW-nál nagyobb hőteljesítmény esetében:	5.000.000,- Ft

c./ Távhőtermeléshez kapcsolódó engedélyek helye az eljárásban:

A távhőtermelői létesítési engedély szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi engedély. Az 5 MW vagy annál nagyobb névleges hőteljesítményű távhőtermelő létesítmény esetében a létesítési engedély a kivitelezés megkezdésének az előfeltétele.

A távhőtermelői működési engedély a létesítmény használatba vételének az előfeltétele.

Jogsabályi anomáliák

a./ Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1.-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz. Nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormányrendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekintve általánosnak és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, annak ellenére, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletéről van szó.

b./ Hálózati csatlakozás

ba./ csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet főszabály szerint a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és a csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi

megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

bb./ Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltatott helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés- és visszaélés-mentes hozzáférés biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal az MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építésügyi engedély. A 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építésügyi hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében a MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

bc./ Próbauzemi termelés

Súlyosan szabályozatlan területet jelent az üzembe helyezési eljárás (továbbiakban: próbauzem) során a hálózatra termelt villamos energia értékesítésének kérdése: a próbauzemi eljárás során a erőmű villamos-energiát termel a hálózatra, mindazonáltal mivel ez még nem kereskedelmi üzem, a termelő nem tud értékesítési szerződést kötni a hálózatra termelt energia tekintetében.

Ezzel összefüggésben fontos a 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezéseit kiemelni:

A megújuló energiaforrásokból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia kötelező átvételi rendszerét szabályozó rendelet értelmében „kereskedelmi üzem” az erőmű működésének az az időszaka, amikor a próbaüzem sikeres lezárása után az erőmű értékesítésre termel energiát. A fogalom meghatározásból a contrario következik, hogy a próbaüzem alatt a termelő nem értékesítésre termel energiát.

A rendelet alkalmazási köre az „értékesítés” átvételi árára, ezen árak alkalmazási feltételeinek megállapítására vonatkozik. A rendelet szóhasználatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a kötelező átvételi rendszer „értékesítésre”, azaz a próbaüzem lezárását követően kereskedelmi üzemben termelt villamos energia átvételére vonatkozik, és így az nem terjed ki a próbaüzemben termelt villamos energia átvételére.

A rendelet 6.§ (11) bekezdése értelmében biomasszából vagy biogázból termelt villamos energia kötelező átvétel keretében történő értékesítésére kizárólag azt követően kerülhet sor, ha a termelő igazolja, hogy az erőműegység hatásfoka eléri a rendelet mellékletében meghatározott hatásfokot. A hatásfok igazolásához is próbaüzem szükséges, így ez a rendelkezés is alátámasztja, hogy a próbaüzem során termelt villamos-energiára a kötelező átvételi rendszer nem alkalmazható.

Összegezve megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek a próbaüzem során hálózatra termelt villamos energia értékének megtérítéséről, így a termelő az akár több hónapig is elhúzódó próbaüzem során ingyen termel villamos energiát a hálózatra.

c./ Építésügyi hatósági eljárás

A kizárólag hőtermelési energetikai célt szolgáló biomassza-létesítmények építési engedélyezése tekintetében különös problémát jelent, hogy a jogszabályok az üzem egyes részei tekintetében párhuzamosan két építésügyi hatóságot jelölnek ki. Az üzemnek a hőtermelési és hőszolgáltatási berendezés védelmét közvetlenül szolgáló építményrésze tekintetében a 260/2006 (XII.20.) Korm. rendelet a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt jelöli ki hatáskörrel rendelkező építésügyi hatóságnak, egyéb építményrészek tekintetében pedig az általános szabályok szerint a 343/2006. (XII.20.) Korm. rendelet az önkormányzati jegyzőt jelöli ki.

Ez a jogszabályi környezet a beruházók számára a több elemből álló, mégis műszakilag egységet képező létesítmény építésügyi engedélyezése tekintetében párhuzamos építésügyi engedélyezést tesz szükségessé, ahol a két külön hatósági eljárás indokolatlan bürokratikus terhet – különös tekintettel a párhuzamosan folyó eljárásban a két építésügyi hatóság közötti kapcsolattartásra – eredményez.

d./ Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonhárom szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell, szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség).

Gyakorlati anomáliák

a./ Ügyintézési határidők

Különösen a környezetvédelmi és építésügyi engedélyezési eljárásokban merülnek fel határidő túllépések: gyakran eléri a hat hónapot, egységes környezet használati engedély esetében akár hosszabb is lehet.

Általános jelleggel megállapítható, hogy az eljárások időbeli elhúzódásának jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt nem tartják meg, míg a főhatóságok a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak

határozatot. Éppen ezért a Ket. 2009. október 1.-i módosításával bevezetett eljárási illeték, igazgatási szolgáltatási díj visszafizetési szankció nem biztosítja megfelelően a kérelmező ügyfélnek az eljárás gyors, ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő törvényes érdekét.

Az eljárások gyors és ésszerű határidőn belül történő befejezésének jogszabályi szintű biztosítása érdekében elkerülhetetlen az eljárási rend olyan reformja, mely kimondja, hogy amennyiben a szakhatóság a rendelkezésére álló határidőn belül, illetve azt követő 8 munkanapos póthatáridőn belül nem nyilatkozik a főhatóság megkeresésére, a szakhatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, és a főhatóság ennek megfelelően köteles határozatot hozni.

b./ Hálózati csatlakozás

A Jogszabályi Anomáliák fejezet c/ pontjában hivatkozott szabályozási úrból kifolyólag a hálózati csatlakozás során a hálózati engedélyes sem ügyintézési határidőhöz, sem egyéb érdemi eljárási szabályokhoz nincs kötve, ami a beruházót a hálózati csatlakozás során teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza. A szabályozási környezetből adódóan a beruházó a hálózati csatlakozás során mind az ügyintézési időt, mind a műszaki feltételeket, mind pedig a pénzügyi feltételeket illetően teljes bizonytalansággal néz szembe, ami a gyakorlatban a hálózati csatlakozás több hónapos időbeli elhúzódtását szokta eredményezni. A gyakorlati tapasztalatok alapján az átlag eljárási idő 6-12 hónap, de akár 2 évig is eltarthat a folyamat.

A beruházói interjúk során valamennyi interjú alany a legnehézkesebb eljárások közé sorolta a hálózati csatlakozási szerződés megkötését.

Olyan esetről is beszámoltak, amikor a hálózati engedélyes nem biztosította a beruházó számára a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet 4.§ (7) bekezdésében foglalt jogszabályi lehetőséget arra, hogy a jóváhagyott kiviteli terv alapján a beruházó saját beruházásban valósítsa meg a szükséges hálózatfejlesztést.

c./ Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítészt az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

d./ Egyéb megállapítások, anomáliák

Az eljárás komplexitása miatt számos beruházó vesz igénybe szakcéget a környezetvédelmi, építésügyi, hálózatcsatlakozási eljárásban illetve egyes szakhatósági eljárásokban is.

A Hatóság és a szakhatóságok közötti kapcsolattartás jellemzően csak írásbeli, horizontális koordináció jelenleg nem működik a szakhatóságok között. Az elektronikus ügyintézés sem működik még. A hatékony engedélykérelmezők azzal rövidítik az eljárást, hogy valamennyi szakhatósággal közvetlenül tartják a kapcsolatot, illetve a határozatok „postázását átvállalják”.

Szinte egybehangzó a beruházók véleménye abban a tekintetben, hogy a Közlekedési Hatóság a legkörülményesebb, leglassabb szakhatóság, valamint, hogy a hálózati engedélyes magántársaságok eljárása rendkívül időigényes.

Az engedélyezési eljárások szempontjából rendkívüli időbeli bizonytalansági tényező a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal esetleges főhatósági eljárása. Ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy bár nem régészeti lelőhely a terület, de a közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra, melynek eredményeként mint főhatóság kb. 6-7 hónapos eljárást bonyolít le.

A visszajelzések alapján a Magyar Energia Hivatal engedélyezési eljárása vonatkozásában negatív tapasztalat nem említhető.

A hatóságok, szakhatóságok felkészültsége rendkívül eltérő, megújulótechnológia-vonatkozású képzésben nem vesznek részt az engedélyezésben részt vevő munkatársak.

A teljes engedélyezés hatósági/szakhatósági költségei az előzetesen kalkuláltak egyes esetekben a tízszeresét is elérik.

Számos esetben a hatóságok egy - eltérő eljárást nem igénylő – bővítést (pl. eggyel több gázmotor beépítése) új erőmű engedélyezésként kezelnek!

4.3 SZÉLERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE

Engedélyezés folyamata általában

A szélerőművek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata négy önálló, de egymástól nem független eljárásban történik:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Építésügyi hatósági engedélyek
3. Hálózati csatlakozás
4. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

Az építésügyi hatósági, illetve MEH engedély megszerzésének szükségessége a telepíteni kívánt berendezések teljesítményétől függ.

A beruházó mind a négy eljárást külön-külön köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három hatóság (közigazgatási szerv), egy pedig magánjogi alany (cég), mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás kezdeményezésének szükséges előzménye;
- b) a hálózati csatlakozási szerződés megkötésének a jogerős környezetvédelmi és építési engedély, valamint a kapacitáslétesítési jogosultság pályázaton történő megszerzése szükséges előzménye;
- c) a hálózati csatlakozási szerződés az MEH engedély szükséges előzménye;
- d) az építési engedély alapján kivitelezés kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Környezetvédelmi engedély

a.) A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése esetén ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek esetén egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b.) Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- 1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- 2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- 3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A szélérőmű létesítése az 1) illetve 3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek: „Szélérőműtelep 10 MW összteljesítménytől országos jelentőségű védett természeti területen”;⁹

3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek: „szélérőmű és szélérőműtelep 600kW villamos teljesítménytől; védett természeti területen 200kW teljesítménytől”;¹⁰

Az 1) kategória esetén kötelező a hatásvizsgálati eljárás lefolytatása, a 3) kategória esetében a hatóság mérlegelésétől – az előzetes vizsgálati eljárás eredményétől – függően kell hatásvizsgálati eljárást lefolytatni.

Mind az egységes környezethasználati engedély, mind pedig a – hatóság mérlegelésétől függő – környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása előtt ún. előzetes vizsgálati eljárást kell lefolytatni.

c.) Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*
- (3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (4) *települési önkormányzat jegyzője,*
- (5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (6) *körzeti földhivatal,*
- (7) *bányakapitányság,*
- (8) *állami főépítész.*

d.) Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A Felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- (1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (köz meghallgatás esetén);
- (2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

A Felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárást megelőző

⁹ a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, 1.sz. Melléklet 10. pont;

¹⁰ a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, 3. sz. Melléklet 74 pont;

előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft.

(2) kötelező környezeti hatásvizsgálati eljárás: 900.000,- Ft

(3) a Felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás –
(3) kategória: 750.000,- Ft.

e.) Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy azt már elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f.) Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítéssz szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) térségi jelentőségű elemnek minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Építési engedély és vezetékjog

Az építésügyi engedélyezés alapjai

A villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET) értelmében erőmű (villamosmű), továbbá termelői vezeték építéséhez, üzemeltetéséhez és használatbavételéhez építésügyi hatóság engedélye szükséges.

Továbbá a VET alapján az építésügyi hatóság a hálózati engedélyesek mellett az 50 MW-t meghaladó teljesítményű, valamint megújuló energiaforrást hasznosító erőművek részére termelői vezeték létesítése érdekében vezetékjogot engedélyezhet idegen ingatlanon.

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési

Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki. Ez alól kivételt jelentenek az 50kVA-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőművek (háztartási méretű kiserőmű), valamint a 0,5 MW-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek, ha azok nem csatlakoznak a hálózathoz. Ezen kivételes esetekben az általános építésügyi hatósági eljárás szabályai az irányadóak.

Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal eljárása

a.) Eljárásrend:

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

Az eljárásba bevont szakhatóságok:

A Hatóság az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők:

- (12) *útkezelők;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgyártó társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató*
- (20) *KTV-internet szolgáltató*

- (21) közlekedési társaságok
- (22) szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok
- (23) kéményseprőipari szolgáltató szerv

b.) Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély megkérése előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is, ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik, az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól függetlenül tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a hatósághoz.

A Rendelet előírása alapján a kérelem műszaki dokumentációs részének kötelező kelléke a környezetvédelmi hatóság határozata, engedélye.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően:

a.) Közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító, vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy

- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;

- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket.

b.) Erőmű, illetve belső kezelőterű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében használatbavételi engedélyezési eljárás keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

Általános építésügyi hatósági eljárás (háztartási méretű kiserőmű esetén)

a.) Eljáró hatóság

Háztartási méretű kiserőmű engedélyeztetése esetén az eljáró hatóság az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében az *önkormányzat jegyzője*.

b.) Eljárásrend

Az egyes eljárások szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg.

ba.) Elvi építési engedély

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje:

- huszonkét munkanap, építési engedélyezéshez kötött tevékenység esetén;
- tíz munkanap, egyszerűsített építési engedélyezéshez kötött tevékenység esetén

bb.) Építési (egyszerűsített építési) engedély

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje:

- építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap;
- egyszerűsített építési engedélyezési eljárásban – tevékenység jellegétől függően –: 10, vagy 22 munkanap.

bc.) Bejelentés köteles tevékenységek

Bejelentés köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

bd.) Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építetőnek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított huszoneköt munkanapon belül kell meghozni.

Építésügyi hatósági eljárások illeték és igazgatási-szolgáltatási díj vonzata:

A Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények engedélyezésével összefüggő eljárási díjait. A kapcsolódó díjtétel (egyéb sajátos energiaellátási építményfajták létesítési és használatba vételi engedélyezése): 48 000 Ft.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

(3) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20 000,- Ft;

(4) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100 000,- Ft.

Műtárgy építése esetén, ha mérete alapterületben kifejezhető, akkor minden megkezdett 100 m² után 10 000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1 000,-Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás

a.) hálózati csatlakozás alapjai:

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos-energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Kormány Rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel *ún. hálózati csatlakozási szerződést* köt, ami alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor hálózathasználati szerződés, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegköri szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele.

b.) Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötése 3 lépésben zajlik a jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján:

- (1) A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.
- (2) A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.
- (3) Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:
 - 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
 - jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
 - jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól.

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *ügyfél igénybejelentése*
- *30 napon belül elosztói engedélyes előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak*
- *ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére*
- *30 napon belül elosztói engedélyes végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését*
- *ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat teljesíti (beleértve: csatlakozási terv)*
- *30 napon belül az elosztói engedélyes tervszürit folytat le és sikeres tervszüri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat (építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat).*
- *ügyfél beküldi a kért dokumentumokat*
- *30 napon belül hálózatcsatlakozási szerződés megküldése*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye.

c.) Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően a MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d.) Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegköri(tagsági) szerződés megkötése.

e.) Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxid kibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú

villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedéllyel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamos-energiatermeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díjfizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

a.) Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamos-erőmű teljesítőképességétől függ: a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni, így tehát az ezen teljesítményt el nem érő, többnyire saját energia-ellátást biztosító szél-erőművek esetében ezen engedélyt nem kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW közötti kapacitású erőművek (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkatóriáját lehet megkülönböztetni. Kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére és a villamos-energiatermelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próba üzemét követően külön működési engedélyt ad ki.

Az engedély iránti kérelemhez a hálózati engedéllyel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint az engedély előfeltételét kell csatolni.

Szél-erőművek létesítésével összefüggésben az MEH engedély(ek)en túl, további speciális „engedély” is felmerül. A VET értelmében a villamosenergia-rendszer biztonságos működése érdekében és a műszakilag korlátozott lehetőségekre tekintettel – háztartási és villamosműhoz nem csatlakozó erőművek kivételével – szél-erőművet pályázat útján elnyert kapacitás-létesítési jogosultság alapján lehet létesíteni.

b.) Szél-erőműkapacitás-létesítési jogosultság

A VET felhatalmazása alapján 33/2009. (VI.30.) KHEM rendelet határozza meg a szél-erőmű létesítésére irányuló pályázat kiírásainak minimum feltételeit. A MEH minden év szeptember 15-éig - a hálózati engedélyesek bevonásával - elemzést végez a villamosenergia-rendszer középtávon várható teljesítményének egyensúlyáról, szabályozhatóságáról és biztonságos működéséről, melyet az elkészítését követően haladéktalanul közzétesz honlapján. Ha az elemzés alapján lehetőség van az elosztó vagy átviteli hálózathoz csatlakozó új szél-erőművi termelő kapacitás létesítésére, a MEH elkészíti a kiírás dokumentációt, valamint az elemzés közzétételét követő 30 napon belül hirdetményt tesz közzé saját honlapján, az Európai Unió Hivatalos Lapjában, és legalább két országos napilapban.

Szél-erőmű létesítésre vonatkozó MEH engedély kiadására kizárólag a pályázat útján elnyert kapacitás-létesítési jogosultság alapján kerülhet sor.

c.) Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos-energiatermelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely meghatározott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezett üzembe helyezést legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és átviteli rendszerirányítót értesíteni.

c.) Létesítési és működési engedély

Az 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek esetében az MEH két lépésben engedélyezi az erőmű-létesítést.

Az erőmű létesítése külön létesítési engedélyt kell kérnie a beruházónak, mely engedély a kivitelezés megkezdésének előfeltétele. A MEH az engedélyt határozott időtartamra adja ki, amit egy alkalommal az eredeti időtartammal – de legfeljebb további két évre – meghosszabbíthat.

A beruházó a villamos-energia termelését és értékesítését kizárólag a MEH által az üzembe helyezést követően kiadott működési engedély birtokában kezdheti meg.

d.) Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles eljuttatni a MEH-hez.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A MEH engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (az erőmű teljesítőképességétől függően):

Kiserőművi összevont engedély:

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft
50 MW fölött – 200 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	

(1) létesítési engedély: 2.000.000,- Ft

(2) működési engedély: 2.000.000,- Ft

e.) A kiserőművi összevont engedély helye az eljárásban

A MEH engedélynek szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi és építésügyi engedély, valamint a hálózati csatlakozási szerződés létrejötte. A kiserőművi összevont engedély nélkül a kivitelezés nem kezdhető meg.

Jogszabályi anomáliák

a.) Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz. A változás következtében az új Ket. nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormányrendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm.rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekinti általánosnak és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII.25.) Kormányrendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, tekintettel arra, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelettről van szó.

b.) Hálózati csatlakozás

ba.) csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet főszabály szerint a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és a csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

bb.) Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltatott helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés és visszaélés-mentes hozzáférés biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnásának.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal az MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építésügyi engedély. A 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építésügyi hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében az MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

bc.) Próbaüzemi termelés

A szabályozatlan területek között is kiemelkedő az üzembe helyezési eljárás (továbbiakban: próbaüzem) során a hálózatra termelt villamos-energia értékesítésének kérdése. A próbaüzemi eljárás során az erőmű villamos-energiát termel a hálózatra, mindazonáltal mivel ez még nem kereskedelmi üzem a termelő nem tud értékesíteni, szerződést kötni a hálózatra termelt energia tekintetében.

Ezzel összefüggésben fontos a 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezéseit kiemelni. A megújuló energiaforrásokból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos-energia kötelező átvételi rendszerét szabályozó rendelet értelmében „kereskedelmi üzem” az erőmű működésének az az időszaka, amikor a próbaüzem sikeres lezárása után értékesítésre termel energiát. A fogalom meghatározásból a contrario következik, hogy a próbaüzem alatt a termelő nem értékesítésre termel energiát.

A rendelet alkalmazási köre az „értékesítés” átvételi árára, ezen árak alkalmazási feltételeinek megállapítására vonatkozik. A rendelet szóhasználatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a kötelező átvételi rendszer „értékesítésre”, azaz a próbaüzem lezárását követően kereskedelmi üzemben termelt villamos-energia átvételére vonatkozik, és így az nem terjed ki a próbaüzemben termelt villamos-energia átvételére.

Összegezve megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek a próbaüzem során hálózatra termelt villamos-energia értékének megtérítéséről, így a termelő az akár több hónapig is elhúzódó próbaüzem során ingyen termel villamos-energiát a hálózatra.

c.) Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonhárom szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség) az eljárásába.

d.) Kapacitáslétesítési jogosultság pályázata

da.) Érdemi pályázat hiánya

A 33/2009. (VI.30) KHEM rendelet a pályázati eljárásban a szélerőmű kapacitás arányának növelése mellett célként nevesíti a jogosultság üzemgazdasági és nemzetgazdasági szempontból hatékony, átlátható, befolyásmentes, az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő szétosztását. Továbbá rögzíti, hogy a pályázati eljárás részét képező értékelési eljárás célja a kiosztásra kerülő jogosultság tekintetében azoknak a pályázóknak a kiválasztása, akik a pályázat célkitűzéseinek a leginkább megfelelő pályázatot nyújtották be. Azaz a Rendelet alapvető célja, hogy a korlátozottan kiosztható szélerőmű kapacitás-jogosultság azon pályázók között kerüljön felosztásra, akiknek a pályázata – a lefolytatott értékelési eljárás alapján – összességében leginkább megfelel a pályázati célkitűzéseknek.

A Rendelet három KÁT rendszerben részt vevő és egy a KÁT rendszerben részt nem vevő kategóriát különböztet meg, mely kategóriák tekintetében alapvetően két pályázati feltételrendszert hoz létre:

(1) A Rendelet mentesíti az értékelési eljárás lefolytatása alól a KÁT rendszerben részt nem vevő pályázókat. E pályázók, ha megfelelnek a minősítési szakasz követelményeinek, nyertes pályázóknak minősülnek, és amennyiben a kiosztható kapacitás kevesebb mint a hivatkozott nyertes pályázók igénye, az igényelt kapacitásokat arányosan csökkenteni kell. A pályázók tehát anélkül lehetnek nyertes pályázók, hogy a pályázatukat az értékelő szakaszban vizsgálták volna!

(2) A Rendelet értelmében a pályázati eljárás értékelő szakaszában kizárólag a KÁT rendszerben részt venni kívánó pályázók pályázatait vizsgálják, és amennyiben több KÁT rendszerben részt vevő pályázó nyertessége esetén a kiosztható kapacitás kevesebb, mint a nyertes pályázók által igényelt kapacitás, a pályázók ismételt versenyre kerülnek a kötelező átvételi ár, illetve kötelező átvételi időtartam vonatkozásában.

A szerzők álláspontja szerint a fentiek alapján megállapítható, hogy a Rendelet nincs összhangban a VET 7.§ (2) bekezdésével miután a KÁT rendszerben részt nem vevő pályázók tekintetében az értékelési eljárás mellőzésével a pályázat versenyzetési céljának megghiúsítására ad lehetőséget, kizárva azt, hogy a kapacitás kiosztás során a rendelet céljai között megfogalmazott energiahatékonyság, üzemgazdasági és nemzetgazdasági hatékonyság szempontjai érvényesüljenek.

db.) Termeléskorlátozás

A Rendelet alapján a pályázó köteles a pályázathoz csatolni arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a hálózati üzemirányítás keretében, illetve a rendszerirányítás szempontjából szükséges esetekben hozzájárul termelésének az elosztó-hálózati engedélyes vagy az átviteli rendszerirányító általi korlátozásához. A Rendelet ezáltal a VET rendelkezéseivel kifejezetten ellentétes korlátozás elfogadására kényszeríti a pályázókat!

A VET 35.§ (3) bekezdés értelmében a hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során a hálózati engedélyesek kötelesek előnyben részesíteni a széndioxidkibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket. Ezzel összhangban a VET 36.§ (1) bekezdés g) pontja a hálózathoz való hozzáférés rendszerirányító általi korlátozása körében rögzíti, hogy a

villamos energia beszállítása korlátozható, ha az a megújuló energiaforrások termelését hátrányosan érinti.

Gyakorlati anomáliák

a.) Ügyintézési határidők

Különösen a környezetvédelmi és építésügyi engedélyezési eljárásokban merülnek fel határidő túllépések: gyakran eléri a hat hónapot, egységes környezet használati engedély esetében akár hosszabb is lehet.

Általános jelleggel megállapítható, hogy az eljárások időbeli elhúzódsának jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt nem tartják meg és a főhatóságok a szakhatósági állásfoglalás bevéárása nélkül nem hoznak határozatot. Éppen ezért a Ket. 2009. október 1.-i módosításával bevezetett eljárási illeték, igazgatási szolgáltatási díj visszafizetési szankció nem biztosítja megfelelően a kérelmező ügyfélnek az eljárás gyors, ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő törvényes érdekét.

Az eljárások gyors és ésszerű határidőn belül történő befejezésének jogszabályi szintű biztosítása érdekében elkerülhetetlen az eljárási rend olyan reformja, mely kimondja, hogy amennyiben a szakhatóság a rendelkezésére álló határidőn belül, illetve azt követő 8 munkanapos póthatáridőn belül nem nyilatkozik a főhatóság megkeresésére, a szakhatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, és a főhatóság ennek megfelelően köteles határozatot hozni.

b.) Hálózati csatlakozás

A Jogszabályi Anomáliák fejezet b/ pontjában hivatkozott szabályozási úrból kifolyólag a hálózati csatlakozás során a hálózati engedélyes sem ügyintézési határidőhöz, sem egyéb érdemi eljárási szabályokhoz nincs kötve, ami a beruházót a hálózati csatlakozás során teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza. A szabályozási környezetből adódóan a beruházó a hálózati csatlakozás során mind az ügyintézési időt, mind a műszaki feltételeket, mind pedig a pénzügyi feltételeket illetően teljes bizonytalansággal néz szemben, ami a gyakorlatban a hálózati csatlakozás több hónapos időbeli elhúzódsát szokta eredményezni. A gyakorlati tapasztalatok alapján az átlag eljárási idő 6-12 hónap, de akár 2 évig is eltarthat a folyamat.

A hálózati engedélyesek üzletszabályzata a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez jogszabályi felhatalmazás nélkül jogerős környezetvédelmi és építésügyi engedély becsatolását írja elő, ami az engedélyeztetési eljárás menetét indokolatlanul elnyújthatja, miután a hálózati csatlakozási szerződés megkötése és annak alapján az energia hivatali engedélyezés az építésügyi engedélyezéssel párhuzamosan is folyhatna. A villamosipari-építésügyi hatósági eljárásról szóló 382./2007. (XII.23.) Korm. rendelet értelmében a hálózati csatlakozási szerződésen alapuló Magyar Energia Hivatali engedély az építésügyi hatósági eljárásba elvileg már becsatolható, ha rendelkezésre áll. Azaz nyilvánvalóan nem volt olyan jogalkotói szándék, ami a jogerős építésügyi engedélyt a hálózati csatlakozási szerződés előfeltételévé akarta tenni.

A beruházói interjúk során valamennyi interjú alany a legnehézkesebb eljárások közé sorolta a hálózati csatlakozási szerződés megkötését.

Olyan esetről is beszámoltak, amikor a hálózati engedélyes nem biztosította a beruházó számára a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet 4.§ (7) bekezdésében foglalt jogszabályi lehetőséget arra, hogy a jóváhagyott kiviteli terv alapján a beruházó saját beruházásban valósítsa meg a szükséges hálózatfejlesztést.

c.) Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítést az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW

teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

d.) Egyéb megállapítások, anomáliák

Az eljárás komplexitása miatt számos beruházó vesz igénybe szakcéget a környezetvédelmi, építésügyi, hálózatcsatlakozási eljárásban illetve egyes szakhatósági eljárásokban is.

A Hatóság és a szakhatóságok közötti kapcsolattartás jellemzően csak írásbeli, horizontális koordináció jelenleg nem működik a szakhatóságok között. Az elektronikus ügyintézés sem működik még. Az élelmes engedély-kérelmezők azzal rövidítik az eljárást, hogy valamennyi szakhatósággal közvetlenül tartják a kapcsolatot, illetve a határozatok „postázását átvállalják”.

Szinte egybehangzó a beruházók véleménye abban a tekintetben, hogy a Nemzeti Közlekedési Hatóság a legkörülményesebb, leglassabb szakhatóság, valamint, hogy a hálózati engedélyes magán társaságok eljárása rendkívül időigényes.

Az engedélyezési eljárások szempontjából rendkívüli időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal esetleges főhatósági eljárása. Ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy bár nem régészeti lelőhely a terület, de a közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra, melynek eredményeként, mint főhatóság kb. 6-7 hónapos eljárást bonyolít le.

A beruházói visszajelzések alapján a MEH engedélyezési eljárása vonatkozásában negatív tapasztalat nem említhető.

A hatóságok, szakhatóságok felkészültsége rendkívül eltérő. Megújuló technológia vonatkozású képésben nem vesznek részt az engedélyezésben részt vevő munkatársak.

A teljes engedélyezés hatósági/szakhatósági költségei az előzetesen kalkuláltak egyes esetekben a tízszeresét is elérik.

Számos esetben a hatóságok egy - eltérő eljárást nem igénylő – bővítést (pl. nagyobb teljesítményű generátor beépítése) új erőmű engedélyezésként kezelnek!

4.4 NAPELEMEK, NAPKOLLEKTOROK ENGEDÉLYEZÉSE

Engedélyezés folyamata általában

A napenergia, mint megújuló energiaforrás hasznosítása napelemek útján villamosenergia-termelés, napkollektorok útján pedig hőenergia termelés formájában történhet. A két energiahasznosítási formához eltérő engedélyeztetési eljárási rend kapcsolódik.

A napkollektorok létesítéséhez alapvetően csak az általános építésügyi hatósági eljárás lefolytatása szükséges.

A napelemes rendszer, mint villamosenergia-termelő egység létesítésének engedélyezését ugyanakkor a villamos-erőművekre vonatkozó szabályok határozzák meg. A napelemek telepítésével összefüggésben három engedélyezési eljárás merülhet fel:

1. Építésügyi hatósági engedélyezés
2. Hálózati csatlakozás
3. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

Az építésügyi hatósági, illetve MEH engedély megszerzésének szükségessége a telepíteni kívánt berendezések teljesítményétől, elhelyezésétől függ. Hálózati csatlakozás „engedélyezésére” valamennyi esetben szükség van, kivéve a szigetüzemben működő napelemek esetét.

Környezetvédelmi engedély megszerzése a napenergia felhasználása során egyetlen esetben sem szükséges.

Építésügyi engedélyezés

Az építésügyi engedélyezés alapjai

Az építésügyi hatósági eljárást napelemek esetében elsődlegesen a rendszer teljesítménye határozza meg: a VET alapján a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal hatáskörébe tartozik főszabály szerint a villamosenergia-ipari létesítések építésügyi engedélyezése, ami alól kivételt jelent:

- az 50 kVA-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőmű építése,
- a 0,5 MW-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőmű építése, ha az villamosműhöz nem csatlakozik.

Ezekben az esetekben az általános építésügyi hatósági eljárási szabályok az irányadóak. A hazai tapasztalatok alapján döntőrészt 50kVA-nál nem nagyobb teljesítőképességű napelemek létesítésére kerül sor.

Általános építési engedélyezés

Az 50 kVA-nál nem nagyobb teljesítőképességű, illetve a villamosműhöz (átviteli vagy elosztói hálózathoz) nem csatlakozó 0,5 MW-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőművekre (napelem), valamint a napkollektorok létesítésére az általános építésügyi hatósági előírások az irányadóak az alábbiak szerint.

Nincs szükség építési engedély megszerzésére, illetve bejelentés megtételére az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII.13.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete alapján akkor, ha tetőszerkezetre rögzített napelemről és/vagy napkollektorokról van szó. E rendelet szerint a napenergia-kollektor, illetve napelem telepítése engedély és bejelentés nélkül végezhető építési tevékenységnek minősül.

A rendelet alapján azonban építési (egyszerűsített építési) engedélyezési eljárás lefolytatása, vagy az építési tevékenység bejelentése szükséges azonban, ha:

- az elhelyezett napelem vagy -kollektor az épület jellegének, alapvető méreteinek – magasságának olyan mértékű változásával jár, mely a *területileg hatályos építésügyi előírások* alapján engedélykötelesnek minősül,
- az épület homlokzatának megváltoztatására kerül sor, és emiatt építmény tartószerkezeti rendszerét vagy tartószerkezeti elemeit is meg kell változtatni, át kell alakítani, el kell bontani, meg kell erősíteni (*egyszerűsített építési engedélyezési eljárás*),
- műemlék építmény, műemléki területen lévő telken meglévő nem védett építmény (*egyszerűsített építési engedélyezési eljárás*), önkormányzati rendelettel védetté nyilvánított meglévő építmény (*egyszerűsített építési engedélyezési eljárás*), vagy védetté nyilvánított területen lévő telken meglévő nem védett építmény (*csak bejelentés köteles*) homlokzatára, földemére vagy tetőzetére szerelt bármely berendezés létesítése esetén.

a./ Eljáró hatóság

Amennyiben építési engedélyezési eljárás lefolytatása szükséges, az eljáró hatóság az *önkormányzat jegyzője*, az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében.

A főszabály alól kivételt jelent a *Műemlék építményen* végzett építési munka, ebben az esetben - a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalról (a továbbiakban KÖH) szóló 308/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján - első fokon a KÖH területi szervei járnak el, a másodfokú hatósági jogkört pedig a KÖH központi szerve gyakorolja.

b./ Eljárásrend

Az egyes eljárások szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg. A rendelet az alábbi építésügyi engedélyezési szakaszokat állapítja meg:

(1) Elvi építési engedély

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje:

- huszonkét munkanap, építési engedélyezéshez kötött tevékenység esetén,
- tíz munkanap, egyszerűsített építési engedélyezéshez kötött tevékenység esetén

(2) Építési (egyszerűsített építési) engedély

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje:

- építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap
- egyszerűsített építési engedélyezési eljárásban – tevékenység jellegétől függően – 10, vagy 22 munkanap.

(3) Bejelentés-köteles tevékenységek

Bejelentés-köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a

tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

(4) Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építtetőnek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított huszonnégy munkanapon belül kell meghozni.

Villamosenergia-ipari építésügyi engedélyezés

A VET alapján az 50 kVA-nál nagyobb névleges teljesítőképességű, hálózatra csatlakozó erőmű esetén az villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet szerinti építési engedélyek megszerzésére van szükség.

a./ Illetékes hatóság

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

A Hatóság az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők:

- (12) *útkezelők;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgazdálkodási társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató*
- (20) *KTV-internet szolgáltató*

- (21) közlekedési társaságok
- (22) szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok
- (23) kéményseprőipari szolgáltató szerv

b./ Eljárásrend:

ba./ Általános kérdések

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

bb./ Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély megkérése előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól függetlenül tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően – engedélyköteles kiserőművek esetén – a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) A használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően erőmű, illetve belső kezelőterület átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében a használatbavételi engedélyezési eljárás keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

Építésügyi hatósági eljárás illeték vonzatai:

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul:

a./ új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

(1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;

(2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

b./ műtárgy építése esetén, ha mérete alapterületben kifejezhető, akkor minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000,- Ft.

c./ bejelentési eljárás esetén: 20.000,- Ft

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás

A hazai tapasztalatok alapján napelemes erőművek általában adott létesítmény, épület energia ellátását egészítik ki. Mindazonáltal a termelői célú napelem-erőmű létesítés lehetőségei nincsenek kizárva, így az alábbiakban a hálózatra termelő naperőmű létesítéshez szükséges hálózati csatlakozás folyamatát vázoljuk.

a./ Hálózati csatlakozás alapjai:

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos-energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Korm. Rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel ún. *hálózati csatlakozási szerződést* köt, ami alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor hálózathasználati szerződés, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegköri szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének a feltétele.

b./ Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján:

A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.

A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.

Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
- jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
- jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól;

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *ügyfél igénybejelentése*
- *30 napon belül elosztói engedélyes előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak*
- *ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére*
- *30 napon belül elosztói engedélyes végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését*
- *ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat teljesíti (beleértve: csatlakozási terv)*
- *30 napon belül az elosztói engedélyes tervzsűrit folytat le és sikeres tervzsűri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat (építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat).*
- *ügyfél beküldi a kért dokumentumokat*
- *30 napon belül hálózatcsatlakozási szerződés megküldése*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye.

c./ Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A beruházó a hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően a MEH engedély birtokában ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek – szerint kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d./ Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegkörü(tagsági) szerződés megkötése.

e./ Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxid kibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsolatosan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedéllyel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamos-energiatermeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díjfizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

f./ Háztartási méretű kiserőművek csatlakozása

A háztartási méretű, azaz 50kVA teljesítményt meg nem haladó, kisfeszültségű hálózatra csatlakozó kiserőművek esetében annyi eltérést tartalmaz a VET Vhr., hogy a termelt villamos energiát az adott csatlakozási ponton értékesítő villamosenergia-kereskedő vagy egyetemes szolgáltató veszi át. Természetesen ezen erőművek esetében is elengedhetetlen a hálózati csatlakozási és használati szerződés megkötése, mindazonáltal a háztartási méretre tekintettel ez kisebb műszaki kihívást jelenthet, mint egy 0,5 MW-nál nagyobb teljesítményű erőmű hálózati csatlakoztatása.

Amennyiben már kiépített csatlakozási pontra kerül csatlakoztatásra az erőmű, a csatlakozási szerződés kerül módosításra. A csatlakozás feltételeit az is meghatározza, hogy a beruházó kíván-e villamos energiát betáplálni a hálózatba, vagy kizárólag saját villamos energia fogyasztásának kielégítése érdekében kíván villamos energiát termelni.

A Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

Amennyiben a napelemes rendszer névleges teljesítőképessége a 0,5 MW-ot meghaladja, úgy engedélyköteles kiserőműnek minősül, s mint ilyennek, a működés megkezdéséhez a Magyar Energia Hivatal (MEH) által kiadott, kiserőművi összevont engedélyre van szüksége. A jelenlegi magyarországi egyéb jogszabályi és gazdasági viszonyokat figyelembe véve a 0,5 MW-ot meghaladó teljesítményű napelem rendszer létesítése nem várható, de nem kizárt, így a MEH engedély eljárását ismertetjük. Az 50 MW teljesítményt meghaladó napelem rendszer létesítése ismereteink szerint kizárt, így ennek engedélyezési részleteire nem térünk ki.

a./Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos energia termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely meghatározott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH

az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezet üzembe helyezését legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és az átviteli rendszerirányítót értesíteni.

b./ Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a kérelmező a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles benyújtani .

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A kiserőművi összevont engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft

Jogszabályi anomáliák

a./ Építésügyi engedélyezés

Az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról szóló 37/2007. (XII.13.) Korm. rendelet szerint napkollektor, napelem elhelyezése engedély és bejelentés nélkül lehetséges. A Rendelet mindösszesen ennyi meghatározást tartalmaz, holott számos esetben – épület homlokzatát érintő átalakítás, műemlék építményen végzett átalakítás – mégis szükség van építésügyi hatósági engedélyezésre. Erre tekintettel szükséges lenne pontosítani, hogy az ilyen berendezések elhelyezése milyen feltételek megvalósulása esetén nem engedély vagy bejelentés köteles.

b./ Hálózati csatlakozás

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltató helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés és visszaélés-mentes hozzáféréseinek biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

4.5 VÍZERŐMŰVEK ENGEDÉLYEZÉSE

Engedélyezés folyamata általában

A vízerőművek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata öt önálló, de egymástól nem független eljárásban történik:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Vízbiztonsági engedély
3. Építésügyi hatósági engedélyek
4. Hálózati csatlakozási szerződés
5. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

A beruházó mind az öt eljárást külön-külön köteles megindítani négy különböző fórumon, melyből három hatóság (közigazgatási szerv), egy pedig magánjogi alany (cég), mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

- a) a környezetvédelmi engedélyezési eljárás, valamint a vízbiztonsági létesítési engedély az építésügyi hatósági eljárás szükséges előzménye;
- b) a hálózati csatlakozási szerződés megkötésének a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye.
- c) a hálózati csatlakozási szerződés megkötése az MEH engedély szükséges előzménye;
- d) az építési engedély alapján kivitelezés kizárólag a jogerős építési MEH engedély birtokában kezdhető meg.

Környezetvédelmi engedély

a.) A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése során ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b.) Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A vízerőmű létesítése az (1) illetve (3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

(1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek: vízerőmű országos jelentőségű védett természeti területen;

(3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a.) vízerőmű 5 MW villamos teljesítménytől;

b.) vízerőmű vízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegkötés nélkül;

Az (1) kategória esetén kötelező a hatásvizsgálati eljárás lefolytatása, a (3) kategória esetében a hatóság mérlegelésétől – az előzetes vizsgálati eljárás eredményétől – függően kell hatásvizsgálati eljárást lefolytatni. Amennyiben a vízerőmű létesítése a körülmények alapján az (1) vagy (3) kategóriába tartozik, az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása kötelező.

c.) Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Kormányrendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség a rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*
- (3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (4) *települési önkormányzat jegyzője,*
- (5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (6) *körzeti földhivatal,*
- (7) *bányakapitányság,*
- (8) *állami főépítész.*

d.) Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A Felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- (1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (közmeghallgatás esetén);
- (2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

A Felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárást megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft.
- (2) kötelező környezeti hatásvizsgálati eljárás: 900.000,- Ft
- (3) a Felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás: 1.500.000,- Ft.

e.) Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy azt már az elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítéssz szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) térségi jelentőségű elemnek minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Vízjogi engedély

a.) A vízjogi engedélyezés alapjai:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény értelmében vízi létesítmény megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez létesítési engedély, a használatba vételéhez, üzemeltetéséhez üzemeltetési engedély szükséges. A hatósági engedélyezésre vonatkozó szabályokat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. Rendelet határozza meg, a vizek hasznosítására vonatkozó szakmai szempontokat pedig a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 379/2007. (XII. 23.) Korm.Rendelet rögzíti. Egyúttal szükséges kiemelni, hogy a hatályos vízügyi szabályozás nem rendelkezik a vízerőművi célú vízhasznosítás részletes szabályairól, egyedül a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII.27.) KvVM nevesíti a kisvízerőműveket, mint külön speciális eljárási díjtétel alá eső engedélyezési kategóriát.

A hatósági engedélyezésen túl továbbá a beruházó a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulását is köteles beszerezni, amennyiben az érintett vízfolyás állami tulajdonban van.

b.) Vízjogi engedély típusok:

Elvi vízjogi engedély kérhető, amely a létesítmény megvalósításának általános műszaki megoldási lehetőségeit, feltételeit határozza meg, de a vízi létesítmény megépítésére, illetve a vízhasználat gyakorlására nem jogosít. Az engedély a jogerőre emelkedéstől számított 1 évig hatályos, ami egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható. Az elvi vízjogi engedély hatálya alatt köti a Felügyelőséget a létesítési engedélyezési eljárásban.

Vízjogi létesítési engedély szükséges a vízi létesítmény megépítéséhez, átalakításához. Amennyiben a vízilétesítménnyel érintett ingatlan nem áll a beruházó tulajdonában vagy vagyonkezelésében, a kérelemhez – többek között – csatolni kell az ingatlan tulajdonosával, vagy vagyonkezelőjével az ingatlanhasználat tekintetében kötött megállapodást. Amennyiben a beruházás állami tulajdonban lévő felszíni vizet érint, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelővel és a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi igazgatósággal kötött megállapodást kell benyújtani.

Vízjogi üzemeltetési engedély szükséges a vízhasználat gyakorlásához, illetve a vízi létesítmény használatba vételéhez.

c.) Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. Rendelet, valamint a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet alapján a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlására, így a vízjogi engedélyezésre – elsődlegesen - a Felügyelőség rendelkezik hatáskörrel.

A hatósági jogkör gyakorlása mellett szükséges megemlíteni környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi igazgatóságot (továbbiakban: Igazgatóság), ami igazgatási feladatokat lát el, és a vízgazdálkodási tevékenységhez, mint az állami tulajdonban lévő vizek kezelését ellátó szervezet ad hozzájárulást.

A Felügyelőség a 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (3) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (4) *körzeti földhivatal,*
- (5) *bányakapitányság,*
- (6) *közút- és vasút kezelő; (hozzájárulás megtagadása esetén: Nemzeti Közlekedési Hatóság)*

d.) Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A 72/1996. (V.22.) Kormány rendelet az alábbi eljárási időket állapítja meg a vízjogi engedélyezési eljárásokra:

- (1) ügyintézési határidő: 2 hónap;
- (2) hiánypótlás kibocsátásának határideje: kérelem beérkezésétől számított 10 munkanap;
- (3) a szakhatóságok 22 munkanapon belül kötelesek megkeresésre választ adni.

Az Igazgatóság, mint az állami tulajdonban lévő vizek kezelője, valamint a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő nem hatósági jogkörben jár el, így a jogszabály nem állapít meg eljárási határidőket rájuk nézve!

Az engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díjai a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) elvi vízjogi engedély: 36.000,- Ft;
- (2) vízjogi létesítési engedély – kisvízerőműre: 500.000,- Ft;
- (3) vízjogi üzemeltetési engedély: a létesítési engedélyre megállapított díj 80%-a – kisvízerőmű esetén: 400.000,- Ft;

Építési engedély és vezetékjog

3.5.4.1. Az építésügyi engedélyezés alapjai

A villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET) értelmében erőmű (villamosmű), továbbá termelői vezeték építéséhez, üzemeltetéséhez és használatbavételéhez építésügyi hatóság engedélye szükséges.

Továbbá a VET alapján az építésügyi hatóság a hálózati engedélyesek mellett az 50 MW-t meghaladó teljesítményű, valamint megújuló energiaforrást hasznosító erőművek részére termelői vezeték létesítése érdekében vezetékjogot engedélyezhet idegen ingatlanon.

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki. Ez alól kivételt jelentenek az 50kVA-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőművek (háztartási kiserőmű), valamint a 0,5 MW-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek, ha azok nem csatlakoznak a hálózathoz. Ezen kivételes esetekben az általános építésügyi hatósági eljárás szabályai az irányadóak.

Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal eljárása

a.) Illetékes hatóság

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

A Hatóság a rendelet alapján az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők :

- (12) *útkezelők;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgazdálkodási társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató;*
- (20) *KTV-internet szolgáltató;*
- (21) *közlekedési társaságok;*
- (22) *szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok;*
- (23) *kéményseprőipari szolgáltató szerv;*

b.) Eljárásrend:

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. Rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

c.) Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély megkérése előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik, úgy az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól függően tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

A kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóság határozatát, engedélyét.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal

engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően

Közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy

- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;
- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket;

Erőmű, illetve belső kezelőterületű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében használatbavételi engedélyezési eljárás keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

Általános építésügyi hatósági eljárás

Amennyiben a megvalósítani kívánt vízerőmű teljesítménye nem haladja meg az 50kVA teljesítményt, illetve a 0,5 MW-nál nem nagyobb teljesítményű erőmű nem csatlakozik hálózatra az általános építésügyi szabályok az irányadóak.

a.) Eljáró hatóság

Amennyiben építési engedélyezési eljárás lefolytatása szükséges, az eljáró hatóság az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében az *önkormányzat jegyzője*.

b.) Eljárásrend

Az egyes eljárások szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg.

(1) Elvi építési engedély

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje: 22 munkanap.

(2) Építési (egyszerűsített építési) engedély

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje: építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap

(3) Bejelentés köteles tevékenységek

Bejelentés köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

(4) Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építtetőnek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított huszonkét munkanapon belül kell meghozni.

c.) Építésügyi hatósági eljárások illeték vonzata:

A Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények engedélyezésével összefüggő eljárási díjait. A kapcsolódó díj tétel (egyéb sajátos energiaellátási építményfajták létesítési és használatba vételi engedélyezése): 48 000 Ft.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

- (1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;
- (2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén ha mérete alapterületben kifejezhető, akkor minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000,- Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás

a.) Hálózati csatlakozás alapjai:

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos-energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel *ún. hálózati csatlakozási szerződést* köt, ami alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor hálózathasználati szerződés,

valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegköri szerződés megkötésére, ami a közcélú hálózat-használat megkezdésének a feltétele.

b.) Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján a következő lépésekben történik:

- (1) A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.
- (2) A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.
- (3) Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:
 - 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
 - jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
 - jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól.

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *ügyfél igénybejelentése*
- *30 napon belül elosztói engedélyes előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak*
- *ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére*
- *30 napon belül elosztói engedélyes végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését*
- *ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat teljesíti (beleértve: csatlakozási terv)*
- *30 napon belül az elosztói engedélyes tervszürit folytat le és sikeres tervszüri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat (építési engedély, környezetvédelmi engedély cégkivonat).*
- *ügyfél beküldi a kért dokumentumokat*
- *30 napon belül hálózatcsatlakozási szerződés megküldése*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye.

c.) Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően a MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d.) Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegkörü(tagsági) szerződés megkötése.

e.) Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxid kibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedéllyel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamos-energia termeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díj fizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

a.) Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamos-erőmű teljesítőképességétől függ: a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni, így tehát az ezen teljesítményt el nem érő, többnyire saját energia-ellátást biztosító vízerőművek esetében ezen engedélyt nem kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW kapacitás közötti erőművekről beszélünk (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkategóriáját lehet megkülönböztetni. A kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére és a villamos-energia termelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próbaüzemét követően külön működési engedélyt ad ki.

Az engedély iránti kérelemhez a hálózati engedéllyel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint az engedély előfeltételét kell csatolni. Ebből következik, hogy a környezetvédelmi, vízjogi engedélyek, valamint építésügyi engedély a MEH engedélyek előfeltétele.

b.) Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely határozott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezett üzembe helyezését legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és átviteli rendszerirányítót értesíteni.

c.) Létesítési és működési engedély

Az 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek esetében a MEH két lépésben engedélyezi az erőmű-létesítést.

Az erőmű létesítésére külön létesítési engedélyt kell kérnie a beruházónak, mely engedély a kivitelezés megkezdésének előfeltétele. A MEH az engedélyt határozott időtartamra adja ki, amit egy alkalommal az eredeti időtartammal – de legfeljebb további két évre – meghosszabbíthat.

A beruházó a villamosenergia-termelését és értékesítését kizárólag a MEH által az üzembe helyezést követően kiadott működési engedély birtokában kezdheti meg.

d.) Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a Beruházó a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles benyújtani.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A kiserőművi összevont engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja (teljesítő képességtől függően):

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft
50 MW fölött – 200 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	
(1) létesítési engedély:	2.000.000,- Ft
(2) működési engedély:	2.000.000,- Ft

e.) A MEH engedély helye az eljárásban

A MEH engedélynek szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi, vízjogi létesítési és építésügyi engedély, valamint a hálózati csatlakozási szerződés létrejötte. A kiserőművi összevont engedély illetve (50 MW felett) a létesítési engedély nélkül a kivitelezés nem kezdhető meg.

Jogszabályi anomáliák**a.) Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás**

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott. Ez az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz: nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel

rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormányrendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm.rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekinti általánosnak és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, tekintettel arra, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletéről van szó.

b.) Hálózati csatlakozás

ba.) csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet - főszabály szerint - a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és a csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

bb.) Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők

részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltató helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés és visszaélés-mentes hozzáférés biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal a MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építésügyi engedély. A 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építésügyi hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében a MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

bc.) Próbauzemi termelés

Súlyos szabályozatlan területet jelent az üzembe helyezési eljárás (továbbiakban: próbauzem) során a hálózatra termelt villamos-energia értékesítésének kérdése: a próbauzemi eljárás során az erőmű villamos-energiát termel a hálózatra, mindazonáltal mivel ez még nem kereskedelmi üzem a termelő nem tud értékesítési szerződést kötni a hálózatra termelt energia tekintetében.

Ezzel összefüggésben fontos a 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezéseit kiemelni. A megújuló energiaforrásokból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos-energia kötelező átvételi rendszerét szabályozó rendelet értelmében „kereskedelmi üzem” az erőmű működésének az az időszaka, amikor a próbauzem sikeres lezárása után értékesítésre termel energiát. A fogalom meghatározásból a contrario következik, hogy a próbauzem alatt a termelő nem értékesítésre termel energiát.

A rendelet alkalmazási köre az „értékesítés” átvételi árait, ezen árak alkalmazási feltételeinek megállapítására vonatkozik. A rendelet szóhasználatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a kötelező átvételi rendszer „értékesítésre”, azaz a próbauzem lezárását követően kereskedelmi üzemben termelt villamos-energia átvételére vonatkozik, és így az nem terjed ki a próbauzemben termelt villamos-energia átvételére.

Összegezve megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek a próbauzem során hálózatra termelt villamos-energia értékének megtérítéséről, így a termelő az akár több hónapig is elhúzódó próbauzem során ingyen termel villamos-energiát a hálózatra.

c.) Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonhárom szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség).

d.) Vízügyi igazgatóság és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő eljárása

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz a vízhasznosításra tekintettel szükséges a kezelői, illetve a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása, ami nem minősül hatósági eljárásnak, így nem vonatkoznak rájuk a közigazgatási ügyintézési határidők. Ebből eredően a beruházók komoly időbeli bizonytalansági tényezővel kötelesek szembe nézni ezen hozzájárulások tekintetében.

e.) Vízerőművekre vonatkozó speciális szabályozás hiánya

A vizek hasznosításáról szóló 379/2007 (XII.23.) Korm. rendelet, a vízerőművi vízhasznosítás tekintetében nem tartalmaz részletes szabályozást, azt nem különbözteti meg egyéb vízgazdálkodási, vízhasznosítási tevékenységektől. A vízerőművekre vonatkozó hazai vízjogi szabályozás hiányosságát tükrözi az a körülmény, hogy a hazai vízügyi szabályozásban a (kis)vízerőmű egyedül a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII.27.) KvVM rendeletben jelenik meg, mint speciális igazgatási és szolgáltatási díj alá tartozó engedélyezési kategória. Egyúttal az is megállapítható, hogy ez utóbbi jogszabály sem definiálja, hogy mit takar a „kisvízerőmű”.

A szakirodalom többféleképpen csoportosítja a vízerőműveket beépített kapacitás szerint. Általában a 10 MW alatti vízerőműveket hívják kisteljesítményű vízerőműnek vagy kisvízerőműnek¹¹. A jogszabályban nevesített „kisvízerőmű” kategória tehát bizonytalanságot eredményez, tekintettel arra, hogy a VET által használt „kiserőmű” jogszabályi fogalom figyelembe vételével 50 MW teljesítményig valamennyi vízerőmű kis erőműnek minősülhet. Egyúttal megállapítható, hogy az 5MW-nál kisebb vízerőművek vízügyi engedélyeztetése között is jelentős különbségek adódhatnak a méreteltérésekből fakadóan, így az egységes vízügyi engedélyezési szolgáltatási díj megállapítása aránytalan teherviselést eredményezhet a kis- és törpe vízerőművek létesítése tekintetében, miközben a 0,5 MW alatti teljesítményű erőművek építésügyi engedélyezése tekintetében a VET sem írja elő a speciális villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárás lefolytatását.

Gyakorlati anomáliák

a.) Ügyintézési határidők

Különösen a környezetvédelmi és építésügyi engedélyezési eljárásokban merülnek fel határidő túllépések: gyakran eléri a hat hónapot, egységes környezet használati engedély esetében akár hosszabb is lehet.

Általános jelleggel megállapítható, hogy az eljárások időbeli elhúzódásának jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt nem tartják be, míg a főhatóságok a szakhatósági állásfoglalás bevárása nélkül nem hoznak határozatot. Éppen ezért a Ket. 2009. október 1-i módosításával bevezetett eljárási illeték, igazgatási szolgáltatási díj visszafizetési szankció nem biztosítja megfelelően a kérelmező ügyfélnek az eljárás gyors, ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő törvényes érdekét.

¹¹ Lásd pl. az Európai Kisvízi Egyesület (European Small Hydro Association – ESHA) által használt standardot, illetve: MEH-Pylon Kft (2009): Magyarország 2020-ig hasznosítható megújuló energiaátalakító megvalósult technológiáinak kiválasztása, műszaki-gazdasági mutatói adatbázisa, 118. oldal.

Az eljárások gyors és ésszerű határidőn belül történő befejezésének jogszabályi szintű biztosítása érdekében elkerülhetetlen az eljárási rend olyan reformja, mely kimondja, hogy amennyiben a szakhatóság a rendelkezésére álló határidőn belül, illetve azt követő 8 munkanapos póthatáridőn belül nem nyilatkozik a főhatóság megkeresésére, a szakhatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, és a főhatóság ennek megfelelően köteles határozatot hozni.

b.) Hálózati csatlakozás

A Jogszabályi Anomáliák fejezet b) pontjában hivatkozott szabályozási úrból kifolyólag a hálózati csatlakozás során a hálózati engedélyes sem ügyintézési határidőhöz, sem egyéb érdemi eljárási szabályokhoz nincs kötve, ami a beruházót a hálózati csatlakozás során teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza. A szabályozási környezetből adódóan a beruházó a hálózati csatlakozás során mind az ügyintézési időt, mind a műszaki feltételeket, mind pedig a pénzügyi feltételeket illetően teljes bizonytalansággal néz szemben, ami a gyakorlatban a hálózati csatlakozás több hónapos időbeli elhúzódását eredményezheti.

A beruházói interjúk során valamennyi interjú alany a legnehézkesebb eljárások közé sorolta a hálózati csatlakozási szerződés megkötését.

Olyan esetről is beszámoltak, amikor a hálózati engedélyes nem biztosította a beruházó számára a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet 4.§ (7) bekezdésében foglalt jogszabályi lehetőséget arra, hogy a jóváhagyott kiviteli terv alapján a beruházó saját beruházásban valósítsa meg a szükséges hálózatfejlesztést.

c.) Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása

Konkrét ügyben a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása, illetve a vízhasznosítási megállapodás aláírása több mint másfél évig húzódott.

d.) Kapcsolattartás hatóságok és egyéb állami szervek között

A vízügyi igazgatóság az eljárása során a Felügyelőség eljárásában született dokumentumot kért a beruházótól, aminek az ügyfél részére történő kiadását megtagadta a felügyelőség. A vízügyi igazgatóság közvetlenül nem tudta megkeresni a felügyelőséget a dokumentum kiadása iránt.

e.) Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítészt az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

f.) Egyéb megállapítások, anomáliák

A Hatóság és a szakhatóságok közötti kapcsolattartás jellemzően csak írásbeli, horizontális koordináció jelenleg nem működik a szakhatóságok között. Az elektronikus ügyintézés sem működik még. A hatékony engedély kérelmezők azzal rövidítik az eljárást, hogy valamennyi szakhatósággal közvetlenül tartják a kapcsolatot, illetve az írásos határozatok „postázását átvállalják”.

Az engedélyezési eljárások szempontjából rendkívüli időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal esetleges főhatósági eljárása. Ezen szakhatóság a vonatkozó jogszabályok alapján az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy bár nem régészeti lelőhely a terület, de a közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra, melynek eredményeként, mint főhatóság kb. 6-7 hónapos eljárást bonyolít le. A visszajelzések alapján a MEH engedélyezési eljárása vonatkozásában negatív tapasztalat nem említhető.

A hatóságok, szakhatóságok felkészültsége rendkívül eltérő. A megújuló technológiák megértésére irányuló képzésben nem vesznek részt az engedélyezésben érintett munkatársak.

4.6 GEOTERMIKUS ENERGIAHASZNOSÍTÁS ENGEDÉLYEZÉSE

Bevezetés

A Föld belső hőjéből származó, ún. geotermikus energia mind hőenergia (fűtés), mind pedig villamos-energia előállítás céljára hasznosítható, mely hasznosítási mód függvényében változik az engedélyezési eljárás mechanizmusa. A geotermikus energia hasznosításának az alábbi két alapvető típusát különböztetjük meg, melyekhez eltérő engedélyezési folyamat kapcsolódik:

A, Hévízgyazdálkodás;

B, Geotermikus villamos-erőművek;

A fenti technológiák egyúttal megkülönböztethetők az alapján is, hogy milyen mélyen lévő felszín alatti vizek igénybe vételével történik a hasznosítás. A 2010. januári jogszabályváltozás alapján a vízgazdálkodással összefüggésben a 2500 m alatti földkéreg részben található vizek igénybe vétele esetén kizárólag bányászati engedélyezési eljárást, az e fölötti felszín alatti vizek esetében kizárólag vízjogi engedélyezési eljárást kell lefolytatni. Egyúttal megállapítható, hogy az eltérő mélységű felszín alatti vizek természeti adottságaiból (hőfok) fakadóan annak energiacélú hasznosítása más-más módon történik: a magasabb rétegekben lévő vizek hőfoka a meleg víz közvetlen fűtési célú (távfűtés) felhasználását, míg a mélyebb – 2500 m alatti – rétegek hőfoka (100 C fok) a felszabaduló gőz útján villamos energia előállítását teszi lehetővé.

A. Geotermikus hőhasznosítás

Engedélyezés folyamata általában

A természetes felülettől mért 2500 m feletti felszín alatti vizek kitermelése ún. vízjogi engedély köteles, és abban az esetben, ha a melegvíz felhasználása nem helyben történik (pl. kertészeti üvegház), akkor annak továbbítására a távfűtésre vonatkozó szabályok az irányadóak. A kapcsolódó engedélyezési eljárások az alábbiak:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Vízjogi engedély
3. Építésügyi hatósági engedélyek
4. Magyar Energia Hivatal MEH engedélye

a./ a környezetvédelmi engedély szükségszerű előzménye az építési engedélynek és a távhőtermelő létesítmény létesítési engedélyének;

b./ a vízjogi létesítési, az építési valamint a MEH távhőtermelő létesítmény létesítési engedélye szükséges a kivitelezés megkezdéséhez;

c./ a kivitelezés befejezésével üzembe helyezési eljárást (próbaüzem) követően adható ki a vízjogi működési engedély, annak alapján a használatba vételi engedély, továbbá a MEH távhőtermelő létesítmény működési engedélye;

Környezetvédelmi engedély

a./ A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése esetén ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek esetén egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve

egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b./ Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A termálvíz kinyerését biztosító üzem létesítése az (1) illetve (3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

(1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a. / Felszín alatti vizek igénybevétele egy vízkivételi objektumból vagy objektumcsoportból 5 millió m³/év vízkivételtől;

(3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ Hőenergiát termelő létesítmény (gőz és meleg víz előállítása) 50 MW kimenő teljesítménytől;

b./ Gőz- és melegvíz-elosztó vezeték település külterületén felszín felett vezetve 10 km hosszútól; település külterületén lévő védett természeti területen 1 km-től (üzemen belüli vezeték nem tartozik ide);

c./ Felszín alatti vizek igénybevétele, ha egy vízkivételi objektumból vagy objektumcsoportból a napi vízkivétel

- talajvízből az 1000 m³-t

- termál karsztvízből az 500 m³-t

- rétegvízből az 5000 m³-t

- hideg karsztvízből a 2500 m³-t

- partiszűrésű vízből a 5000 m³-t

- termál rétegvízből a 2000 m³-t

- forrásból a mindenkori forráshozam 33%-át és az 50 m³-t meghaladja.

Az (1) kategória esetén kötelező hatásvizsgálati eljárás lefolytatása, a (3) kategória esetében a hatóság mérlegelésétől – az előzetes vizsgálati eljárás eredményétől – függően kell hatásvizsgálati eljárást lefolytatni.

Amennyiben a termálvíz kinyerését biztosító üzem létesítése a körülmények alapján az (1) vagy (3) kategóriába tartozik, az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása kötelező.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség a rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*
- (3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (4) *települési önkormányzat jegyzője,*
- (5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (6) *körzeti földhivatal,*
- (7) *bányakapitányság,*
- (8) *állami főépítész.*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (köz meghallgatás esetén);
- környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

A felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárást megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft,
- (2) kötelező környezeti hatásvizsgálati eljárás – (1) kategória: 900.000,- Ft
- (3) a felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás – (3) kategória: 750.000,- Ft.

e./ Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy azt már az elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítészt szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) térségi jelentőségű elemnek minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében

szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Vízjogi engedély

a./ A vízjogi engedélyezés alapjai:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény értelmében vízi munka elvégzéséhez, és vízi létesítmény kialakításához létesítési engedély, a használatba vételéhez, üzemeltetéséhez üzemeltetési engedély szükséges. A hatósági engedélyezésre vonatkozó szabályokat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet határozza meg, a vizek hasznosítására vonatkozó szakmai szempontokat pedig a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet rögzíti. Az utóbbi kormány rendelet „hévízgazdálkodás” név alatt nevesíti a hévíz melegvíz és hőellátás céljaira történő hasznosítását.

b./ Vízjogi engedély típusok:

Elvi vízjogi engedély kérhető, amely a létesítmény megvalósításának általános műszaki megoldási lehetőségeit, feltételeit határozza meg, de a vízi létesítmény megépítésére, illetve a vízhasználat gyakorlására nem jogosít. Az engedély a jogerőre emelkedéstől számított 1 évig hatályos, ami egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható. Az elvi vízjogi engedély hatálya alatt köti a Felügyelőséget a létesítési engedélyezési eljárásban.

Vízjogi létesítési engedély szükséges a vízi létesítmény megépítéséhez, átalakításához. Amennyiben a vízilétesítménnyel érintett ingatlan nem áll a beruházó tulajdonában vagy vagyonkezelésében, a kérelemhez – többek között – csatolni kell az ingatlan tulajdonosával, vagy vagyonkezelőjével az ingatlanhasználat tekintetében kötött megállapodást.

Vízjogi üzemeltetési engedély szükséges a vízhasználat gyakorlásához, illetve a vízi létesítmény használatba vételéhez.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet, valamint a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet alapján a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlására, így a vízjogi engedélyezésre – elsődlegesen - a Felügyelőség rendelkezik hatáskörrel.

A hatósági jogkör gyakorlása mellett szükséges megemlíteni környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi igazgatóságot (továbbiakban: Igazgatóság), amely igazgatási feladatokat lát el, és a vízgazdálkodási tevékenységhez, mint az állami tulajdonban lévő vizek kezelését ellátó szervezet ad hozzájárulást.

A Felügyelőség a rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (3) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (4) *körzeti földhivatal,*
- (5) *bányakapitányság,*
- (6) *közút- és vasút kezelő; (hozzájárulás megtagadása esetén: Nemzeti Közlekedési Hatóság)*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet az alábbi eljárási időket állapítja meg a vízjogi engedélyezési eljárásokra:

- ügyintézési határidő: 2 hónap;
- hiánypótlás kibocsátásának határideje: kérelem beérkezésétől számított 10 munkanap;
- a szakhatóságok 22 munkanapon belül kötelesek megkeresésre választ adni;

Az Igazgatóság, mint az állami tulajdonban lévő vizek kezelője, valamint a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő nem hatósági jogkörben jár el, így a jogszabály nem állapít meg eljárási határidőket rájuk nézve.

Az engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díjai a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) elvi vízjogi engedély: 36.000,- Ft;
- (2) geotermikus vízhasználat: 500.000,- Ft;
- (3) vízjogi üzemeltetési engedély: a létesítési engedélyre megállapított díj 80%-a – geotermikus vízhasználattal összefüggésben: 400.000,- Ft;

Építési engedély

a./ Építésügyi engedélyezés alapjai

A vízi létesítményhez kapcsolódó építményekre az általános építésügyi szabályok – így különösen az Étv., valamint az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet – az irányadóak.

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a 0,5 MW-nál nagyobb hőteljesítményű hőtermelési és hőszolgáltatási berendezés (ideértve a fűtőművet is) védelmét közvetlenül szolgáló építmény tekintetében építésügyi hatósággként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki.

Amennyiben a létesítmény hőteljesítménye nem éri el a 0,5 MW-ot az eljáró hatóság az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében az *önkormányzat jegyzője*.

b./ Eljárásrend

Az egyes eljárások szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg.

ba./ Elvi építési engedély

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje: huszonkét munkanap.

bb./ Építési engedély

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje: építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap

bc./ Bejelentés köteles tevékenységek

Bejelentés köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

bd./ Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építetőknek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított 22 munkanapon belül kell meghozni.

c./ Építésügyi hatósági eljárások illetéke

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

- (1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;
- (2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén ha mérete alapterületben kifejezhető, akkor minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000,-Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye**a./ A távhőtermelés és szolgáltatás engedélyezésének alapjai**

Amennyiben a hévízgazdálkodás során kinyert melegvíz nem a kinyerés helyén, a vízjogi engedélyes által kerül felhasználásra, hanem távhővezeték-hálózaton keresztül – üzletszerű tevékenység keretében – juttatják el a felhasználási helyre, a tevékenység a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény hatálya alá tartozik, és engedélyköteles tevékenység.

b./ Távhőtermelő létesítmény létesítési és működési engedélye

Az 5 MW vagy annál nagyobb névleges hőteljesítményű távhőtermelő létesítmény létesítéséhez a Magyar Energia Hivatal (MEH) létesítési engedélye szükséges. Az 50 MW

hőteljesítményt el nem érő létesítmény esetén egyszerűsített létesítési engedélyezési eljárást kell lefolytatni.

Az 5 MW-nál kisebb névleges hőteljesítményű létesítményre csak távhőtermelői működési engedélyt kell kérni és kiadni.

A MEH az üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően határozatlan időre külön működési engedélyt ad ki.

c./ Eljárásrend

A Hivatal ügyintézési határideje: 3 hónap.

A 157/2005. (VIII. 15.) kormány rendelet alapján a hőtermelő létesítmények létesítési engedélyezési eljárásban kijelölt szakhatóságok:

- (1) *Nemzeti Közlekedési Hatóság ;*
- (2) *Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség;*
- (3) *Kulturális Örökségvédelmi Hivatal;*
- (4) *tűzoltóság;*

A szakhatóságok bevonásán túl a beruházónak az engedély iránti kérelemhez mellékelnie kell a távhőszolgáltatóval kötött kereskedelmi szerződést is.

Hőtermelő létesítményhez létesítési engedély kiadása és meghosszabbítása iránti, termelői működési engedély kiadása iránti engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 5 MW-nál kisebb hőteljesítmény esetén	200.000,- Ft
(2) 5 MW – 50 MW hőteljesítmény esetében:	500.000,- Ft
(3) 50 MW fölött – 200 MW hőteljesítmény esetében:	2.000.000,- Ft
(4) 200 MW-nál nagyobb hőteljesítmény esetében:	5.000.000,- Ft

d./ Vezetékjog

A távhővezeték-hálózat kiépítésével, bővítésével összefüggésben két engedélyezési eljárás merül fel:

ca./ Vezetéklétesítés engedélyezése

A nyomástartó és töltőlétesítmények műszaki-biztonsági hatósági felügyeletéről szóló 63/2004. (IV. 27.) GKM rendelet alapján azon nyomástartó berendezések, rendszerek, létesítmények tekintetében, melyekben a megengedhető nyomás több mint 0,5 bar, a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal létesítési és az első üzembe helyezést megelőző helyszíni ellenőrzés eredménye alapján kiadott használatba vételi engedélyre van szükség.

cb./Vezetékjog

Amennyiben a kiépítésre kerülő távhővezeték-hálózat, illetve annak részét képező vezeték közterületnek, közútnak és vasúti pályának nem minősülő idegen ingatlanon történő elhelyezése szükséges, a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal, mint a 260/2006. (XII.20.) kormány rendelet szerinti műszaki biztonsági szerv hatósági határozatával a vezeték elhelyezésére és üzemeltetésére – kártalanítás ellenében – vezeték jogot létesít az engedélyes javára.

Jogszabályi anomáliák

a./ Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében

is új szemléletet tükröz: nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormány rendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormány rendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormány rendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1.-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekintve általánosnak és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormány rendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm.rendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, annak ellenére, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletéről van szó.

b./Hévíz visszatáplálási kötelezettség

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet 29.§ a különböző hévízgazdálkodási formák közül egyedül a hőhasznosítási célú felhasználás esetén írja elő a kitermelt hévíz kötelező visszatáplálását, egyéb pl. balneológiai típusú felhasználás tekintetében nem írja elő. A különböző hévíz típusú hévízgazdálkodási tevékenységek ilyen jellegű megkülönböztetésének indokoltsága megkérdőjelezhető.

c./ Engedélyezési eljárás díjai

A vízjogi engedélyezés és a bányászati engedélyezés hatálya alá tartozó geotermikus energiahasznosítás engedélyezéséhez jelentősen eltérő engedélyezési eljárási díjak kapcsolódnak. A hévízgazdálkodás, mint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség hatáskörébe tartozó geotermikus energiahasznosítás vízjogi engedélyezési eljárási díja a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet szerint 500.000,- Ft, ami többszörösen meghaladja a bányászatról szóló 1993. XLVIII. törvény hatálya alá tartozó geotermikus energiahasznosításhoz kapcsolódó bányafelügyeleti igazgatási díjakat, amelyek a 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet szerint 34.000 – 140.000,- Ft között mozognak.

Gyakorlati anomáliák

a./ Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

Az interjúk alapján a szakhatóság eljárása 3-5 hónapot is igénybe vehet.

b./ Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz a vízhasznosításra tekintettel szükséges az Igazgatóság kezelői, illetve a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonosi hozzájárulása, amely eljárások nem minősülnek hatósági eljárásnak, így nem vonatkoznak rájuk a közigazgatási ügyintézési határidők. Ebből eredően a beruházók komoly időbeli bizonytalansági tényezővel kötelesek szembe nézni ezen hozzájárulások tekintetében.

c./ Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítést az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

B. Geotermikus erőművek

Engedélyezés folyamata általában

A villamos energiát termelő geotermikus erőmű létesítésének és működésének engedélyezési folyamata öt önálló, de egymástól nem független eljárásban történik:

1. Bányászati koncesszió és bányafelügyeleti engedélyek
2. Környezetvédelmi engedély
3. Hálózati csatlakozási szerződés
4. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye
5. Építésügyi hatósági engedélyek (villamos-energiaipari és bányászati építésügyi engedélyek)

A „bányászati koncesszió” az elsődleges alapja az engedélyezési eljárás folyamatának, tekintettel arra, hogy ennek hiányában a 2500 m alatti földkéreg geotermikus energiájának – vízkivétellel járó – hasznosítására nem kerülhet sor.

a./ a pályázat útján elnyert *bányászati koncesszió* az előfeltétele a bányakapitányság által adományozott kutatási jognak, illetve geotermikus védőidom kijelölésének;

b./ a bányászati koncesszió alapján megvalósítani kívánt tevékenység tekintetében lefolytatott a *környezetvédelmi engedélyezési eljárás* az építésügyi hatósági eljárás szükséges előzménye;

c./ a környezetvédelmi és építési engedély a hálózati csatlakozási szerződés megkötésének előfeltétele;

d./ a hálózati csatlakozási szerződés megkötése a MEH engedély szükséges előzménye;

e./ az építési engedély alapján a villamos-energiaipari építési kivitelezés kizárólag a *jogerős MEH engedély* birtokában kezdhető meg.

Bányászati koncesszió és bányafelügyeleti engedélyek

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (Bt.) 2010. januári módosítása alapján a természetes felszíntől mért 2500 m alatti földkéreg geotermikus energiájának kutatására, kinyerésére és hasznosítására kizárólag koncessziós szerződés keretében van lehetőség.

a./ Pályázati kiírás

A miniszter pályázatot ír ki azon területekre, melyek tekintetében a rendelkezésre álló földtani adatok alapján geotermikus energia kinyerése valószínűsíthető, és a kinyerés energetikai célra kedvezőnek ígérkezik.

A 2010. évi IV. törvény alapján geotermikus energia hasznosítására irányuló pályázat kiírására legkorábban 2011. január 1.-ét követően kerülhet sor.

b./ Koncesszió tartalma, bányafelügyeleti engedélyek

A miniszter a pályázat nyertesével koncessziós szerződés köt legfeljebb 35 évi időtartamra, amely egy alkalommal legfeljebb, a koncessziós szerződés időtartamának felével meghosszabbítható.

A koncessziós szerződésben meg kell állapodni a munkaprogram tartalmában és a teljesítésére szolgáló biztosítékokban.

A koncessziós szerződéstől számított 90 napon belül a koncesszió jogosultja bányászati tevékenység végzésére koncessziós társaságot köteles létrehozni.

A koncessziós szerződés a bányavállalkozót az alábbiakra jogosítja fel:

ba./ geotermikus energia kutatás folytatására - kutatási jog adomány

A kutatási jog a kutatási területen a bányavállalkozónak kizárólagos jogot ad:

- a geotermikus energia kutatási műszaki üzemi terv benyújtására, a jóváhagyás kezdeményezésére;

- a geotermikus energia jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv szerinti kutatás végzésére;

A kutatási időszak 4 évnél hosszabb nem lehet, de legfeljebb két alkalommal, esetenként az eredeti kutatási időszak felével meghosszabbítható. A bányavállalkozó köteles a koncessziós szerződés aláírásától számított 6 hónapon belül a kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása iránti kérelmet benyújtani.

bb./ geotermikus védőidom kijelölése

A bányavállalkozó a kutatási zárójelentés alapján a kutatás befejezésétől számított 1 éven belül kezdeményezheti a területileg illetékes bányakapitányságnál a geotermikus védőidom kijelölését. (Az 1 éves időtartamba nem számít bele a tevékenység megkezdéséhez szükséges környezetvédelmi és egységes környezethasználati engedélyezési eljárás időtartama.)

A geotermikus védőidomon belül a jogosult bányavállalkozó írásbeli hozzájáruló nyilatkozata nélkül geotermikus energia kinyerését szolgáló létesítmény más részére nem engedélyezhető.

bc./ energetikai célú hasznosítás megkezdése

A bányavállalkozó a geotermikus védőidom kijelölésétől számított 3 éven belül köteles az energetikai célú hasznosítást megkezdni.

c./ Eljárás rend

A bányászati tevékenység hatósági felügyelete – így a kutatási terv jóváhagyása, geotermikus védőidom kijelölése – a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII.20.) kormányrendelet alapján a területileg illetékes bányakapitányság hatáskörébe tartozik.

Az ügyintézési határidő:

- kutatási joggal összefüggésben 15 munkanap
- geotermikus védőidom (bányatelek) kijelölésével összefüggésben: 3 hónap

Kapcsolód igazgatási és szolgáltatási díjak az 57/2005 (VII.7.) GKM rendelet alapján:

- (1) koncesszió keretében munkaprogram elfogadása: 50.000,- Ft
- (2) kutatási terv jóváhagyása: 50.000,- Ft
- (3) kutatási zárójelentés elfogadása: 34.000,- Ft
- (4) védőidom kijelölése – a jogszabály csak bányatelek megállapításra nézve tartalmaz díjakat, geotermikus védőidom kijelölésére (még) nem!

Környezetvédelmi engedély

a./ A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése esetén ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek esetén környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek esetén egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b./ Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

Az erőmű létesítése az (1) illetve (3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

(1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a. / Felszín alatti vizek igénybevétele egy vízkivételi objektumból vagy objektumcsoportból 5 millió m³/év vízkivételtől;

(3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

(a) Hőenergiát termelő létesítmény (gőz és meleg víz előállítás) 50 MW kimenő teljesítménytől;

(b) Geotermikus erőmű 20 MW villamos teljesítménytől; ásvány-, gyógy- és ivóvízbázis védőövezetén, védett természeti területen méretmegtötés nélkül;

(c) Felszín alatti vizek igénybevétele, ha egy vízkivételi objektumból vagy objektumcsoportból a napi vízkivétel

- talajvízből az 1000 m³-t

- termál karsztvízből az 500 m³-t

- rétegvízből az 5000 m³-t

- hideg karsztvízből a 2500 m³-t

- partiszűrészű vízből a 5000 m³-t

- termál rétegvízből a 2000 m³-t

- forrásból a mindenkori forráshozam 33%-át és az 50 m³-t meghaladja.

Az (1) kategória esetén kötelező a hatásvizsgálati eljárás lefolytatása, a (3) kategória esetében a hatóság mérlegelésétől – az előzetes vizsgálati eljárás eredményétől – függően kell hatásvizsgálati eljárást lefolytatni.

Amennyiben az erőmű létesítése a körülmények alapján az (1) vagy (3) kategóriába tartozik, az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása kötelező.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

(1) *ÁNTSZ,*

(2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*

(3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*

(4) *települési önkormányzat jegyzője,*

(5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*

(6) *körzeti földhivatal,*

(7) *bányakapitányság,*

(8) *állami főépítész.*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

(1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (közmeghallgatás esetén);

(2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;

A felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárást megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft
- (2) kötelező környezeti hatásvizsgálati eljárás: 900.000,- Ft
- (3) a felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás:
 - a b./ (3) (a)-(b) szerinti tevékenységek esetében: 1.500.000,- Ft
 - a b./ (3) (c) szerinti tevékenységek esetében: 750.000,- Ft

e./ Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy azt már elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítéssz szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) térségi jelentőségű elemnek minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, illetve az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Építési engedély

a./ Az építésügyi engedélyezés alapjai

A geotermikus erőművek létesítéséhez kapcsolódó építésügyi hatósági eljárás kettős: egyrészt a geotermikus energia kinyeréséhez szükséges bányászati létesítmények építése és üzembe helyezése tekintetében az építésügyi hatóság a Bt. és 267/2006. (XII.20.) Korm. rendelet alapján a területileg illetékes bányakapitányság, másrészt a geotermikus energia hasznosítására szolgáló villamos-erőmű létesítmények tekintetében a villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET) valamint a 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet alapján a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal a hatáskörrel rendelkező építésügyi hatóság.

b./ Bányászati építésügyi hatósági eljárás

A bányakapitányság a bányászati létesítmény építéséhez és üzembe helyezéséhez kapcsolódóan építésügyi, építésfelügyeleti hatóság jár el, akinek az eljárására a Bt. vonatkozó rendelkezései mellett a 96/2005. (XI.4.) GKM rendelet alapján az Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) rendelkezései – azaz általános építésügyi hatósági eljárásra vonatkozó szabályok az irányadók.

aa./ Egyes engedélyezési eljárások

A bányakapitányság a geotermikus energia kinyeréséhez szükséges bányászati létesítmények tekintetében az alábbi engedélyek kiadására irányuló eljárást folytatja le:

(1) elvi építési engedélyezési eljárás

A létesítményre vonatkozó építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt, annak elhelyezésére, kialakítására, a műszaki jellemzőire, megvalósíthatóságára, az azzal kapcsolatos jogszabályi követelményektől eltérő műszaki megoldás előzetes tisztázására az Étv. szerinti elvi építési engedély kérhető.

Az építendő köteles elvi építési engedélyt kérni, ha felszíni építmények védett természeti területen, vagy épített környezetben, ill. kulturális örökségi elemet érintően kívánják elhelyezni.

Az Étv. végrehajtására szolgáló 193/2009 (IX.15.)Korm. rendelet alapján az ügyintézési határidő 22 munkanap.

(2) építési engedélyezési eljárás

Az elvégezni kívánt építési munka egészére építési engedélyt kell kérni. Az építési engedély a jogerőssé és végrehajthatóvá válásának napjától számított két évig érvényes.

Az Étv. végrehajtására szolgáló 193/2009 (IX.15.) Korm. rendelet alapján az ügyintézési határidő 45 munkanap.

(3) használatba vételi engedélyezési eljárás

Az építési engedélyhez kötött létesítmény csak használatba vételi engedély alapján vehető használatba és üzemeltethető.

Az Étv. végrehajtására szolgáló 193/2009 (IX.15.) Korm. rendelet alapján az ügyintézési határidő 22 munkanap.

ab./Eljárásrend

A bányakapitányság az eljárása során a 193/2009. (IX.15.) Korm. rendelet alapján az alábbi szakhatóságokat vonja be az építésügyi hatósági eljárásába:

- (1) környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;
- (2) települési önkormányzat jegyzője;
- (3) tűzoltóság;
- (4) állami népegészségügyi és tisztiorvosi szolgálat;
- (5) kulturális és örökségvédelmi hivatal;

Ügyintézési határidő: általános Ket. szerinti eljárási határidő (22 munkanap).

Kapcsolódó igazgatási- és szolgáltatási díj:

(1) Létesítés (építési engedély):	36.000,- Ft
(2) Használatba vétel:	36.000,- Ft

A bányászati építésügyi hatósági eljárás igazgatási- és szolgáltatási díjával összefüggésben fontos kiemelni, hogy az 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet a bányafelügyeleti igazgatási- és szolgáltatási díjak között kizárólag a felszínre hozatalával nem járó geotermikusenergia-kutatás, -kinyerés és hasznosítás földalatti és felszíni létesítményeire vonatkozó eljárási díjat állapítja meg. A Bt. 2010. januári módosításához kapcsolódóan még nem születtek meg a végrehajtási rendeletek módosításai, így a felszínre hozatalával járó geotermikus energiahasznosítás bányafelügyeleti eljárási díjai még nincsenek szabályozva.

b./ Villamos-erőművek építésügyi engedélyezése

A VET értelmében erőmű (villamosmű), továbbá termelői vezeték építéséhez, üzemeltetéséhez és használatbavételéhez építésügyi hatóság engedélye szükséges.

Továbbá a VET alapján az építésügyi hatóság a hálózati engedélyesek mellett az 50 MW-t meghaladó teljesítményű, valamint megújuló energiaforrást hasznosító erőművek részére termelői vezeték létesítése érdekében vezetékjogot engedélyezhet idegen ingatlanon.

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatóságként a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt, illetve annak területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát (továbbiakban: Hatóság) jelöli ki. Ez alól kivételt jelentenek az 50kVA-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőművek (háztartási kiserőmű), valamint a 0,5 MW-nál nem nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek, ha azok nem csatlakoznak a hálózathoz. Ezen kivételes esetekben az általános építésügyi hatósági eljárás szabályai az irányadók.

ba./ Eljárásrend:

A VET az egyes építésügyi engedélyezési eljárástípusokat határozza meg, a részletes eljárási szabályokat a VET Felhatalmazása alapján a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárások részletes szabályairól szóló 382/2007. (XII.23.) Korm. Rendelet állapítja meg.

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

A Hatóság a 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet alapján az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*
- (2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*
- (3) *fővárosi főjegyző;*
- (4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*
- (5) *települési önkormányzat jegyzője;*
- (6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*
- (7) *tűzvédelmi szakhatóság;*
- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*

- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők :

- (12) *útkezelők,;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgazdálkodási társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató*
- (20) *KTV-internet szolgáltató*
- (21) *közlekedési társaságok*
- (22) *szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok*
- (23) *kéményseprőipari szolgáltató szerv*

bb./ Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól függetlenül tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

A kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóság határozatát, engedélyét.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

Az üzembe helyezési eljárás időtartama legfeljebb 180 nap lehet.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően:

Közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy

- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;
- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket;

Erőmű, illetve belső kezelőterületű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében használatbavételi engedélyezési eljárás keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;
- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;
- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

bc./ Építésügyi hatósági eljárás illetékvonzata:

A Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények engedélyezésével összefüggő eljárási díjait. A kapcsolódó díj tétel (egyéb sajátos energiaellátási építményfajták létesítési és használatba vételi engedélyezése): 48 000 Ft.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illetékvonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

- (1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;
- (2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén ha mérete alapterületben kifejezhető, akkor minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként 1.000,-Ft.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

Hálózati csatlakozás

a./ Hálózati csatlakozás alapjai

A létesítendő erőmű által megtermelt villamos-energia továbbítása érdekében elkerülhetetlen az átviteli és elosztó hálózathoz történő csatlakozás.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Korm. Rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel *ún. hálózati csatlakozási szerződést* köt, ami alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor hálózathasználati szerződés, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegkörü szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének a feltétele.

b./ Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján:

A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.

A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszer irányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.

Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
- jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
- jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól;

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *ügyfél igénybejelentése*
- *30 napon belül elosztói engedélyes előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak*
- *ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére*
- *30 napon belül elosztói engedélyes végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését*
- *ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat teljesíti (beleértve: csatlakozási terv)*

- *30 napon belül az elosztói engedélyes tervszürit folytat le és sikeres tervszüri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat (építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat).*
- *ügyfél beküldi a kért dokumentumokat*
- *30 napon belül hálózatsatlakozási szerződés megküldése*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye.

c./ Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően az MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d./ Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegköri(tagsági) szerződés megkötése.

e./ Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxid kibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedéllyel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamos-energia termeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díj fizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

a./ Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamoserőmű teljesítőképességétől függ: a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőművek (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkategóriáját lehet megkülönböztetni: kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére és a villamos-energia termelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próbaüzemét követően külön működési engedélyt ad ki. A geotermikus villamoserőmű technológiai sajátosságait figyelembe véve az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó teljesítményű erőmű létesítése ismereteink szerint nem valószínű, így az 50 MW feletti teljesítményű erőművek engedélyezésének részleteire nem térünk ki.

Az engedély iránti kérelemhez a hálózati engedéllyel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint az engedély előfeltételét kell csatolni. Ebből következik, hogy a környezetvédelmi engedély, valamint építésügyi engedély az MEH engedélyek előfeltétele.

b./ Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely határozott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezet üzembe helyezését legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és átviteli rendszerirányítót értesíteni.

c./ Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles benyújtani.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A kiserőművi összevont engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft

d./ A kiserőművi összevont engedély helye az eljárásban

A MEH engedélyének szükségszerű előzménye a jogerős környezetvédelmi és építésügyi engedély, valamint a hálózati csatlakozási szerződés létrejötte. A kiserőművi összevont engedély nélkül a kivitelezés nem kezdhető meg.

Jogsabályi anomáliák

a./ Geotermikus energiahasznosítás bányászati engedélyezése

A Bt. 2010. januári módosításáig a Bt. hatálya nem terjedt ki a geotermikus energiát hordozó felszín alatti vizek kutatására és kitermelésére, továbbá a geotermikus energia tekintetében a

kutatási jog adományozásának jogszabályi feltételi nem álltak fenn. A törvény módosítás alapján a természetes felszíntől mért 2500 m alatti földkéreg geotermikus energiájának – így a felszín alatti víz – hasznosítása kizárólagosan a bányatörvény hatálya alá tartozik.

A törvenymódosítás a geotermikus energiahasznosítás szabályozást új alapokra helyezi, mindazonáltal a módosítás még csak törvényi szinten történt meg, a végrehajtási rendeletek módosítása, és az új szabályozással történő összhangba hozatala még nem ment végbe!

Súlyos problémát jelent, hogy a jogszabályváltozás úgy helyezi teljesen új alapokra a bányászati geotermikus energia hasznosítását, hogy nem kezeli a beruházók geotermikus energia kutatásának eddigi eredményeit, a folyamatban lévő engedélyezési eljárásokat, tekintettel arra, hogy az elsőfokú határozattal le nem zárt eljárásokat megszüntetni rendeli. A törvenymódosítás kizárólag a már kiadott, geotermikus energia kinyerésére, hasznosítására vonatkozó vízjogi és bányászati engedélyeket – az abban meghatározott érvényességi ideig – hagyja érintetlenül. Továbbá a jogszabályváltozás értelmében az új koncessziós eljárás kiírására pedig legkorábban csak 2011. január 1.-ét követően kerülhet sor. Ennek következtében a módosítás a beruházók eddigi hatósági eljárásainak eredményeit – pl. folyamatban lévő vízjogi engedélyezés – értelmezhetetlenné és használhatatlanná teszi, és a 2500 m alatti geotermikus energia hasznosítás megvalósulását legalább 1 évvel késlelteti.

b./ Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1.-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz: nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A a kormány rendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormány rendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormány rendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1.-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekintve általánosnak és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormány rendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fenti rendelkezésével egyezően, a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, annak ellenére, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelettről van szó.

c./ Hálózati csatlakozás

ca./ csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet főszabály szerint a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és a csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és valóban csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

cb./ Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. (I.30.) Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltatott helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés és visszaélés-mentes hozzáféréseinek biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal az MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építésügyi engedély. A 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építésügyi hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében az MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

cc./ Próbaiüzemi termelés

Súlyos szabályozatlan területet jelent az üzembe helyezési eljárás (továbbiakban: próbaiüzem) során a hálózatra termelt villamos-energia értékesítésének kérdése: a próbaiüzemi eljárás során az erőmű a villamos-energiát termel a hálózatra, mindazonáltal mivel ez még nem kereskedelmi üzem a termelő nem tud értékesítési szerződést kötni a hálózatra termelt energia tekintetében.

Ezzel összefüggésben fontos a 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet rendelkezéseit kiemelni:

A megújuló energiaforrásokból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos-energia kötelező átvételi rendszerét szabályozó rendelet értelmében „kereskedelmi üzem” az erőmű működésének az az időszaka, amikor a próbaiüzem sikeres lezárása után értékesítésre termel energiát. A fogalom meghatározásból a contrario következik, hogy a próbaiüzem alatt a termelő nem értékesítésre termel energiát.

A rendelet alkalmazási köre az „értékesítés” átvételi árait, ezen árak alkalmazási feltételeinek megállapítására vonatkozik. A rendelet szóhasználatát figyelembe véve egyértelműen megállapítható, hogy a kötelező átvételi rendszer „értékesítésre”, azaz a próbaiüzem lezárását követően kereskedelmi üzemben termelt villamos-energia átvételére vonatkozik, és így az nem terjed ki a próbaiüzemben termelt villamos-energia átvételére.

Összegezve megállapítható, hogy a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek a próbaiüzem során hálózatra termelt villamos-energia értékének megtérítéséről, így a termelő az akár több hónapig is elhúzódó próbaiüzem során ingyen termel villamos-energiát a hálózatra.

d./ Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonhárom szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető kerül bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség).

4.7 HŐSZIVATTYÚS RENDSZEREK ENGEDÉLYEZÉSE

Bevezetés

Megújuló hőenergia hasznosítást biztosítanak az ún. hőszivattyús rendszerek, melyeknek alapvetően három fajtáját lehet megkülönböztetni:

- a./ föld-víz hőszivattyú;
- b./ levegő-víz hőszivattyú;
- c./ víz-víz hőszivattyú;

A három rendszer a hőnyerő közeghez képest három eltérő engedélyezési eljárásrend alá tartozik. A föld-víz hőszivattyún belül megkülönböztethető két típushoz (talajszondás és talajkollektoros rendszer) is eltérő engedélyezési eljárási rend tartozik.

A. Föld-víz hőszivattyú engedélyezése

a) Talajkollektoros rendszer

A föld-víz hőszivattyú kategórián belül két alkategóriát (talajszondás és talajkollektoros rendszer) lehet megkülönböztetni, aminek az engedélyezése - a hőszivattyús szondák mélységének függvényében - eltérő eljárásrend szerint történik.

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Bt.) értelmében nem engedélyköteles tevékenység a természetes felszíntől mért 20 méteres mélységet el nem érő földkéreg részből történő geotermikus energia hasznosítás. Így a talajkollektoros rendszer ami a felszíntől mért 1-2 méter mélyen lefektetett kollektorcső-rendszert jelent, nem esik a Bt. hatálya alá.

A talajkollektoros rendszer kialakítása általában nem engedélyköteles, mindazonáltal az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. Rendelet alapján a telek természetes terepfelületét az építési helyen kívül tereprendezéssel megváltoztatni a helyi építési szabályzat előírása szerint lehet. Ennek alapján az a talajkollektoros rendszerek kialakításának engedélyezése alapvetően a helyi építési szabályzat rendelkezéseitől függ.

b) Talajszondás rendszer engedélyezése

A talajszondás rendszer, mint a felszíntől 40-300 m mélyen elhelyezett szondákkal működő rendszer a Bt. hatálya alá tartozó engedély köteles tevékenység.

a./ Illetékes hatóság

A talajszondás hőszivattyú rendszer létesítése egy ablakos engedélyezési eljárás keretében történik, ahol az eljáró főhatóság a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII.20.) Kormány Rendelet alapján a területileg illetékes bányakapitányság.

Előzetes környezetvédelmi engedélyezés igénye nem merül fel tekintettel arra, hogy a 314/2005. (XII.25.) Kormány Rendelet alapján az 50 MW-ot meghaladó kimenő teljesítményű hőenergiát termelő létesítmények eshetnek környezeti hatásvizsgálati kötelezettség alá a környezetvédelmi hatóság döntésétől függően, amely kapacitás, ezen technológiánál ismereteink szerint nem valósítható meg.

b./ Eljárásrend

A bányakapitányság a rendszer létesítése során mint építésügyi, építésfelügyeleti hatóság jár el, akinek az eljárására a Bt. vonatkozó rendelkezései mellett a 96/2005. (XI.4.) GKM rendelet alapján az Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII.

törvény (továbbiakban: Étv.) rendelkezései – azaz az általános építésügyi hatósági eljárásra vonatkozó szabályok az irányadóak.

A bányakapitányság a talajszonda-rendszer – mint a geotermikus energia felszín alatti víz kitermelését nem igénylő kinyerésére és energetikai célú hasznosítására irányuló létesítmény – tekintetében építési és használatba vételi engedélyt ad ki.

A bányakapitányság az eljárása során a 267/2006. (XII.20.) kormányrendelet alapján alábbi szakhatóságokat vonja be az eljárásába:

- (1) környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;
- (2) települési önkormányzat jegyzője;
- (3) tűzoltóság;
- (4) állami népegészségügyi és tisztiorvosi szolgálat;
- (5) kulturális és örökségvédelmi hivatal;

Ügyintézési határidő: a 193/2009. (IX.15.) kormányrendelet alapján építési engedélyezési eljárásban 45 munkanap, használatba vételi engedélyezési eljárásban 22 munkanap.

c./ Eljárás illeték vonzata:

Az eljárások igazgatási- és szolgáltatási díjai az 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet alapján:

(1) Létesítés (építési engedély):	36.000,- Ft
(2) Használatba vétel:	36.000,- Ft

B. Levegő-víz hőszivattyú engedélyezése

A levegő-hőszivattyús rendszerek, mint a levegő hőfokát hasznosító rendszerek nem esnek külön engedélyezési eljárás alá.

C. Víz-víz hőszivattyú engedélyezése

A víz-víz hőszivattyú (nyíltvízes rendszer) jellegzetessége, hogy földalatti vízforrásból nyeri hőt ún. szívó (víztermelő) – nyomó (visszatápláló) kút páros útján. Tekintettel arra, hogy ez a technológia felszín alatti vizek hasznosításával (kinyerésével és visszatáplálásával) történik, a létesítés vízügyi engedélyezés tárgyát képezi, és a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény hatálya alá tartozik.

a./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. Rendelet, valamint vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet alapján a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlására, így a vízjogi engedélyezésre – elsődlegesen – a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség rendelkezik hatáskörrel.

A 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet alapján a helyi önkormányzat jegyzője rendelkezik hatáskörrel olyan kút létesítése, használatba vétele és megszüntetése tekintetében, amely a létesítő házi vízigényének 500 m³/év mennyiségig terjedő kielégítését szolgálja.

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (3) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (4) *körzeti földhivatal,*
- (5) *bányakapitányság,*

(6) közút- és vasút kezelő; (hozzájárulás megtagadása esetén: Nemzeti Közlekedési Hatóság)

b./ Vízforgalmi engedély típusok

Elvi vízforgalmi engedély kérhető, amely a létesítmény megvalósításának általános műszaki megoldási lehetőségeit, feltételeit határozza meg, de a vízi létesítmény megépítésére, illetve a vízhasználat gyakorlására nem jogosít. Az engedély a jogerőre emelkedéstől számított 1 évig hatályos, ami egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható. Az elvi vízforgalmi engedély hatálya alatt köti a Felügyelőséget a létesítési engedélyezési eljárásban.

Vízforgalmi létesítési engedély szükséges a vízi létesítmény megépítéséhez, átalakításához. Amennyiben a vízi létesítménnyel érintett ingatlan nem áll a beruházó tulajdonában vagy vagyonkezelésében, a kérelemhez – többek között – csatolni kell az ingatlan tulajdonosával, vagy vagyonkezelőjével az ingatlanhasználat tekintetében kötött megállapodást.

Vízforgalmi üzemeltetési engedély szükséges a vízhasználat gyakorlásához, illetve a vízi létesítmény használatba vételéhez.

c./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet az alábbi eljárási időket állapítja meg a vízforgalmi engedélyezési eljárásokra:

- ügyintézési határidő: 2 hónap;
- hiánypótlás kibocsátásának határideje: kérelem beérkezésétől számított 10 munkanap;
- a szakhatóságok 22 munkanapon belül kötelesek megkeresésre választ adni;

c./ Eljárás illetékvonzata

A Felügyelőség engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díjai a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) elvi vízforgalmi engedély: 36.000,- Ft;
- (2) geotermikus vízhasználat: 500.000,- Ft;
- (3) vízforgalmi üzemeltetési engedély: a létesítési engedélyre megállapított díj 80%-a – geotermikus vízhasználattal összefüggésben: 400.000,- Ft;

A helyi önkormányzat jegyzőjének vízgazdálkodással kapcsolatos hatósági eljárásának illetéke az 1990. évi XCIII. törvény alapján: 5.000,- Ft.

Jogszabályi Anomáliák

a./ Tűzvédelmi Szakhatóság (talajszondás rendszer)

Jogszabályi anomáliát jelent, hogy a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII.20.) kormányrendelet a tűzvédelmi szakhatóság bevonása alól kizárólag a bányák földalatti létesítményeit mentesíti, és miután a Bt. végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) kormányrendelet által definiált „bánya” fogalom nem terjed ki a geotermikus energia hasznosítására irányuló talajszondára, így a bányakapitányság, annak ellenére, hogy valójában itt is földalatti létesítmény engedélyezéséről van szó, kénytelen a tűzvédelmi szakhatóságot az eljárásába bevonni.

b./ Önkormányzati jegyzők bevonása (talajszondás rendszer)

A 267/2006. (XII.20.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete értelmében helyi jelentőségű védett természeti területet érintő létesítés esetén a bányakapitányság köteles bevonni a települési önkormányzat jegyzőjét annak megválaszolására, hogy a létesítmény a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott természetvédelmi követelményeknek megfelel-e vagy sem.

A bányakapitányság nem tudja maga megállapítani, hogy a létesítmény helyi jelentőségű védett természeti területet érint-e vagy sem, így minden esetben kénytelen megkeresni a jegyzőt mint szakhatóságot.

c./ Igazgatási szolgáltatási díjak

ca./ Talajszondás rendszer:

A jogszabály az igazgatási szolgáltatási díjak (létesítési, használatba vételi engedély) tekintetében egységes díjrendszert alkalmaz a talajszondás hőszivattyú rendszerek tekintetében, nem tesz különbséget a teljesítmény alapján. Így egy családi ház hőellátását biztosító 14 KW teljesítményű hőszivattyús rendszer engedélyeztetésének a díj vonzata ugyanannyi, mint egy nagy irodaház ellátását biztosító több száz KW, vagy akár 1 MW teljesítményű rendszer engedélyeztetésének díja.

cb./Víz-víz hőszivattyú

A 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet az igazgatási szolgáltatási díjak tekintetében nem tesz különbséget az egy-egy családi ház, lakóház fűtésrendszerét kiszolgáló talajvíz/rétegvíz kinyerésével, illetve a kifejezetten kereskedelmi célú hőtermelést szolgáló termálvíz-kinyeréssel működő geotermikus vízhasználat között,

d./ Ivóvízbázis védelem

A konkrét ivóvízbázis területek és azok védőterületei nincsenek jogszabályi szinten meghatározva, többnyire csak mérnöki dokumentáció tartalmazza. Ez a körülmény külső szakértő bevonásával készített előzetes vizsgálatot tehet szükségessé, illetve a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség számára biztosít kötetlenséget, ami a beruházó számára jelentős jogbizonytalanságot eredményez.

f./ Központi adatnyilvántartás hiánya

A hőszivattyús rendszerhez kapcsolódó területi kutatások, tevékenységek eredményeiről nincsen egységes nyilvántartás. Ugyanazon körzet, térség ismételt vizsgálatának elkerülése céljából szükséges lenne az eredmények rendszerezése és nyilvántartása.

Gyakorlati Anomáliák

a./ Tűzvédelmi szakhatóság (talajszondás rendszer)

A tűzvédelmi szakhatóságnak a talajszondás hőszivattyú rendszer engedélyezésébe történő bevonásának indokolatlanságát tükrözi, hogy a gyakorlatban a tűzoltóság nem az engedélyezés tárgyát képező, földbe helyezett szondarendszert vizsgálja, hanem a szondarendszerhez kapcsolódó – a bányakapitánysági engedélyezéstől független – épületgépészetet.

b./ Helyi önkormányzat jegyzője mint szakhatóság (talajszondás rendszer)

A gyakorlati tapasztalatok alapján a bányakapitányság megkeresése alapján a jegyzők nem a feltett szakkérdést (helyi jelentőségű természetvédelmi terület érintettsége) válaszolják meg.

4.8 *BIOETANOL-, BIODÍZEL-ÜZEMEK ENGEDÉLYEZÉSE*

Engedélyezés folyamata általában

A bioetanol-, biodízel-üzemek létesítésének és működésének engedélyezési folyamata az alábbi engedélyekből tevődik össze:

1. Környezetvédelmi engedély
2. Katasztrófavédelmi engedély
3. Építésügyi hatósági engedélyek

A gyakorlati tapasztalatok szerint a bioetanol- és biodízel-üzemek többsége saját villamosenergia-ellátása érdekében – többek között az előállított, illetve feldolgozott anyag felhasználásával működtetett – villamos-erőművet létesít, amire tekintettel az alábbi további engedélyezési eljárások merülnek fel (önmagában a bioetanol- biodízel-üzemek engedélyeztetéséhez nem szükséges):

4. Hálózati csatlakozás
5. Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

A bioetanol-, biodízel-üzemek létesítését követően a működéshez kapcsolódóan további engedélyként merül fel az:

6. Adóraktári engedély

A beruházó mind a hat eljárást külön-külön köteles megindítani hat különböző fórumon, melyből öt hatóság (közigazgatási szerv), egy pedig magánjogi alany (cég). Mindazonáltal az egyes eljárások több ponton kapcsolódnak, egyes eljárások a másik eljárás szükséges előzményei:

a./ A környezetvédelmi engedély valamint a katasztrófavédelmi hatósági hozzájárulás – amennyiben az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyisége eléri a 18/2006. (I.26.) kormányrendeletben mellékletében meghatározott ún. alsó küszöbértéket – az építésügyi hatósági eljárás szükséges előzménye;

b./ A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének – amennyiben szükséges – a jogerős környezetvédelmi és építési engedély szükséges előzménye;

c./ a hálózati csatlakozási szerződés a MEH engedély szükséges előzménye – amennyiben szükséges;

d./ a villamos-erőmű kivitelezése kizárólag a jogerős MEH engedély birtokában kezdhető meg – amennyiben szükséges.

Környezetvédelmi engedély

a./ A környezetvédelmi engedélyezés alapjai

A környezetvédelem általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) értelmében ipari létesítmény létesítése során ún. környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében környezetvédelmi engedély, az egységes környezethasználati engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek tekintetében egységes környezethasználati engedély beszerzése szükséges. A törvény felhatalmazása alapján a környezeti hatásvizsgálat, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozó tevékenységeket a környezeti hatásvizsgálati és egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) határozza meg.

A beruházás környezetvédelmi engedélyezésének előzetes tisztázása érdekében a beruházó a környezetvédelmi hatóságnál ún. előzetes vizsgálati eljárás lefolytatását köteles kezdeményezni, mely eljárásban a hatóság megállapítja, hogy az adott beruházás környezeti

hatásvizsgálati vagy egységes környezethasználati engedélyezési, vagy más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e.

b./ Engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek

A Rendelet az engedélyezés szempontjából a tevékenységeket három fő csoportba sorolja:

- (1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek
- (2) Egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek
- (3) A hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek (kötelező előzetes vizsgálati eljárás).

A bioetanol- és biodízel-üzemek mint szénhidrogén alapú szerves vegyi anyagok előállítását végző ipari létesítmények minden esetben a (2) kategória alá tartoznak.

A járulékos biogáz, illetve biomassza-erőmű létesítés az (1), (2) illetve (3) kategóriába eshet az alábbiak szerint:

(1) Környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ hőerőmű 20 MW villamos teljesítménytől, egyéb égető berendezés 300 MW kimenő hőteljesítménytől;

(2) Egységes környezethasználati engedély köteles tevékenység:

a./ tüzelőberendezések 50MWth-ot meghaladó bemenő hőteljesítménnyel;

(3) Hatóság mérlegelésétől függően környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek:

a./ hőenergiát termelő létesítmény (gőz és meleg víz előállítása) 50 MW kimenő teljesítménytől;

b./ nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól;

Mind az egységes környezethasználati engedély, mind pedig a környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása előtt ún. előzetes vizsgálati eljárást kell lefolytatni.

c./ Illetékes hatóság

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján az engedélyezési eljárás lefolytatására a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (továbbiakban: Felügyelőség) rendelkezik hatáskörrel.

A Felügyelőség a rendelet alapján az eljárásába – szakkérdés felmerülésétől függően – a következő szakhatóságokat köteles bevonni:

- (1) *ÁNTSZ,*
- (2) *Országos Tisztifőorvosi Hivatal,*
- (3) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (4) *települési önkormányzat jegyzője,*
- (5) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal,*
- (6) *körzeti földhivatal,*
- (7) *bányakapitányság,*
- (8) *állami főépítész.*

d./ Eljárásrendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A beruházó az eljárás megindítása érdekében a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban köteles előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón is köteles rendelkezésre bocsátani.

A felügyelőség ügyintézési határideje eljárásoktól függően az alábbiak szerint alakul:

- (1) előzetes környezetvédelmi vizsgálat: 33, illetve 45 munkanap (köz meghallgatás esetén);
- (2) környezetvédelmi engedély megszerzésére irányuló eljárásban (környezeti hatásvizsgálat): legfeljebb 3 hónap;
- (3) egységes környezethasználati engedély: 3 hónap.

A felügyelőség által lefolytatott eljárások szolgáltatási díja eljárás típusoktól függően az alábbiak szerint alakul a 33/2005. (XII.27.) KvVM rendelet alapján:

- (1) környezetvédelmi engedélyezési (környezeti hatásvizsgálati) eljárás, és egységes környezethasználati engedélyezést megelőző előzetes vizsgálat: 250.000,- Ft.
- (2) a felügyelőség előzetes döntése alapján szükséges környezeti hatásvizsgálati eljárás
 - Hőerőmű 20 MW villamos teljesítménytől, egyéb égető berendezés 300 MW kimenő hőteljesítménytől: 2.250.000,- Ft;
 - nem veszélyes hulladék hasznosítása 10 ezer t/év kapacitástól: 1.200.000,- Ft;
- (3) egységes környezethasználati engedély (tüzelőberendezések 50MWth-ot meghaladó bemenő hőteljesítménnyel; vegyipari létesítmények): 2.100.000,- Ft.

e./ Környezetvédelmi engedély helye az egész engedélyezési folyamatban:

A környezetvédelmi engedélyezési eljárás az építésügyi hatósági eljárás szükségszerű előzménye, tekintettel arra, hogy a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt már az elvi építési engedély iránti kérelemhez is csatolni kell.

f./ Sajátos szakhatósági kérdés: településrendezési tervvel való összhang

A Felügyelőség a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján köteles az állami főépítéssz szakhatóságként bevonni az engedélyezés alá eső létesítménynek a területrendezési tervekkel való összhangja tekintetében, ha az engedély iránti kérelem *területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti országos vagy térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosítására irányul.*

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 7. sz. melléklet II./A,1.3. pontja értelmében az 50 MW feletti névleges teljesítőképesség feletti erőművek, *országos és térségi jelentőségű elemnek*, illetve az 5 MW teljesítőképességet meghaladó kiserőművek (azaz legfeljebb 50 MW teljesítőképességű) *térségi jelentőségű elemnek* minősülnek. Ennek értelmében valamennyi 5 MW teljesítményt meghaladó erőmű esetében szükséges az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának a beszerzése a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében.

Az állami főépítész „szakhatósági hozzájárulásával” összefüggésben egyúttal szükséges rámutatni, hogy az országos területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (9./B§), illetve a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (23./D §) lehetőséget biztosít az állami főépítész részére, hogy a rendezési tervben nem szereplő országos, illetve térségi jelentőségű elemnek minősülő létesítmények tekintetében területfelhasználási engedélyt adjon ki, ami a 76/2009. (IV.8.) Korm. rendelet alapján legfeljebb 5 évig, az engedélynek megfelelő területrendezési terv elkészültéig hatályos.

Bár a 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján formailag szakhatósági hozzájárulásról van szó, tartalmát tekintve egy olyan hatósági döntésről, ami a környezetvédelmi engedélyezés előfeltételének tekinthető.

Katasztrófavédelmi engedély

a./ Engedélyezési eljárás alapjai:

A bioetanol-, biodízel-üzemek a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéséről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény szerinti veszélyes ipari üzemnek minősülnek, amennyiben az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyisége eléri a 18/2006. (I.26.) Korm. rendelet 1. sz. mellékletében meghatározott ún. alsó-küszöbértéket.

Az 1999. évi LXXIV. törvény alapján a veszélyes ipari üzemre, létesítményre építési engedély, használatba vételi engedély, továbbá a veszélyes tevékenység megkezdésének engedélyezése csak az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság katasztrófavédelmi engedélye alapján adható.

b./ Engedélyezési eljárás:

ba./ Biztonsági jelentés, biztonsági elemzés

A katasztrófavédelmi engedély kiadása iránti eljárás a beruházó (üzemeltető) kérelme alapján indul meg, melyhez a beruházó – annak függvényében, hogy felső küszöbértékű, vagy alsó küszöbértékű veszélyes ipari üzemről van szó – ún. biztonsági jelentést, vagy biztonsági elemzést készít.

A biztonsági jelentés, illetve elemzés az üzemeltető által készített dokumentum, amelyben az üzemeltető bemutatja a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset megelőzésével és hatásai elleni védekezéssel kapcsolatban kialakított fő célkitűzéseit, valamint azt az üzemi, szervezeti és eszközrendszert, amely biztosítja az egészség és a környezet magas fokú védelmét.

Az üzemeltető a biztonsági jelentést, illetve biztonsági elemzést legalább 5 évenként felülvizsgálja.

bb./ Eljárásrend

A Főigazgatóság ügyintézési határideje: 65 munkanap

A Főigazgatóság a kérelem beérkezését követő legkésőbb 35. munkanapig hívhatja fel hiánypótlásra a kérelmezőt.

A Főigazgatóság az eljárásába szakhatóságként a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatalt vonja be - többek között a biztonsági jelentés, illetve biztonsági elemzés valóságtartalmának helyszíni vizsgálattal történő ellenőrzésébe.

A Főigazgatóság a biztonsági jelentést, illetve biztonsági elemzést az elfogadást követően megküldi az alábbi szervek részére:

(1) *Honvédelmi Minisztérium;*

(2) *Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat;*

(3) *Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségnek;*

(4) *illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek;*

(5) *Nemzeti Közlekedési Hatóság illetékes regionális igazgatóságának;*

A Főigazgatóság eljárásának illeték vonzata:

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvényben meghatározott általános tételű eljárási illeték: 2.200,- Ft.

Építési engedély

a./ Építésügyi engedélyezés alapjai

Az építési engedélyezés vizsgálata során külön kell választani a bioetanol-, biodízel-üzemek építési engedélyezését, valamint az ahhoz járulékosan kapcsolódó villamos-erőmű építési engedélyét.

- A villamos-erőmű létesítésére – amennyiben kapcsolódik a beruházáshoz – a villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint annak végrehajtási rendeletei önálló, speciális építésügyi eljárási szabályokat állapítanak meg, és építésügyi hatóságként teljes körűen a *Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal* jelöli ki.

- Ezzel szemben a bioetanol-, biodízel-üzemek tekintetében alapvetően az általános építésügyi szabályok az irányadók azzal a megkötéssel, hogy a 260/2006. (XII.20.) Korm. rendelet a veszélyes folyadéktárolók elhelyezését vagy védelmét közvetlenül szolgáló építmények engedélyezése tekintetében a *Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal* jelöli ki illetékes építésügyi hatóságnak, továbbá az éghető folyadékok és olvadékok - nyomástartó berendezésnek nem minősülő - tárolótartályai és tároló létesítményei, valamint azok működéséhez szükséges technológiai, biztonsági berendezések, csővezetékek, szerelvények, tartozékok, ideértve az üzemi üzemanyagtöltő állomásokat, engedélyezésével kapcsolatos hatósági eljárásokban műszaki biztonsági hatóságnak.

- Ennek megfelelően a bioetanol-, biodízel-üzemek azon építményei tekintetében, melyek nem közvetlenül a veszélyes folyadéktárolók elhelyezését, vagy védelmét szolgálják, az eljáró építésügyi hatóság az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről szóló 343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet értelmében az *önkormányzat jegyzője*.

b./ Bioetanol-, biodízel-üzem építésügyi engedélyezése:

Az építésügyi engedélyezési eljárások részletes szabályait az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet határozza meg.

ba./ Engedélyezési eljárások

(1) *Elvi építési engedély*

Az építési engedély iránti kérelem benyújtása előtt az építésügyi hatóságtól elvi építési engedély kérhető, amely egy évig hatályos, építési tevékenység végzésére azonban nem jogosít.

Az elvi építési engedélyezési eljárásban a hatóság ügyintézési határideje: huszonek munkanap.

(2) *Építési engedély*

Az építésügyi hatóság az építési engedélyezés és az egyszerűsített építési engedélyezés során azt vizsgálja, hogy a tervező a település beépítésének jellegét, sajátos építészeti arculatát a tervezett építmény, épületegyüttes (építményrész) elhelyezése és kialakítása, tervezése során figyelembe vette-e, az építményt a környezetébe és a tájba illeszkedően helyezte-e el.

Az építési engedély hatályát veszti, ha a jogerőssé válásának napjától számított két éven belül az építési tevékenységet nem kezdték meg.

Az építésügyi hatóság ügyintézési határideje: építési engedélyezési eljárásban: 45 munkanap

(3) *Bejelentés köteles tevékenységek*

Bejelentés köteles tevékenységek esetén az építés a bejelentés megtételével együtt megkezdhető. Az építésügyi hatóság a bejelentésben foglaltakat nyilvántartásba veszi és a

tevékenység folytatásának vagy megvalósításának jogszerűségét az éves építésügyi hatósági ellenőrzés keretében a helyszínen ellenőrzi.

(4) Használatbavételi engedély/bejelentés

Az építetőnek az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor - a használatbavétel előtt - kell kérelmezni a használatbavételi engedélyt, illetve a használatbavételt bejelenteni.

A használatbavételi engedélyezési eljárásban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított 22 munkanapon belül kell meghozni.

bb./ Szakhatóságok

A bioetanol-, biodízel-üzemek sajátosságait figyelembe véve az alábbi szakhatóságok kerülnek bevonásra az építésügyi engedélyezési eljárásba:

- (1) Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal – ha termőföldön valósul meg a létesítmény,*
- (2) Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal,*
- (3) ÁNTSZ,*
- (4) Tűzoltóság,*
- (5) Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal,*
- (6) Nemzeti Közlekedési Hatóság,*

c./ Villamos-erőmű építésügyi engedélyezése (amennyiben kapcsolódik a beruházáshoz)

A villamoserőmű építésügyi engedélyezésének szabályait a villamos-energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására kiadott 382/2007. (XII.23.) Korm. rendelet határozza meg, és építésügyi hatóságnak a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal (továbbiakban: Hatóság) területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságát jelöli ki.

ca./ Eljárásrend:

A beruházó a kérelmét 2 eredeti példányban, továbbá a szakhatóságok számától függően további 1-1-1 példányban köteles benyújtani. A rendelet hatálya alá tartozó hatósági eljárásokban az eljárási cselekmények 2009. december 28. óta gyakorolhatók elektronikusan.

A Hatóság eljárására a VET 45 munkanapos ügyintézési határidőt állapít meg.

cb./ Egyes engedélyezési eljárások:

(1) Elvi építési engedélyezési eljárás

A beruházó az építési engedély megkérése előtt a létesítmény műszaki megvalósíthatóságának, továbbá műemléki, régészeti, településképi, természet és környezetvédelmi követelmények előzetes tisztázása céljából a Hatóságtól elvi építési engedélyt kérhet.

Elvi építési engedély alapján építési munka nem végezhető. Az engedély egy évig érvényes, ezen időtartamon belül a Hatóság, és a szakhatóság kötve vannak az engedélyben foglaltakhoz akkor is, ha időközben a jogszabályok, vagy kötelező hatósági előírások megváltoztak volna. Az érvényesség legfeljebb egy alkalommal további egy évvel meghosszabbítható, ha időközben nem következett be jogszabályváltozás.

Amennyiben a tevékenység környezeti hatásvizsgálati eljárás, illetve egységes környezethasználati engedély hatálya alá tartozik, az engedély iránti kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóságnak a környezeti hatásvizsgálat alapján hozott döntését, illetve az egységes környezethasználati engedélyt.

(2) Építési engedélyezési eljárás

Az elvi építési engedély alapján, vagy attól függően tényleges építési tevékenység végzésére vonatkozóan a beruházó építési engedély iránti kérelmet nyújt be a Hatósághoz.

A kérelemhez csatolni kell a környezetvédelmi hatóság határozatát, engedélyét.

Ha a kérelem benyújtását megelőzően a Magyar Energia Hivatal engedélye már rendelkezésre áll, azt is csatolni kell. Az építési engedély kiadásának nem feltétele a Magyar Energia Hivatal engedélye (összevont kiserőművi engedély), mindazonáltal a kivitelezés kizárólag ez utóbbi engedély jogerőre emelkedését követően kezdhető meg.

(3) Üzembe helyezési eljárás

Az elkészült létesítménynek az együttműködő villamosenergia-rendszerhez csatlakozása érdekében a beruházó üzembe helyezési eljárást folytat le a villamosmű műszaki-biztonsági követelményeiről 8/2001. (III. 30.) GM rendeletben foglaltak szerint.

A műszaki-biztonsági szempontú üzembe helyezési eljárást a beruházó, az üzemeltető (ha a beruházótól eltérő személy az engedélyes), a tervező és a kivitelező, illetve ezek megbízottjai folytatják le, mely eljárásnak a tűzvédelmi szemle szakaszába a területileg illetékes tűzvédelmi hatóságot kötelesek bevonni.

A jogszabályban előírt műszaki-biztonsági rendelkezések felügyeletét a Hatóság látja el.

(4) Üzemeltetési engedélyezési és használatbavételi engedélyezési eljárás

A Hatóság a kivitelezés és üzembe helyezési eljárás befejezését követően:

- közcélú hálózat, termelői vezeték, magánvezeték, közvetlen vezeték és azok tartószerkezetén elhelyezett, illetve külső kezelőterületű átalakító vagy kapcsoló berendezés tekintetében *üzemeltetési engedélyezési eljárás* keretében vizsgálja, hogy

- a tényleges megvalósulás a jogerős engedély szerint történt-e meg;

- az üzembe helyezés során betartották-e a külön jogszabályban foglalt követelményeket;

- erőmű, illetve belső kezelőterületű átalakító vagy kapcsolódó berendezés tekintetében használatbavételi engedélyezési eljárás keretében vizsgálja, hogy

- az építési munkát az építési engedélyben foglaltak szerint végezték el;

- az építmény az építési engedélyben megjelölt rendeltetésnek megfelelő és biztonságos használatra alkalmas állapotban van-e;

- az érintett közművek, kezelők és üzemeltetők hozzájárultak-e.

Az építési engedély alapján megépített erőművet a jogerős használatba vételi engedély birtokában lehet használatba venni.

cc./ Szakhatóságok

A Hatóság az eljárásába – adott szakkérdés felmerülésétől függően – az alábbi szakhatóságokat köteles bevonni:

(1) *Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal;*

(2) *Nemzeti Közlekedési Hatóság különböző szervei;*

(3) *fővárosi főjegyző;*

(4) *környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség;*

(5) *települési önkormányzat jegyzője;*

(6) *Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal;*

(7) *tűzvédelmi szakhatóság;*

- (8) *állami főépítész;*
- (9) *Honvéd Vezérkar;*
- (10) *bányakapitányság;*
- (11) *Magyar Energia Hivatal.*

A Hatóság eljárásában továbbá bevonásra kerülnek az alábbi közművek, kezelők és üzemeltetők :

- (12) *útkezelők;*
- (13) *vasutak üzemeltetői;*
- (14) *vízgazdálkodási társulatok;*
- (15) *távközlési szolgáltató;*
- (16) *víz-csatornázási művek;*
- (17) *hálózati engedélyes;*
- (18) *gázszolgáltató/gázmű;*
- (19) *távhőszolgáltató*
- (20) *KTV-internet szolgáltató*
- (21) *közlekedési társaságok*
- (22) *szén-hidrogén és kőolaj szállító társaságok*
- (23) *kéményseprőipari szolgáltató szerv*

d./ Építésügyi hatósági eljárások illetve és igazgatási-szolgáltatási díj vonzatai:

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény alapján az építésügyi hatósági eljárás illeték vonzata az alábbiak szerint alakul új, nem lakóépület építési engedélye esetén:

- (1) önálló rendeltetési egységenként 250 m² hasznos alapterületig 20.000,- Ft;
- (2) 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű önálló rendeltetési egységenként 100.000,- Ft.

Műtárgy építése esetén, ha annak mérete alapterületben kifejezhető, minden megkezdett 100 m²-ként 10.000,- Ft, ha jellemzően hosszban kifejezhető, akkor folyóméterenként.

A használatba vételi engedély kiadása iránti eljárásban az építési engedélyre irányadó eljárási illetékekkel megegyező mértékű eljárási illetéket kell fizetni.

A bioetanol-, biodízel üzemhez kapcsolódó villamoserőmű építésügyi engedélyezésével összefüggésben a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal egyes műszaki biztonsági közigazgatási eljárásnak és igazgatás jellegű szolgáltatásának a díjairól szóló 129/2005. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg - többek között - a Hivatalnak a sajátos energiaellátási építmények engedélyezésével összefüggő eljárási díjait. A kapcsolódó díjtétel (egyéb sajátos energiaellátási építményfajták létesítési és használatba vételi engedélyezése): 48 000 Ft.

Hálózati csatlakozás

Mind a bioetanol-, biodízel-üzemek villamos energia ellátásához, mind pedig a járulékos villamos-erőmű létesítéséhez kapcsolódóan engedélyezési eljárás részét képezi a villamos energia hálózatra történő csatlakozás.

a./ Hálózati csatlakozás alapjai:

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. Törvény (továbbiakban: VET), valamint az annak végrehajtására a 273/2007. (X.19.) Korm. Rendelet (VET Vhr.) szabályai alapján a beruházó, mint leendő rendszerhasználó a csatlakozás érdekében hálózati csatlakozási igény

bejelentést tesz a területileg „illetékes” hálózati engedélyesnél, akivel *ún. hálózati csatlakozási szerződést* köt, ami alapján a hálózati engedélyes – csatlakozási díj fejében – a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)ra hálózati csatlakozás kiépítését vállalja, a szerződésben meghatározott feltételek mellett és határidőig. A kivitelezés és az eredményes üzembe helyezési eljárás lefolytatását követően kerül sor hálózathasználati szerződés, valamint azzal együtt az üzemviteli megállapodás és mérlegköri szerződés megkötésére, ami a közcélúhálózat-használat megkezdésének a feltétele.

b./ Hálózati csatlakozási szerződés megkötése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a jelenleg hatályos, a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat (Elosztói Szabályzat – Mellékletek: 9. pont) alapján:

A csatlakozási szerződés megkötésének folyamata a beruházó igénybejelentésével indul, amely alapján az elosztói engedélyes köteles előzetes tájékoztatást adni – a csatlakozási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megjelölésével – a beruházónak.

A beruházó az elosztói tájékoztatás alapján – amennyiben 120 KV-os hálózatra csatlakozik, megvalósíthatósági tanulmány elosztói engedélyes általi jóváhagyását követően – csatlakozási tervet köteles készíteni, amit az elosztói engedélyes – 120 KV-os hálózatra csatlakozás esetén a rendszerirányítóval (MAVIR) együtt – hagy jóvá.

Jóváhagyott csatlakozási terv alapján, az alábbi dokumentumok csatolása mellett kerülhet sor a hálózati csatlakozási szerződés aláírására:

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat;
- jogerős környezetvédelmi határozat a külön jogszabályok által meghatározott esetekben;
- jogerős építési engedély a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivataltól;

Az Elosztói Szabályzat az elosztói engedélyes eljárása tekintetében eljárási határidőt nem állapít meg.

A hálózati csatlakozási szerződés megkötésének folyamata az egyik hálózati engedélyes gyakorlata alapján az alábbiak szerint zajlik:

- *Beérkezik az ügyfél igénybejelentése.*
- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül előzetes ajánlatot ad (műszaki követelmények, jogszabályi feltételek ismertetése) – regionális különbségek csak az adott terület műszaki sajátosságaiból adódhatnak.*
- *Az ügyfél szándéknyilatkozatot ad be az elosztói engedélyes által ismertetett követelmények teljesítésére.*
- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül végleges ajánlatot ad az ügyfélnek, beleértve a csatlakozási pont megjelölését.*
- *Az ügyfél a végleges ajánlat által előírt dokumentumokat benyújtja (beleértve: csatlakozási terv).*
- *Az elosztói engedélyes 30 napon belül tervszürit folytat le, és sikeres tervszüri esetén bekéri az alábbi dokumentumokat: építési engedély, környezetvédelmi engedély, cégkivonat.*
- *Az ügyfél beküldi a kért dokumentumokat.*
- *30 napon belül hálózatcsatlakozási szerződés megküldése.*

Az engedélyezés folyamatában a hálózati csatlakozási szerződés az MEH engedély szükséges előzménye.

c./ Hálózati csatlakozás kivitelezése:

A hálózati csatlakozási szerződés megkötését követően az MEH engedély birtokában a beruházó ún. kiviteli tervet készít, amit az elosztói engedélyes hagy jóvá. Az elosztói engedélyes által jóváhagyott kiviteli terv alapján kerülhet sor a hálózati csatlakozás kiépítésére.

A kivitelezést követően – az ellátási szabályzatokban, szabványokban és a területileg illetékes elosztói engedélyes üzletszabályzatában rögzítettek szerint – kerül sor az üzembe helyezési eljárás lefolytatására.

d./ Hálózathasználati szerződés:

A közcélúhálózat-használat megkezdésének feltétele – a hálózati csatlakozási szerződés birtokában kiadott MEH engedély alapján – a kivitelezést követően megkötött hálózathasználati szerződés és mérlegkörü (tagsági) szerződés megkötése.

e./ Hálózati csatlakozás költségei:

A hálózati csatlakozással összefüggésben „eljárási költség” – eltekintve a megvalósíthatósági tanulmány, illetve csatlakozási terv előkészítésének vállalkozói díjától – a csatlakozás kivitelezésével összefüggésben, ún. „csatlakozási díj” formájában merül fel.

A VET vonatkozó rendelkezései értelmében a hálózati engedélyesek a hálózatok üzemeltetése és hálózatokhoz való hozzáférés biztosítása során kötelesek előnyben részesíteni a széndioxidkibocsátás-mentes technológiával, továbbá a megújuló energiaforrásokból, hulladékból, illetve kapcsoltan villamos energiát termelőket.

A megújuló energiaforrások preferenciájával összhangban a VET a megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítésével összefüggésben a közcélú hálózat műszaki átalakításából (hálózati csatlakozás és hálózat megerősítése) származó költségek – részleges – viselésére kötelezi a hálózati engedélyeseket. A költségviselés mértékét és arányát a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet határozza meg.

A rendelet alapján főszabály szerint az erőmű csatlakozása esetén fizetendő csatlakozási díj a hálózati engedélyessel kötendő megállapodás tárgyát képezi, melynek során a hálózati engedélyes a legkisebb költség elvének figyelembe vételével köteles eljárni, és a csatlakozási díj összege – ha létesítés kizárólag az erőmű csatlakozását teszi lehetővé – nem haladhatja meg a hálózatbővítés beruházás aktivált értékét. Ha az erőmű a villamosenergia-termeléshez legalább 90%-ban megújuló energiaforrást használ, a csatlakozási díj nem haladhatja meg a beruházás aktivált értékének 50%-át. Továbbá a termelő mentesülhet a csatlakozási díj fizetési kötelezettség alól, ha a hálózati csatlakozáshoz szükséges eszközöket – a hálózati engedélyes által előzetesen egyeztetett és jóváhagyott kiviteli terv alapján – saját beruházásban valósítja meg.

Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye

A bioetanol-, biodízel-üzemek létesítéséhez járulékosan kapcsolódó villamos-erőművek létesítéséhez a Magyar Energia Hivatal (MEH) engedélye szükséges.

a./ Engedélyezési kategóriák

A VET alapján az engedélyezési eljárás menete a létesíteni és működtetni kívánt villamos-erőmű teljesítőképességétől függ: a MEH engedélyét csak 0,5 MW-t teljesítmény elérő és meghaladó erőművek esetében kell beszerezni, így tehát az ezen teljesítményt el nem érő, többnyire saját energia-ellátást biztosító villamos-erőművek esetében ezen engedélyt nem kell beszerezni.

Az engedélyköteles kategórián belül a 0,5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőművek (továbbiakban: kiserőmű), és az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek alkategóriáját lehet megkülönböztetni. Kiserőművek esetében a MEH a kiserőmű létesítésére

és a villamosenergia-termelésre vonatkozó engedélyt egy eljárásban (egyszerűsített engedélyezési eljárás) összevontan adja ki (kiserőművi összevont engedély), míg az 50 MW-ot elérő, vagy meghaladó erőművek esetében külön létesítési, illetve az erőmű kivitelezését és próbaüzemét követően külön működési engedélyt ad ki.

Az engedélyek iránti kérelemhez a hálózati engedéllyessel kötött hálózati csatlakozási szerződést, mint az engedély előfeltételét kell csatolni.

b./ Kiserőművi összevont engedély

A kiserőművi összevont engedély mind a létesítésre, mind pedig a villamos termelésre feljogosítja a kérelmezőt meghatározott időre, mely határozott idő meghosszabbítható.

A kiserőművi összevont engedély a kivitelezés előfeltétele, kizárólag a jogerőre emelkedést követően kezdhető meg a kivitelezés. A kérelmező által szolgáltatott adatok alapján a MEH az engedélyben meghatározza a kivitelezés határidejét, ami kérelemre meghosszabbítható az eredeti határidőtől számított legfeljebb 3 év időtartamra.

A kiserőművi összevont engedély esetében külön működési engedélyt nem kell beszereznie a kérelmezőnek, mindazonáltal a tervezet üzembe helyezését legalább 2 hónappal megelőzően köteles az engedélyes az üzembe helyezésről a MEH-t és átviteli rendszerirányítót értesíteni.

c./ Létesítési és működési engedély

Az 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek esetében a MEH két lépésben engedélyezi az erőmű-létesítést.

Az erőmű létesítése külön létesítési engedélyt kell kérnie a beruházónak, mely engedély a kivitelezés megkezdésének előfeltétele. A MEH az engedélyt határozott időtartamra adja ki, amit a Hivatal egy alkalommal az eredeti időtartammal – de legfeljebb további két évre – meghosszabbíthat.

A beruházó a villamosenergia-termelését és értékesítését kizárólag a MEH által az üzembe helyezést követően kiadott működési engedély birtokában kezdheti meg.

d./ Eljárás rendre vonatkozó fontosabb szabályok:

A VET Vhr. alapján a MEH előtti engedélyezési eljárásban a kérelmet írásban, és elektronikusan szerkeszthető formában is köteles benyújtani.

Az engedélyezési eljárás során a MEH ügyintézési határideje: 3 hónap.

A kiserőművi összevont engedélyezési eljárás igazgatási és szolgáltatási díja a 91/2007. (XI.20.) GKM rendelet alapján (teljesítő képességtől függően):

(1) 0,5 – 5 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	500.000,- Ft
(2) 5 MW fölött – 20 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	1.000.000,- Ft
(3) 20 MW fölött – 50 MW teljesítőképességű erőmű esetében:	2.500.000,- Ft

Adóraktári engedély

A bioetanol és a biodízel a jövedéki adóról és jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. CXXVII. törvény hatálya alá tartozó jövedéki termékek, ennél fogva az üzem működése során keletkező bioetanol illetve biodízel tárolására tekintettel a beruházónak adóraktári engedélyt kell beszereznie az üzem működtetéséhez.

A beruházó az adóraktári engedély iránti kérelmet az illetékes hatósági felügyeletet ellátó vám- és pénzügyőri hivatalhoz köteles benyújtani. A kérelemnek többek között tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát a felajánlott jövedéki biztosíték összegéről.

A vámhatóság az adóraktár működését hatvan napon belül bírálja, ezen belül:

- (1) a kérelem benyújtásától számított 30 napon belül – kísérleti előállítást végző üzem esetében 15 napon belül – helyszíni ellenőrzést tart;

(2) a helyszíni ellenőrzést követő 15 napon belül közli a kérelmezővel a felajánlott jövedéki biztosíték összegének elfogadását, vagy attól eltérő összegben történő megállapítását. (A jövedéki biztosíték összege az adóaktárban várhatóan előállításra kerülő, illetve adómegfizetése nélkül betárolásra kerülő mennyiséghez igazodóan kerül megállapításra.)

(3) az adóaktári engedély a jövedéki biztosíték rendelkezésre bocsátását igazoló okmányok eredetiben való közlését követő 15 napon belül kerül kiadásra.

Kiemelt beruházások

1. Kiemelt beruházássá minősítés jogi alapjai

a./ Jogsabály célja

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. Törvény alapján a kormány jogosult rendelet útján a törvény által meghatározott kritériumoknak megfelelő – így különösen a részben vagy egészben európai uniós támogatásból megvalósítandó, vagy egyedi kormánydöntéssel megítélt támogatásból megvalósítandó, vagy legalább 2 milliárd forint teljes költségigényű, vagy legalább 50 új munkahely teremtését biztosító – beruházások hatósági engedélyezési ügyeire a törvényben foglalt gyorsítást célzó rendelkezéseket alkalmazni.

b./ Az eljárás gyorsítását célzó rendelkezések

A kormány által kiemelt beruházások esetén – a 193/2009. (IX.15.) Korm. rendelet által általános jelleggel bevezetett – *összevont építésügyi hatósági engedélyezési eljárás* lefolytatását teszi lehetővé. Ennek értelmében:

(a) Az összevont eljárás iránti kérelem beérkezésétől számított 10 munkanapon belül az építésügyi hatóság és az érintett szakhatóságok és közműszolgáltatók bevonásával tárgyalást és helyszíni szemlét tartanak. A szakhatóság és a közműszolgáltatók az állásfoglalásukat és nyilatkozatukat legkésőbb a szemle megtartásától számított 5 munkanapon belül kötelesek megadni.

(b) A helyszíni szemle során feltárt tények és nyilatkozatok alapján az építésügyi hatóság elvi keretengedélyben megállapítja az építési engedély megadásának általános feltételeit. Az ügyintézési határidő: 15 munkanap.

(c) A jogerős elvi keretengedély 1 évig hatályos, és egy alkalommal további 1 évvel meghosszabbítható, ha az engedély lényeges tartalmát érintő jogszabály változás nem következett be.

(d) Az elvi keretengedély hatályán belül benyújtott kérelem alapján indult építésügyi hatósági eljárásban az elvi keretengedélyben foglaltak mind az építésügyi hatóságot, mind pedig a szakhatóságokat és közműszolgáltatókat akkor is kötik, ha a keretengedély megadását követően a keretengedély lényeges tartalmát érintő jogszabályok megváltoztak.

Az eljárás gyorsaságát biztosító további rendelkezések:

(e) A szakhatósági eljárásra irányuló ügyintézési határidő legfeljebb 10 munkanap, amit a szakhatóság vezetője egy alkalommal legfeljebb 5 munkanappal hosszabbíthat meg. ;

(f) A hiánypótlásra történő felhívás, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatközlésre irányuló felhívás kiadására egy-egy alkalommal kerülhet sor.

(g) Az elsőfokú határozat elleni fellebbezést soron kívül, de legfeljebb 22 munkanapon belül el kell bírálni;

2. A kiemelt beruházássá minősítés gyakorlata

A megújuló energiaforrások hasznosítása körében a kormány a 15/2010. (II.5.) rendeletével kiemelt beruházássá minősítette a Pannonia Ethanol Zrt. Dunaföldvár közigazgatási területén megvalósuló bioetanol-előállító projektjét. Továbbá előkészületben van a Duna-Etanol Zrt.

Dunaalmás közigazgatási területén megvalósuló bioetanol-biogáz-kisüzem projekt, és az EM-Bioetanol Kft. Kaba város közigazgatási területén lévő bioetanol-biogáz-kisüzem projekt kiemelt beruházássá minősítése.

A kiemelt beruházássá minősítés gyakorlatát figyelembe véve ellentmondásosnak tűnik annak alkalmazása, tekintettel arra, hogy a dunaalmási projekt engedélyezése lezárult, a dunaföldvári projekt környezetvédelmi és építési engedély iránti kérelme 2-3 hónapja benyújtásra került.

Egyúttal megállapítható, hogy törvény rendelkezéseihez igazodóan a Kormány első fokú hatóságként több esetben az ügyfajtára vonatkozó különös eljárási szabályok szerint fellebbezés elbírálására jogosult másodfokú hatóságot jelölte ki, ami nem feltétlenül egyszerűsíti le az eljárást, tekintettel arra, hogy a másodfokú hatóság nem rendelkezik az elsőfokú ügyintézés gyakorlatával.

Jogszabályi anomáliák

a./ Kérelem benyújtása – elektronikus kapcsolattartás

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 2009. október 1.-vel bekövetkező módosítása alapvető változást hozott, és az elektronikus kapcsolattartás (beleértve a kérelem benyújtását) módja tekintetében is új szemléletet tükröz. Nem az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét nevesíti jogként, hanem az általános elektronikus kapcsolattartáshoz képest ügyféli jogként a nem elektronikus kapcsolattartás lehetőségét rögzíti (8.§(1) bekezdés), továbbá általános jelleggel rögzíti, hogy írásbeli kapcsolattartásnak minősül az elektronikus kapcsolattartás (28./B § (1) bekezdés).

Bár a jogszabályváltozás folytán az elektronikus kapcsolattartás általános jellegűvé vált, a Ket. a módosítás ellenére fenntartja annak lehetőségét, hogy törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet az elektronikus kapcsolattartás tekintetében eltérően rendelkezzen. A kormányrendeleti jogszabályforma tekintetében fontos kiemelni, hogy kizárólag az eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendeletek tekintetében teszi lehetővé az elektronikus kapcsolattartás általános szabályától történő eltérést, azaz törvényi felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet nem korlátozhatja a Ket. által törvényi szinten biztosított elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

Ennek ellenére környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendeletnek a 2009. október 1.-i hatállyal bekövetkező változása nincs összhangban a Ket. megváltozott rendelkezéseivel: a kérelmező változatlanul köteles a rendelet hatálya alá tartozó eljárásokban a kérelmet mellékleteivel együtt 8 nyomtatott példányban előterjeszteni, és 2009. október 1. napjától az elektronikus adathordozón történő benyújtása is kötelező. 2009. október 1.-ét megelőzően az elektronikus adathordozón történő benyújtás csak lehetőség volt, a nyomtatott dokumentáció kötelező benyújtása mellett. Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy a Ket. az elektronikus kapcsolattartást tekinti általánosnak, és 28./B§ (2) bekezdése értelmében kizárólag törvény, eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelet, vagy önkormányzati rendelet számára teszi lehetővé az eltérést, mindazonáltal a 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott, hanem törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet, így az nem térhet el érvényesen a Ket.-nek a kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezéseitől.

A módosított 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet fenti rendelkezésével egyezően a VET Vhr. 53.§ (1) bekezdése is a Ket. rendelkezéseivel ellentétesen írja elő a kérelmező számára a kérelemnek a nyomtatott és elektronikus formában történő benyújtását, annak ellenére, hogy nem eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott kormányrendelettről van szó.

b./ Hálózati csatlakozás

ba./ csatlakozási díj:

Megállapítható, hogy a 117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet az erőművek hálózati csatlakozásának díjával összefüggésben alapvetően kiszolgáltatott helyzetbe hozza az erőművek beruházóit a hálózati engedéllyessel szemben.

A rendelet főszabály szerint a beruházó és a hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi a csatlakozási díjat, azon feltételek meghatározásával, hogy a hálózati engedélyes a „legkisebb költség” elve alapján köteles eljárni, és csatlakozási díj a hálózatfejlesztési beruházás aktivált értékét nem haladhatja meg.

Nyilvánvaló, hogy a rendelet vonatkozó rendelkezései nem nyújtanak garanciát arra, hogy a hálózati engedélyes a leggazdaságosabban megvalósítható csatlakozási pontot jelölje meg, és valóban csak olyan hálózatfejlesztések költségeit terhelje rá a beruházóra, amik valóban szükségesek az erőmű hálózati csatlakozásához. Nyilvánvaló, hogy a beruházó a projekt mielőbbi megvalósíthatósága érdekében a hálózati engedélyes jogsértő magatartásával szemben nem fog hivatalos eljárást kezdeményezni.

A fent körülírt helyzet megoldását jelentené, ha az erőmű hálózati csatlakozásához szükséges hálózatfejlesztés és a költségeinek meghatározása nem a hálózati engedélyes hatáskörébe tartozna, illetve a beruházó azt nem a hálózati engedélyes részére lenne köteles megfizetni.

bb./ Csatlakozási szerződés létrejöttének eljárási rendje:

Megállapítható, hogy sem a VET, sem a VET Vhr. nem rendelkezik a termelők hálózati csatlakozására vonatkozó eljárási rendről. Ehelyett a hálózati csatlakozás eljárás rendjét a Magyar Energia Hivatal által jóváhagyott Elosztói Szabályzat határozza meg, ami jogszabályi jelleg hiányában nem biztosít közvetlen hivatkozási alapot a hálózati csatlakozást kérelmezők részére. A jogszabályi kötelező erő formai hiányán túl egyúttal megállapítható, hogy tartalmilag sem szabályozza kielégítő módon az eljárási rendet, tekintettel arra, hogy az elosztói engedélyesre nézve nem állapít meg konkrét eljárási határidőket.

Megállapítható, hogy míg a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény végrehajtásáról szóló 19/2009. Korm. rendelet 67.§ konkrét határidőt állapít meg az elosztói engedélyesre nézve, hogy a termelő csatlakozási kérelmére ajánlatot adjon (meghatározott tartalommal), a VET, VET Vhr. a hálózati engedélyesre nézve nem tartalmaz ilyen szabályt, ami a termelőket kiszolgáltatott helyzetbe hozza a Hálózati engedéllyessel szemben.

Az átviteli és elosztói hálózatokhoz való megkülönböztetés- és visszaélésmentes hozzáféréseinek biztosíthatósága érdekében jogszabályi szinten szükséges és indokolt a hálózati csatlakozás eljárási rendjét szabályozni, és olyan eljárási garanciális szabályokat (pl. ügyintézési határidő, hálózati csatlakozási szerződés megkötésének feltételei) megállapítani, ami elejét venné a hálózati csatlakozás indokolatlan elhúzódnak.

A hálózati csatlakozási rend jogszabályi szintű szabályozását indokolja az a körülmény, hogy az Elosztói Szabályzat az engedélyezési eljárás folyamatát alapvetően meghatározó követelményeket fogalmaz meg a hálózati csatlakozási szerződés megkötésével összefüggésben. Nevezetesen jogszabályi szinten semmi nem rögzíti, hogy a hálózati csatlakozási szerződésnek, illetve ezáltal az MEH engedélynek előfeltétele lenne a jogerős építési engedély. A 273/2007. (X.19.) kormány rendelet 4. sz. melléklete értelmében a kiserőművi összevont engedélyhez a tevékenység gyakorlásához szükséges más jogszabályokban meghatározott hatósági engedélyeket kell csatolni, mely engedélykörbe nem sorolható be az építési hatósági engedély. Továbbá a 382/2007.(XII.23.) kormány rendelet 5.sz. melléklete értelmében fennáll az elvi lehetősége annak, hogy a villamos-energiapari építési engedély iránti kérelemhez csatolásra kerüljön a MEH engedély. Ezzel szemben az Elosztói Szabályzat rendelkezéseinek tükrében az MEH engedélynek szükségszerű előzménye – hálózati csatlakozás előfeltételeként – a jogerős építési engedély.

A jogszabályszerű szabályozást indokolja továbbá az a körülmény is, hogy egyes esetekben – 120 KV-os hálózatra csatlakozás – az elosztói engedélyes mellett a rendszerirányító (MAVÍR) jóváhagyása is szükséges, és miután a rendszerirányító az elosztói engedélyeshez képest nagyobb rendszer szempontjából vizsgálja a csatlakozást, így az elosztói engedélyeshez benyújtott dokumentációs csomaggal szemben a rendszerirányító más követelményt fogalmazhat meg.

c./ Építésügyi hatósági eljárás

A biodízel- és bioetanol-üzemek építési engedélyezése tekintetében különös problémát jelent, hogy a jogszabályok az üzem egyes részei tekintetében párhuzamosan két építésügyi hatóságot jelölnek ki. Az üzemnek azon építményei tekintetében, melyek közvetlenül a veszélyes folyadéktárolók elhelyezését vagy védelmét szolgálják a 260/2006 (XII.20.) Korm. rendelet a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt jelöli ki hatáskörrel rendelkező építésügyi hatóságnak, egyéb építményrészek tekintetében pedig az általános szabályok szerint a 343/2006. (XII.20.) Korm. rendelet az önkormányzati jegyzőt jelöli ki.

Ez a jogszabályi környezet a beruházók számára a több elemből álló, mégis műszakilag egységet képező létesítmény építésügyi engedélyezése tekintetében párhuzamos építésügyi engedélyezést tesz szükségessé, ahol a két külön hatósági eljárás indokolatlan bürokratikus terhet – különös tekintettel a párhuzamosan folyó eljárásban a két építésügyi hatóság közötti kapcsolattartásra – eredményez.

d./ Szakhatóságok

A környezetvédelmi engedélyezési eljárásba kilenc, a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági eljárásba pedig huszonegy szakhatóság, valamint közmű és egyéb üzemeltető kerül bevonására kerülhet sor.

Egyúttal megállapítható, az építésügyi hatóság (MKEH) annak ellenére, hogy az építésügyi engedély iránti kérelemhez a környezetvédelmi hatóság engedélyét csatolni kell, szakhatóságként vonja be a környezetvédelmi főhatóságot (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség).

e./ Közműszolgáltatók

A hálózati csatlakozáshoz hasonlóan a beruházók a közműkezelők, és üzemeltetők vonatkozásában kiszolgáltató helyzetben vannak. Ezek a kezelők magáncégek, akik kiemelt közfeladatot látnak el piaci alapon, monopolhelyzetben, úgy hogy az engedélyezési eljáráshoz kapcsolódó eljárásuk nincsen megfelelően szabályozva, és a kérelmező helyzetét biztosító eljárási garanciákkal ellátva.

Gyakorlati anomáliák

a./ Ügyintézési határidők

Különösen a környezetvédelmi és építésügyi engedélyezési eljárásokban merülnek fel határidő-túllépések: gyakran eléri a hat hónapot, egységes környezet használati engedély esetében akár hosszabb is lehet.

Általános jelleggel megállapítható, hogy az eljárások időbeli elhúzódnak jelentős része arra vezethető vissza, hogy a szakhatóságok a jogszabályban előírt ügyintézési határidőt nem tartják meg, és a főhatóságok a szakhatósági állásfoglalás bevétele nélkül nem hoznak határozatot. Éppen ezért a Ket. 2009. október 1.-i módosításával bevezetett eljárási illeték, igazgatási szolgáltatási díj visszafizetési szankció nem biztosítja megfelelően a kérelmező ügyfélnek az eljárás gyors, ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő törvényes érdekét.

Az eljárások gyors és ésszerű határidőn belül történő befejezésének jogszabályi szintű biztosítása érdekében elkerülhetetlen az eljárási rend olyan reformja, mely kimondja, hogy amennyiben a szakhatóság a rendelkezésére álló határidőn belül, illetve azt követő 8 munkanapos póthatáridőn belül nem nyilatkozik a főhatóság megkeresésére, a szakhatósági

hozzájárulást megadottnak kell tekinteni, és a főhatóság ennek megfelelően köteles határozatot hozni.

b./ Hálózati csatlakozás

A Jogszabályi Anomáliák fejezet b./ pontban hivatkozott szabályozási úrból kifolyólag a hálózati csatlakozás során a hálózati engedélyes sem ügyintézési határidőhöz, sem egyéb érdemi eljárási szabályokhoz nincs kötve, ami a beruházót a hálózati csatlakozás során teljesen kiszolgáltatott helyzetbe hozza. A szabályozási környezetből adódóan a beruházó a hálózati csatlakozás során mind az ügyintézési időt, mind a műszaki feltételeket, mind pedig a pénzügyi feltételeket illetően teljes bizonytalansággal néz szemben, ami a gyakorlatban a hálózati csatlakozás több hónapos időbeli elhúzódsát szokta eredményezni. A gyakorlati tapasztalatok alapján az átlag eljárási idő 6-12 hónap, de akár 2 évig is eltarthat a folyamat.

A beruházói interjúk során valamennyi interjú alany a legnehezkesebb eljárások közé sorolta a hálózati csatlakozási szerződés megkötését.

Olyan esetről is beszámoltak, amikor a hálózati engedélyes nem biztosította a beruházó számára a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet 4.§ (7) bekezdésében foglalt jogszabályi lehetőséget arra, hogy a jóváhagyott kiviteli terv alapján a beruházó saját beruházásban valósítsa meg a szükséges hálózatfejlesztést.

c./ Területrendezési terv

A 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet alapján a környezetvédelmi engedélyezési eljárásba szakhatóságként kell bevonni az állami főépítészt az 5 MW teljesítőképességet elérő és azt meghaladó erőművek létesítésének a megyei területrendezési tervekkel, az 50 MW teljesítőképességet meghaladó erőművek létesítésének az országos és megyei területrendezési tervekkel való összhangja vonatkozásában.

Annak érdekében, hogy a beruházó kizárja annak veszélyét, hogy a Felügyelőség a környezetvédelmi engedély iránti kérelmet az állami főépítész szakhatósági hozzájárulásának hiányában utasítsa vissza a megyei területrendezési terv, illetve 50 MW teljesítőképesség felett az országos területrendezési terv módosítása szükséges. A 2003. évi XXVI. törvény, valamint az 1996. évi XXI. törvény alapján lehetősége van a főépítésznek arra, hogy a rendezési terv módosításáig – de legfeljebb 5 évre szólóan – területfelhasználási engedélyt adjon ki. Amennyiben az állami főépítész a területfelhasználási engedély kiadását megtagadja, az engedélyezési eljárás megindítását a megyei, illetve országos területrendezési terv módosításának kell megelőznie. Szükséges kiemelni, hogy az 5 MW és 50 MW közötti teljesítőképességű erőműveket a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet vonta be a térségi jelentőségű elemek körébe, tekintettel arra, hogy az általa hatályon kívül helyezett 18/1998. (VI. 25.) KTM rendelet szerint kizárólag az 50 MW teljesítményt meghaladó erőművek minősültek az országos, illetve megyei területrendezési tervek szempontjából releváns létesítménynek.

Következésképpen az 5 MW-ot meghaladó teljesítőképességű kiserőművekre nézve további engedélyezési terhet jelent, hogy a környezetvédelmi engedélyezési eljárás előfeltétele, hogy az erőmű-létesítés a megyei területrendezési tervvel összhangban legyen, abban feltüntetésre kerüljön.

d./ Egyéb megállapítások, anomáliák

Az eljárás komplexitása miatt számos beruházó vesz igénybe szakcéget a környezetvédelmi, építésügyi, hálózatcsatlakozási eljárásban illetve egyes szakhatósági eljárásokban is.

A Hatóság és a szakhatóságok közötti kapcsolattartás jellemzően csak írásbeli, horizontális koordináció jelenleg nem működik a szakhatóságok között. Az elektronikus ügyintézés sem működik még. A hatékony engedély-kérelmezők azzal rövidítik az eljárást, hogy valamennyi

szakhatósággal közvetlenül tartják a kapcsolatot, illetve az írásos határozatok „postázását átvállalják”.

Szinte egybehangzó a beruházók véleménye abban a tekintetben, hogy a Közlekedési Hatóság a legkörülményesebb, leghosszabb szakhatóság, valamint, hogy a hálózati engedélyes magán társaságok eljárása rendkívül időigényes.

Az engedélyezési eljárások szempontjából rendkívüli időbeli bizonytalansági tényező a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal esetleges főhatósági eljárása. Ezen szakhatóság az építési engedélyezési eljárás során is észlelheti, hogy bár nem régészeti lelőhely a terület, de a közelében lévő régészeti lelőhely jellege miatt szükség van régészeti feltárássra, melynek eredményeként mint főhatóság kb. 6-7 hónapos eljárást bonyolít le.

A visszajelzések alapján a Magyar Energia Hivatal engedélyezési eljárásával elégedettek a kérelmezők.

A hatóságok, szakhatóságok felkészültsége rendkívül eltérő, megújulótechnológia-vonatkozású képzésben nem vesznek részt az engedélyezésben részt vevő munkatársak.

A teljes engedélyezés hatósági/szakhatósági költségei az előzetesen kalkuláltak egyes esetekben a tízszeresét is elérik.

5 MELLÉKLET - KÉRDŐÍVEK

5.1 BERUHÁZÓ

Kérdéssor a megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatának megismerésére beruházói oldalról

Interjú célja: A megújulóenergia-beruházások engedélyezési eljárásának feltérképezése, az engedélyezés anomáliáinak feltárása

Megbízó: Magyar Energia Hivatal (a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium kezdeményezésére)

Az interjúkat vezeti: Energia Klub

Az Energia Klub Magyarországon egyedülálló módon immár 20 éve dolgozik egy új szemléletmód elterjesztésén. Kutatásainkkal, képzéseinkkel és a széles körű kommunikációval a célunk, hogy mind az energiát termelők, mind a felhasználók, vagy éppen a politikai döntéshozók másként viszonyuljanak az energiához.

A kutatási projektben a jogi szakértelmet a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda képviseli.

Az összeállított anyagban neveket nem használunk fel, minden interjúalanyt anonimitást biztosítunk.

Kérdések

0. Milyen engedélyezés alatt álló projektjei vannak?
1. Kérem, általánosságban írja le az adott projekt(ek)hez kapcsolódó engedélyezési folyamatot, ahogyan Ön tapasztalta!
 - (- egyértelmű, hogyan kell elkezdni a folyamatot?
 - ki nyújt ebben segítséget?
 - tudja-e, hogy milyen jogi környezetben mozog? ...)

Általános

2. Mennyire tartja átláthatónak az engedélyezési folyamat szabályozását, egyszerűen értelmezhetőnek tartja az egyes jogszabályokat?
3. Az ügyintézés ezen jogszabályoknak megfelelően történik?

Engedélyek száma, megnevezése

4. Pontosán milyen engedélyek beszerzésére és szakhatósági hozzájárulásokra volt szükség a beruházás elindításához?
5. Mely szakhatóságokat kellett az engedélyezési folyamatba bevonni? Ezek közül melyekkel állt Ön közvetlen kapcsolatban? Melyekkel nem volt közvetlen kapcsolat (csak az engedélyeztető hatóságon keresztül)?
6. Volt-e arra példa, hogy ugyanazon hatósághoz több engedély beszerzése kapcsán kellett fordulni?
7. Mely engedélyek beszerzése volt problémás, és miért?
8. Mely engedélyek beszerzése volt problémamentes, és miért?

Az ügyintézés

9. Összesen mennyi ideig tartott, amíg megkapott minden engedélyt?
10. Mennyire tarja átláthatónak az engedélyezés ügyintézését? Létezik-e az összes eljárást összefogó egyablakos rendszer?
11. A kérelem elbírálásának határidejét közlik-e előre?
12. Mennyi ideig tartott az egyes engedélyek beszerzése?
 - Környezetvédelmi engedély:

Építési engedély:
Vezetékjogi engedély:
MEH összevont kiserőművi engedély:
Használatbavételi engedély:
Egyéb, pl. csatlakozási szerződés:

13. Kényszerítették-e az esetleges eljárási késlekedések, problémák az üzleti terv bázis számainak érdemi megváltoztatására?
14. Amennyiben elutasították a kérelmét, megfelelően indokolták ezt? Pontosan mire hivatkozott a hatóság?
15. Melyek azok a hivatalok ahol teljesen gördülékenyen ment az ügyintézés?
16. Van horizontális koordinációs mechanizmus az engedély különböző elemeiért felelős közigazgatási szervek között?
17. Az ügyintézők és a döntéshozók az Ön megítélése alapján mennyire rendelkeztek megfelelő szakmai ismeretekkel a kérelem érdemi elbírálásához?
18. Milyen tapasztalatai voltak a villamos energia rendszerhez csatlakozás kapcsán (mind technikai, mind ügyintézési szempontból)?
19. Tapasztalt az ügyintézésben visszasságokat, ha igen, hol és mi történt az ilyen esetekben?

Illetékek

20. Engedélyenként mennyi volt az adminisztrációs díj illetve költség?
21. Az illetékek az ilyen engedélyek megadásával járó közigazgatási költségekkel kapcsolatosak? Hol teszik közzé ezen díjakat?
22. Volt-e példa arra, hogy az előíráshoz képest eltérő díjat alkalmaztak?
23. Milyen arányban állnak ezek az illetékek és egyéb közigazgatási díjak az adott projekt költségvetéshez?

Tapasztalatok

24. Milyen pozitív hazai példákat hallott a versenytársaktól, kollégáktól, amikor gördülékenyen működött az ügyintézés?
25. Milyenek a külföldi tapasztalatok, hasonló ügyek intézésében, milyen konkrét eseteket hallott, esetleg vizsgáltak meg üzletfeleikkel, partnereikkel?
26. Tapasztalt hátrányos megkülönböztetést, elfogultságot az eljárások során?
27. A beruházás „zöld” jellegére tekintettel az eljárás során tapasztalt kedvezőbb elbírálást?

Javaslatok

28. Hogyan lehetne értelmezhetőbbé tenni az ügymenetet? Mik lennének a javaslatai?

Köszönjük, hogy válaszolt a kérdéseinkre!

Megújulóenergia-technológiánként több interjút is készítünk. Egy további körben keressük fel az egyes engedélyező hatóságokat, hogy az ő tapasztalataikat is megismerjük. A végleges elemzés március végére készül el, a felhasználási jogokkal a Magyar Energia Hivatal rendelkezik.

5.2 HIVATALI MUNKATÁRS

Kérdéssor a megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatának megismerésére a hatóságok oldaláról

Interjú célja: A megújulóenergia-beruházások engedélyezési eljárásának feltérképezése, az engedélyezés anomáliáinak feltárása

Megbízó: Magyar Energia Hivatal (a Közlekedési, Hírközlési és Energetikai Minisztérium kezdeményezésére)

Az interjút vezeti: Energia Klub

Az Energia Klub Magyarországon egyedülálló módon immár 20 éve dolgozik egy új szemléletmód elterjesztésén. Kutatásainkkal, képzéseinkkel és a széles körű kommunikációval a célunk, hogy mind az energiát termelők, mind a felhasználók, vagy éppen a politikai döntéshozók másként viszonyuljanak az energiához.

A kutatási projektben a jogi szakértelmet a Lengyel Attila Ügyvédi Iroda képviseli.

Az összeállított anyagban neveket nem használunk fel, minden interjúalanyunk anonimitást biztosítunk.

Interjúkérdések

2. Az Ön hatóságánál hány darab megújulóenergia-beruházással kapcsolatos engedélyezési eljárás van folyamatban?

Általános

3. Kérem, általánosságban írja le az engedélyeztetési folyamat Önt érintő részét, ahogyan Ön tapasztalja!
 - (- mennyire egyértelmű az ügyfelek számára, hogyan kell elkezdni a folyamatot?
 - kérelem benyújtását megelőzően kérnek-e tanácsot az ügyfelek?
 - hogyan kerülnek kapcsolatba az ügyféllel? ...)
2. Mennyire tartja átláthatónak, egyszerűen értelmezhetőnek az engedélyezési folyamatot leíró jogszabályokat?
3. Meghatároznak ezek a jogszabályok területi (regionális vagy helyi) különbségeket az eljárásban?
4. Tapasztalt illetve tapasztal-e a jogszabályokon belül ellentmondásokat, illetve a jogszabályok-rendeletek között ellentétes pontokat?

Az ügyintézés

5. Hatóságuk eddig mely megújulóenergia-technológiákkal találkozott az engedélyezési eljárások során?
6. Létezik-e az összes eljárást összefogó egyablakos rendszer? Pontosan hogyan zajlik az adminisztrációs folyamat, az engedély kérelmek elbírálása?
7. Házon belül milyen szinteken és mely kollégákkal kell egyeztetnie?
8. Ki hozza meg a végső döntést?
9. Hol van pontosan az Ön helye a folyamatban?
10. Megkapja-e Ön azokat az információkat (akár az engedélykérelmezőtől, akár a szakhatóságoktól), amelyek segítségével megalapozott döntéseket tud hozni?
11. Létezik-e külön szakképzés a megújulóenergia-beruházásokkal kapcsolatos engedélyezési eljárások ügyintézői számára?

12. Az engedélyezési folyamat figyelembe veszi-e az egyes megújulóenergia-technológiák sajátosságait? Ha igen, ez hogyan történik? A „zöld” jellegre tekintettel ezek a beruházások élveznek előnyösebb elbírálást egyéb ügyekhez képest?
13. Ha volt példa egy kérelem elutasítására - melyek a leggyakoribb elutasítási okok?
14. Az illetékek az engedélyek megadásával járó közigazgatási költségekkel kapcsolatosak-e?
15. Hol teszik közzé ezen díjakat?
16. Tapasztalt-e problémákat az illetékek, eljárási díjak kiszabásánál?

Szakhatóságok / társszervezetek

17. Mely szakhatóságokat kell bevonnia az engedélyeztetési folyamatba, és milyen esetekben?
18. Mik a tapasztalatok az egyes szakhatóságokkal?
19. Személyes, napi kapcsolatban van ezekkel a kollégákkal?
20. Milyen tapasztalatokról számoltak be a szakhatóságok az eljárás őket érintő részéről?
21. A szakhatóságokkal a hatóság vagy az ügyfél közvetlenül tartja a kapcsolatot?
22. Van valamilyen horizontális koordinációs mechanizmus az engedély különböző elemeiért felelős közigazgatási szervek között?

Határidők

23. Milyen határidőket kell betartania? A kérelem elbírálásának határidejét közlik-e előre az ügyféllel?
24. Mi az átlagos ügyintézési határidő? A jogszabály szerinti határidőket tudják tartani?
25. Ha a hatóság nem tudott betartani egy határidőt, annak mi volt az oka?

Kérelmezők

26. Melyek a beruházók, kérelmezők által elkövetett leggyakoribb hibák?
27. Milyen információt és segítséget kapnak az ügyfelek kérelmük benyújtásakor?
28. Kívánatosnak tartja-e Ön azt, hogy az ügyfél az ügyintézési folyamat előtt személyesen felkeresse Önt?

Tapasztalatok

29. Hallott-e példákat arról, hogy külföldi hatóságoknál hogyan zajlik a döntéshozatal?
30. Hogyan lehetne az Ön véleménye szerint egyszerűbbé tenni az ügymenetet? Mik lennének a javaslatai?

Köszönjük, hogy válaszolt a kérdéseinkre!

Megújulóenergia-technológiánként több interjút is készítünk. Párhuzamosan keressük fel az egyes engedélyező hatóságokat, valamint az érintett beruházókat, hogy az ő tapasztalataikat is megismerjük. A végleges elemzés március végére készül el, a felhasználási jogokkal a Magyar Energia Hivatal rendelkezik.

5.3 HÁLÓZATI ENGEDÉLYES

Kérdéssor a megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatának megismerésére a hálózati engedélyesek oldaláról

Interjú célja: A megújulóenergia-beruházások engedélyezési eljárásának feltérképezése, az engedélyezés anomáliáinak feltárása. Az engedélyezéshez szorosan kapcsolódik a hálózati csatlakozási szerződés megkötése is.

Megbízó: Magyar Energia Hivatal (a Közlekedési, Hírközlési és Energetikai Minisztérium kezdeményezésére)

Az interjút vezeti: Energia Klub

Az Energia Klub Magyarországon egyedülálló módon immár 20 éve dolgozik egy új szemléletmód elterjesztésén. Kutatásainkkal, képzéseinkkel és a széles körű kommunikációval a célunk, hogy mind az energiát termelők, mind a felhasználók, vagy éppen a politikai döntéshozók másként viszonyuljanak az energiához.

A kutatási projektben a jogi szakértelmet a Lengyel Attila Ügyvédi Iroda képviseli.

Az összeállított anyagban neveket nem használunk fel, minden interjúalanyt anonimitást biztosítunk.

Interjúkérdések

4. Az Ön szervezeténél hány darab megújulóenergia-beruházással kapcsolatos szerződéskötési eljárás van folyamatban (milyen technológiákról van szó)?
Hány megkötött szerződéssel rendelkeznek?

Általános

5. Kérem, általánosságban írja le a szerződéskötés folyamatát, ahogyan Ön tapasztalja!
(- kérelem benyújtását megelőzően kérnek-e tanácsot az ügyfelek?
- hogyan kerülnek kapcsolatba az ügyféllel? ...)
31. Milyen dokumentumok, jogszabályok határozzák meg Önök számára a csatlakozási szerződés megkötésének feltételeit?
32. Az ügyintézők számára mennyire átláthatóak a szerződéseket meghatározó feltételek?
33. Meghatároznak ezek a dokumentumok területi (regionális vagy helyi) különbségeket az eljárásban?
34. A szerződési feltételeket meghatározó elvek figyelembe veszik az egyes megújulóenergia-technológiák sajátosságait? Ha igen, ez hogyan történik?

Az ügyintézés

35. Milyen dokumentumokat kell a beruházónak / kérelmezőnek benyújtania a csatlakozási szerződés megkötéséhez?
36. Pontosan hogyan zajlik az adminisztrációs folyamat, a csatlakozási kérelmek elbírálása?
37. Milyen elvek és szempontok alapján jelölik ki a csatlakozási pontokat?
38. A szerződéskötési folyamat során a „zöld” jellegre tekintettel ezek a beruházások élveznek előnyösebb elbírálást egyéb ügyekhez képest?
39. Mennyire jelent kihívást, hogy a nagy erőművekhez képest másmilyen technológiával és ügyintézéssel találkozunk, az elosztott termelés miatt?
40. Házon belül milyen szinteken és mely kollégákkal kell egyeztetnie? Ki hozza meg a végső döntést?
41. Hol van pontosan az Ön helye a folyamatban?
42. Ha volt példa egy kérelem elutasítására - melyek a leggyakoribb elutasítási okok?

43. Létezik külön szakképzés a megújulóenergia-beruházásokkal kapcsolatos szerződéskötési eljárások ügyintézői számára?

Költségek

44. Milyen közvetlen csatlakozási díjakkal és egyéb közvetett költségekkel jár a csatlakozás mind az áramszolgáltató, mind a beruházó számára?

45. Melyik fél milyen arányban viseli a költségeket?

46. Hol teszik közzé ezeket a költségeket?

Határidők

47. Milyen határidőket kell betartaniuk? A kérelem elbírálásának határidejét közlik-e előre az ügyféllel?

48. Mi az átlagos ügyintézési határidő?

49. Ha a szervezetük nem tudott betartani egy határidőt, annak mi volt az oka?

Kérelmezők

50. Melyek a beruházók, kérelmezők által elkövetett leggyakoribb hibák?

51. Milyen információt és segítséget kapnak az ügyfelek kérelmük benyújtásakor?

52. Kíváncosnak tartja-e Ön azt, hogy az ügyfél az ügyintézési folyamat előtt személyesen felkeresse Önt?

Tapasztalatok

53. Milyen általános tapasztalataik voltak a megújuló csatlakozási szerződések megkötése kapcsán?

54. Hallott-e példákat arról, hogy külföldi szervezeteknél hogyan zajlik a döntéshozatal?

55. Hogyan lehetne Önök számára egyszerűbbé tenni az ügymenetet? Mik lennének a javaslatai?

Köszönjük, hogy válaszolt a kérdéseinkre!

Megújulóenergia-technológiánként több interjút is készítettünk. Párhuzamosan keressük fel az egyes engedélyező hatóságokat, valamint az érintett beruházókat, hogy az ő tapasztalataikat is megismerjük. A végleges elemzés március végére készül el, a felhasználási jogokkal a Magyar Energia Hivatal rendelkezik.

5.4 BERUHÁZÓ-ÖNKORMÁNYZAT

Kérdéssor a megújulóenergia-beruházások engedélyezési folyamatának megismerésére az önkormányzati beruházók oldaláról

Interjú célja: A megújulóenergia-beruházások engedélyezési eljárásának feltérképezése, az engedélyezés anomáliáinak feltárása

Megbízó: Magyar Energia Hivatal (a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium kezdeményezésére)

Az interjúkat vezeti: Energia Klub

Az Energia Klub Magyarországon egyedülálló módon immár 20 éve dolgozik egy új szemléletmód elterjesztésén. Kutatásainkkal, képzéseinkkel és a széles körű kommunikációval a célunk, hogy mind az energiát termelők, mind a felhasználók, vagy éppen a politikai döntéshozók másként viszonyuljanak az energiához.

A kutatási projektben a jogi szakértelmet a Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda képviseli.

Az összeállított anyagban neveket nem használunk fel, minden interjúalanyunk anonimitást biztosítottunk.

Kérdések

1. Milyen engedélyezés alatt álló projektjei vannak?
2. Kérem, általánosságban írja le az adott projekt(ek)hez kapcsolódó engedélyezési folyamatot, ahogyan az Önök önkormányzata tapasztalta!

Általános

3. Mennyire tartja átláthatónak az engedélyezési folyamat szabályozását, egyszerűen értelmezhetőnek tartja az egyes jogszabályokat?

Engedélyek száma, megnevezése

4. Pontosan milyen engedélyek beszerzésére és szakhatósági hozzájárulásokra volt szükség a beruházás elindításához?
5. Volt-e arra példa, hogy ugyanazon hatósághoz több engedély beszerzése kapcsán kellett fordulni?
6. Mely engedélyek beszerzése volt problémás, és miért?
7. Mely engedélyek beszerzése volt problémamentes, és miért?

Az ügyintézés

8. Összesen mennyi ideig tartott, amíg megkapott minden engedélyt?
9. Mennyi ideig tartott az egyes engedélyek beszerzése?
 - Környezetvédelmi engedély:
 - Építési engedély:
 - Vezetékjogi engedély:
 - MEH összevont kiserőművi engedély:
 - Használatbavételi engedély:
 - Egyéb, pl. csatlakozási szerződés:
10. Van horizontális koordinációs mechanizmus az engedély különböző elemeiért felelős közigazgatási szervek között?
11. Milyen tapasztalatai voltak a villamos energia rendszerhez csatlakozás kapcsán (mind technikai, mind ügyintézési szempontból), amennyiben a projekt megvalósításakor kapcsolódnia kellett ezen rendszerekhez?

Illetékek

12. Engedélyenként mennyi volt az adminisztrációs díj illetve költség?

13. Milyen arányban állnak ezek az illetékek és egyéb közigazgatási díjak az adott projekt költségvetéshez?

Tapasztalatok

14. Milyen pozitív hazai példákat hallott a versenytársaktól, kollégáktól, amikor gördülékenyen működött az ügyintézés?

15. Milyenek a külföldi tapasztalatok, hasonló ügyek intézésében, milyen konkrét eseteket hallott, esetleg vizsgáltak meg partner-önkormányzatokkal?

Javaslatok

16. Hogyan lehetne értelmezhetőbbé tenni az ügymenetet? Mik lennének a javaslatai?

Köszönjük, hogy válaszolt a kérdéseinkre!

Megújulóenergia-technológiánként több interjút is készítünk. Egy további körben keressük fel az egyes engedélyező hatóságokat, hogy az ő tapasztalataikat is megismerjük. A végleges elemzés március végére készül el, a felhasználási jogokkal a Magyar Energia Hivatal rendelkezik.